

SBÍRKA KÁZÁNÍ

PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ

II.

2019/2020

OBSAH

		strana
1. Boží pokoj	Jan Čapek	2
2. Co s námi dělá víra	Ester Čášková	8
3. Boží slovo nás musí vyrušovat	Kateřina Roskovcová	16
4. Falešná a pravá chlouba	Kateřina Roskovcová	23
5. Příchod Božího království	Pavla Jandečková	30
6. Vděčnost	Pavla Jandečková	37
7. I kdyby fíkovník nevypučel (Díkčinění)	Pavel Prejda	42
8. Nemohli bydlet pohromadě	Tomáš Trusina	49
9. Záchrana: srdce i ústa	Jiří Tengler	56
10. Když se volá ze dna (Den reformace)	Jiří Tengler	63
11. Bůh je náš hrad	Jiří Gruber	70
12. Ne k nečistotě, nýbrž k posvěcení	Emanuel Vejnar	78
13. Tajní a prozrazení hříšníci	Emanuel Vejnar	84
14. Dám ti vítězný věnec života	Emanuel Vejnar	90
15. Tři podobenství o zru	Jan Trusina	96

BOŽÍ POKOJ

VSTUPNÍ SLOVA

Oslavujte Hospodina, ohlašujte jméno jeho, oznamujte mezi národy skutky jeho. Zpívejte jemu, žalmy prozpěvujte jemu, rozmlouvejte o všech divných skutcích jeho. Chlubte se jménem svatým jeho, vesel se srdce těch, kteří hledají Hospodina. (Ž 105, 1–3)

PÍSEŇ č. 166 Pán Bůh je přítomen

MODLITBA

Pane Bože, tebe chceme vzývat a vyvyšovat nade vše, co je v nás a co je kolem nás, protože ty jsi svrchovaný Pán a k tobě se má soustředit naše mysl a naše srdce. My jsme často soustředěni jenom na sebe, anebo nás někdo nebo něco tak váže, a tak si nás podmaňuje, že se ani nedovedeme ztišit před tebou. Děkujeme ti za to, že můžeme stát uprostřed společenství bratří a sester a sdílet s nimi to, co přichází v evangeliu a co smíme spolu s nimi ve víře přijímat. Bratři a sestry, které jsi nám daroval, posilují naši víru, a tak tě smíme společně oslavovat. Děkujeme ti za to, že Pán Ježíš Kristus se nám chce v Duchu svatém přibližovat a že tím posiluje naše odhodlání žít před tebou pravdivě a poctivě. Prosíme tě o tvou blízkost pro toto shromáždění.

Amen

PÍSEŇ č. 500 Já chtěl bych, Bože můj

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Listu apoštola Pavla Filipským, ze 4. kapitoly, od 1. do 9. verše:

Moji bratři, které miluji a po nichž toužím, jste mou radostí a slávou; proto stůjte pevně v Pánu, milovaní...

PÍSEŇ č. 504 Tak, jaký jsem, ač nemám nic

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z přečteného oddílu ze 4. kapitoly Listu Filipským, a to verš 7.:

Pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši.

Apoštol Pavel píše křesťanům do sboru ve Filipis, zve je k radosti a také k mírnosti, a připomíná, že *Pán je blízko*. A pokračuje: *Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu.*

Modlitba je tiché nebo hlasité směřování myšlenek k Bohu. Kdykoli a kdekoli. Je v ní spojena prosba s děkováním, s díkůčiněním. Modlitba je cestou k útočišti, které je v Bohu. K Bohu se utíkáme; vždycky se můžeme obrátit k Bohu a všechno mu říci, předkládat mu své žádosti. Je to kladení všeho, co máme na srdci, před Boží obličej s touhou, aby na nás pohleděl a působil na nás svou milostí a mnoha dary. Zde je uveden dar Božího pokoje.

Starosti a obavy máme a dnešní člověk je zná. Zde je výzva: Netrapte se žádnou starostí, řekněte všechno Bohu, protože Boží pokoj převyšuje všeliký rozum, převyšuje každé pomyšlení. My myslíme, máme své názory a přesvědčení, úkoly a starosti, plány a programy. Naše myšlení nás zaplňuje, je jistě dobré a tvůrčí, ale jindy je máme přetížené, slovo stress znamená zátěž a působí sklíčenost a bezradnost, a dokonce nespavost. Boží pokoj převyšuje každé pomyšlení, a tak náš rozum není ta poslední zkušenost, nýbrž něco pěkného jej převyšuje. Vrstva našeho myšlení je třeba silná, ale nad ní je vyšší poschodí, Boží prostředí, které je pokojné. Je tam Boží pokoj, který je nad naším myšlením, nad našimi starostmi, ale sestupuje k nám a má na nás vliv.

Co to může být – Boží pokoj? Je to něco v Bohu a u Boha, a přece je to pro lidi, je to něco významného pro jejich rozum a myšlení. Boží pokoj může být hřejivé působení Božího Ducha, dějství, které vnáší pokoj do našich myšlenek a do našich lidských vztahů. Boží pokoj může být jakýsi duchovní déšť útěchy, který se shůry snáší do našeho myšlenkového světa, ale také do společenství lidí.

V Božím pokoji je jasnost, spořádání a také blaženost. Boží pokoj může být potěšení, které posiluje člověka přetíženého vlastními myšlenkami a starostmi o druhé lidi. V myšlení nás tíží naše viny, a my toužíme po odpuštění. Zaměstnává nás nemoc anebo neštěstí blízkého člověka, a my jsme mu dlužni pokojné slovo. Jindy nás zasahuje bezpráví, které se děje druhému člověku, a my se ho máme zastat. Jindy nás znepokojují poměry v zemi a ve světě, a my si přejeme mír. Pokoj Boží může osvobodivě pronikat do myšlení, vmísit se do něho, dokonce je prolnout a dát sílu k činům.

Božím pokojem může člověk najít uklidnění pro své myšlení, aby se dovedl vyrovnávat se svým trápením a také, aby obrátil svou pozornost k trápení jiných lidí a k solidaritě s nimi. Boží pokoj má převahu nad naším myšlením a dává člověku odpuštění hříchů a vin a odpočinutí. Boží pokoj je tak nadřazen zmatku, který dovede škodit v lidské mysli. Boží pokoj uspořádává myšlenky, srovnává je, vede ke střízlivosti a věcnosti.

Dále zde čteme, kde Boží pokoj působí. V srdci a ve vašich smyslech, překládají Kraličtí; nový překlad tam má prostě srdce a mysl. Srdce podle starozákonního myšlení není jenom sídlo citu, je to onen vnitřní člověk. Myšlení v hlavě se dotýká celého niterného života. Jde o duševní život, o duchovní vnitřek člověka propletený myšlenkami i city, a Boží pokoj tam chce pracovat. Jde o srdce a smysly, podle řečtiny „noémata“, to jest úmysly, ale také o dojmy a představy a vzpomínky. Pokoj Boží s tím chce něco dělat.

Co chce dělat? Bude hájit, střežit vaše srdce a vaši mysl. Boží pokoj neřeší problémy za nás, ale střeží srdce a smysly, aby se člověk rozhodoval, pojímal věci spravedlivě, srovnal všechno a vyjasnil si věci. Aby nepropadal zmatku, nejednal zbrkle a neuváženě, aby řešil problémy klidněji. Boží pokoj převyšuje lidský rozum a střeží naše srdce i mysl v Kristu Ježíši.

V něm je souhrn všeho od Boha, a to všechno je pro lidi na zemi a víra se po tom může tázat a v modlitbě o to můžeme poprosit. Má to dosah pro obyčejný život o samotě, v rodině, v národě, mezi národy, v širokém politickém světě. Boží pokoj v Kristu je nahromaděná a soustředěná energie pokojů pro každou lidskou duši, ale také pro širý svět.

V Janově evangeliu (14,27) Ježíš říká: „Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám, ne jako svět dává, já dávám vám. Nermutiž se srdce vaše, ani strachuj.“ Z Krista plyne pokoj, a proto se nermutěte, nebuďte smutní lidé. Nad vaším myšlenkovým smutkem je Boží pokoj, který smutek převyšuje. A nemějte strach, protože Kristův, Boží pokoj jej převyšuje a zármutek i strach ze srdce vyhání.

V naší epištole je dále pokračování, o čem tedy máme přemýšlet, čemu má sloužit naše mysl, o kterou se uchází Boží pokoj. Máme přemýšlet o samých krásných věcech a ty máme také činit.

Máme přemýšlet o těchto čtyřech věcech: o tom, co je pravdivé, čestné, spravedlivé a čisté. Jinak řečeno, člověk si má pořád klást otázku, zda mluví a jedná pravdivě. Dále má mezi lidmi jednat čestně. Má ustavičně hájit spravedlnost proti křivdám. A ta čistota se týká motivů našeho jednání. To jsou tyto čtyři krásné věci.

A ještě jsou další čtyři věci, a to je to, co je hodné lásky, co si zaslouží lásku, co má dobrou pověst a není v tom žádná hanba. Dále, co se považuje za ctnost a je respektováno, a také, co sklízí pochvalu, protože je to poctivé.

A na závěr: čemu jste se u mne – u apoštola Pavla – naučili, co jste přijali a uslyšeli i spatřili, to číňte, a Bůh pokoje bude s vámi. Podstatný je důraz na činění všech těch věcí.

Začalo to slovem o radosti a o mírnosti, protože Pán je blízko. Pak byla výzva ‚netrapte se žádnou starostí‘ a slovo o modlitbě a prosbě. Dále byla řeč o Božím pokoji, který převyšuje všeliký rozum a každé pomyšlení a který střeží naše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Končí to tím, že máme činit těch osm věcí, první čtyři a druhé čtyři, které jsme převzali od apoštola Pavla, a ujištěním, že Bůh pokoje bude s vámi. To platí pro nás osobně, pro rodinu, pro sousedství uvnitř země i navenek, pro veřejnost.

Tohle vše platí pro celý svět a také pro politiku, vnitřní i mezinárodní. Byla první světová válka, byla druhá světová válka, byly další války, nedávno byly kruté násilnosti v útocích a bitvách v afrických zemích a na Předním východě. Všechno je to mimo Boží pokoj. Bylo to nepřátelství a nenávisť, nemuselo to být a nemělo to být.

Boží pokoj převyšuje všeliký rozum neboli každé pomyšlení, takže by mohl předejít válce a odehnat ji pryč. Boží pokoj by mohl

proměňovat naši společnost, aby byla vyháněna sebestřednost, chamtivost, pohrdání druhým člověkem, zlehčování utrpení Židů a Romů za války. Aby mizela nepřátelství mezirasová a mezináboženská. Aby se šířilo porozumění, aby se naše země pohostinně otevřela lidem, kteří trpí hladem a bídou. Aby politikové vynalézali cesty ku pokoji a k míru.

Připojme ještě slova epištoly Kolosenským (3,15): „A pokoj Boží vítězí v srdcích vašich, k němuž i povolání jste v jedno tělo; a buďte vděční.“ Jestliže Boží pokoj převyšuje všeliký rozum a každé pomyšlení, mohl by v nás vítězit. Jsme povoláni k životu před Boží tváří v pokoji, který je vítězný a který chce hájit lidská srdce a mysl. Člověk by mohl být vděčný a lidstvo by mohlo žít vděčně před Božím obličejem. Amen

MODLITBA

Pane Bože, děkujeme ti za to, že se k tobě můžeme obracet a prosit tě o tvůj pokoj, který převyšuje náš rozum. Daruj nám, prosíme, sílu, abychom tvůj pokoj dovedli přinášet do všech lidských setkání. Amen

PÍSEŇ č. 483 To jedno mějme stále na paměti

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, děkujeme ti za tvůj pokoj. On převyšuje každé pomyšlení, je nadřazen naší mysli, naší hlavě i našemu srdci, a přece je pro nás a chce se vmísit do toho, co my promýšlíme a prožíváme. Děkujeme ti za všechny ty krásné věci, které přicházejí s pokojem do našeho života, osvobozují nás a potěšují. Prosíme tě za lidi, kteří prožili těžké věci a je jim smutno. Prosíme tě za nemocné, abys je sílil. Prosíme tě za lidi, kteří jsou docela sami. Za ty, kteří na sobě nesou nějaké postižení. Posiluj je svou mocí a potěšuj. Prosíme tě za lidi v odpovědných místech, za politiky a státníky, aby vedli země světa k míru a spolupráci. Prosíme tě za vězně, dej jim odhodlání hledat dobré

věci pro zítřek. Prosíme tě, Bože, za církve, aby žily věrně z tvého Slova a pracovaly ve službě všem lidem. Společně k tobě voláme: Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

Poslyšme tato slova poslání:

Bůh trpělivosti a povzbuzení at' vám dá, abyste jedni i druzí stejně smýšleli po příkladu Krista Ježíše, a tak svorně jedněmi ústy slavili Boha a Otce našeho Pána Ježíše Krista. (Ř 15, 5–6)

POŽEHNÁNÍ

Přijměte požehnání:

Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, nechť povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu.
Amen

PÍSEŇ č. 672 Dej nám moudrost, odvahu

CO S NÁMI DĚLÁ VÍRA

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce i našeho Pána Ježíše Krista.

Amen

*Plésej Bohu, všechna země, zpívejte žalmy k slávě jména jeho.
Ohlašujte slávu a chválu jeho. (Ž 66, 1)* Amen

PÍSEŇ č. 98 Zpívejte Pánu nové písně

MODLITBA

Hospodine, Bože náš, po temné noci jsi dal vzejít světlu nového dne a každému z nás jsi daroval nový čas života. Děkujeme za to a chválíme tě. Jsi moudrý a laskavý Stvořitel, nikdo není jako ty. A navíc je dnes neděle, den vzkříšení Pána Ježíše Krista, den, kdy tvoje láska zvítězila nad smrtí a zlem. Den naděje a slavení. Děkujeme za to, že tu smíme být, že chceš slavit spolu s námi, že nechceš být bez nás. Přiznáváme, že my si někdy chceme vystačit sami. Anebo se necháme udolat vším tím zlým, bolavým, problémovým, co je kolem nás i v nás, a máme dojem, že jsi někde daleko. Prosíme, odpusť nám naši malou víru. Vyznáváme, že naše beznaděj pramení z toho, že se díváme jen na svoje možnosti a zapomínáme se ptát, jak to všechno vidíš ty. Vždyť z tvého pohledu jsou věci často úplně jinak. I bolest je cestou kupředu, i ztráta je ziskem, ani smrt nemá poslední slovo.

A tak jsme tady, abychom ti vzdávali chválu za tvou nesmírnou lásku ke stvoření, za naději, která otvírá i stokrát zamčené dveře. Chceme slyšet tvůj hlas, tvé slovo napomenutí, i tvé potěšení. Ty dobře víš, co každý z nás potřebuje. Znáš naše srdce až do jeho nejskrytějších hloubek. A my děkujeme za to, že před tvou tváří smíme být takoví, jací opravdu jsme. Prosíme, přiznávej se k nám jako Otec ke svým dětem a dej, abychom se ti neztráceli.

Prosíme o tvoje požehnání také pro ty, kteří tu nejsou, protože dali před tebou přednost něčemu jinému. Žehnej všem, kteří jsou dnes ve tvém jménu shromážděni po celém světě. Amen

ČTENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Listu Koloským, z 1. kapitoly, od 9. do 14. verše:

Proto i my, ode dne, kdy jsme to uslyšeli, nepřestáváme za vás v modlitbách prosit, abyste plně, se vši moudrostí a duchovním pochopením poznali jeho vůli...

PÍSEŇ č. 680 Nás zavolal jsi, Pane

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Jana, 15. kapitoly, od 1. do 8. verše:

Já jsem pravý vinný kmen a můj Otec je vinař. Každou mou ratolest, která nenese ovoce, odřezává, a každou, která nese ovoce, čistí...

Víno není obyčejné pití. Víno přináší uvolnění, veselí, bezstarostnost. Na chvíli člověka vysvobodí z tíživé situace a dá mu možnost, stát se někým jiným, novým. Ctitelé boha Dionýsia proto viděli ve víně boží dar. A vinný keř byl považován za strom života! Kéž bychom mohli mít takový radostný život stále!

Ježíš už v Káně Galilejské ukázal, kdo je a že lidem přeje radost tak, jak ji Dionýsios dát nedokázal. Ted' se sám prohlašuje za strom života. *Já jsem ten vinný kmen.* To proto, aby bylo jasno, že přitakává naší lidské touze po změně, po životě bez starostí a strachů, po životě plném a radostném. Neměli bychom se tomu vlastně ani moc divit, vždyť už na začátku Janova evangelia můžeme číst: *V něm byl život a život byl světlo lidí.* Ježíš chce, abychom tohle pochopili: Život je v něm, život je on sám.

Jenže tahle slova, která zavánějí slavením a hostinami, najednou dostávají nezvykle vážný, až kritický tón: *Každou ratolest, která nenese ovoce, odřezává, a každou, která nese ovoce, čistí, aby nesla hojnější ovoce.* Člověka to možná až zamrzí. Proč si máme hned kazit náladu a myslet na soud? Na to, že nás Bůh bude hodnotit. Tušíme však správně: Ježíš to říká proto, aby bylo jasné, že ve víře v něj

– v následování – nepůjde o lenošení se sklenkou v ruce. Tak bychom si totiž to pozvání k pravému životu mohli představovat. Chtít ty hrozny jen očesat a užívat si. Místo toho je jasně řečeno: Vy jste ty větve, vy jste ty výhony, které mají nést ovoce. Jako věřící lidé nejsme ani pozorovatelé, ani jen konzumenti. Něco se od nás žádá.

Ježíš se tak přidává ke kritickému postoji Jana Křtitele: Bůh sází a pěstuje, ale nechce to dělat marně. Chce, aby jeho sadba byla k užitku. A tak i ty větve, které ovoce nesou, zaštipuje, přivazuje a ohýbá, aby měly kvalitní ovoce. A jako správný zahradník ví, že neužitečné výhony se nemají na kmeni nechávat. K čemu také? Víra není polehávání na gauči, jistota spasení není mrtvolný klid stojatých vod. Kdepak. Víra s člověkem pěkně cvičí. Nenechá nikoho v klidu. To je to první: připravte se na to, že křesťanův život není jen koukání na to, jak to Pán Bůh pěkně zařídil. Věřit Bohu znamená něco dělat.

Ale co? V čem spočívá to „nesení ovoce“? Zákoníci všech dob si to chtějí zjednodušit a stanovují pravidla a přesný popis toho, jak pravá víra vypadá. Jenže Bible žádné takové konkrétní návody nedává. Jde o každý projev živé víry, a ta má mnoho podob. Když dojdete v čtení Bible až do epištoly Galatským, tak tam na různé druhy ovoce (Ducha svatého) narazíte. V zásadě jde o to, že to, co nám bylo svěřeno, prostě nemá zůstat bez užitku, nemá to ležet ladem. Když nám Pán Bůh dává všechno, co pro nás má – odpuštění, jistotu spasení, radost ze života i výhled do dobré budoucnosti, nechce, aby to skončilo v černé díře.

Je to možná dost odvážná otázka, ale čas od času bychom se měli ptát: Jaký užitek ze mě Bůh má? Jaké ovoce moje víra přináší? Pán Bůh do nás hrozně moc vložil. Stálo ho to smrt jeho Syna, a tak čeká, že to nebylo nadarmo. K čemu mu tedy jsme jako jednotlivci? A k čemu jsme jako sbor? Jako církev?

Napovědět nám může to, že Ježíš dal učedníkům úkol: *...já jsem vyvolil vás, abyste šli a nesli ovoce a vaše ovoce, aby zůstalo (v. 16)*. Výnos, výsledek, ovoce křesťanova života spočívá v tom, že NESE, že dál předává to, co dostal. I když to nemáme příliš rádi, myslí se tu na misi. A já jako jednotlivý křesťan nemůžu upokojit své svědomí tím, že misi podniká církev jako celek, nebo že jsou pověřeni nějakí specialisté, kteří to dělají, protože já to tak dobře neumím, a navíc se mi do toho nechce. Křesťanství zplanělo, jeho živost i závaznost se ztratila

a vyprchala ze společnosti právě proto, že se svědecká služba očekávala jen od některých: od kněží a farářů. Jenže kdo se nepokouší vysvětlit druhým, čemu věří a proč věří, přestane to (dříve nebo později) vědět sám, a jeho víra chřadne. Víra, láska i naděje rostou jen ve sdílení s druhými.

Celkem chápeme, že lásku si nemůžeme pěstovat sami, bez druhých. A že i k naději potřebujeme povzbuzení od někoho jiného. To je nám také celkem jasné. Ale víru si mnohdy privatizujeme jako něco, do čeho těm druhým nic není. A to je chyba! Víra není soukromá věc. Ani jen záležitost mezi mnou a Bohem. Víra je věc naprosto veřejná, protože NÁM ji Bůh dává jako součást svého plánu na záchranu CELÉHO světa. Společenství křesťanů, které je třeba i aktivní, ale je zaměřeno samo na sebe a zakládá si na své výlučnosti, neplní Boží plán a zadání, aby neslo ovoce.

Jan Křtitel mluvil o sekyře, která už je na kořeni stromů. Tady je řeč o odřezávání neplodících větví. Je to vážné, bratři a sestry. Zplanění a chřadnutí víry není něco, nad čím můžeme mávnout rukou. Nejde o výzvu k aktivismu. Ano, žijeme z toho, co jsme dostali, ale nemá nás to ukolébat k pasivitě. Bůh nás velkoryse obdarovává, a tak docela oprávněně čeká, že z jeho daru také něco vzejde. A tenhle průměr vinného kmene a růstu větví ukazuje, že víra je něco, co s námi musí hýbat, co nás musí nezadržitelně sunout kupředu. Není přece možné, aby živá větev nerostla. Pokud skutečně neroste, bude problém někde ve spojení s kmenem.

Ježíš to řekne naplno: *Beze mne nemůžete učinit nic. Ratolest, která nezůstane u kmene, nemůže nést ovoce.* Být s ním, být skutečně Kristův nebo Boží člověk, to je totiž předpoklad očekávané úrody. Jenže také podstata problému. Chceme se takto vidět, jako ratolesti závislé na kmenu? Jako ti, jejichž život určuje KMEN, a ne oni sami? Teoreticky to zvládáme: *Miluj Hospodina Boha svého z celého srdce svého...* Nebo: *Já jsem Hospodin Bůh tvůj...* Jenže v praxi to znamená opustit představu, že můj život patří jen mně. Že jsem na světě proto, aby se mi dobře vedlo, a že k tomu má přispívat i víra, asi v tomhle smyslu: Pane Bože, snaž se, abych měl šťastný, spokojený, dlouhý a pohodlný život.

Ježíš tvrdí, že bez něj nemůžeme udělat nic. To je nesmysl, řekne vám devět lidí z deseti. Žít se dá dobře i bez Boha. Jenže my tu jsme

jako ti, kdo bez Boha žít nechtějí, kdo ho uznávají a vzývají. Jsme – aspoň teoreticky to přiznáváme – to „nové stvoření“, které má dědictví v nebesích a Boha oslovuje „Otče“. A to nejde bez Ježíše. Opravdu ne. Takže heslo dne zní: Zůstat při kmeni. Držet se ho jako klíště. Být vděční za to, že patříme k tomu kmeni, který zaručuje život. Představte si, že bychom byli jen jednotlivé větve a chtěli se života a růstu dopracovat tím, že bychom se jako větve domluvili, že společně vytvoříme vinný kmen. Byla by to jen hromada chrastí. – Život máme jen tehdy, když tvoříme jednotu s Dárcem života. Naše budoucnost je ve spojení se vzkříšeným Kristem.

Těžko si to umíme představit v téhle abstraktní rovině. Ale právě proto máme něco hmatatelného, viditelného. Dogmatika tomu říká „prostředky milosti“. Především: jsme pokřtěni. Apoštol říká, že ve křtu jsme „oblékli Krista“, jsme „v Kristu“, „srostli jsme s Kristem“. A proto nemůžeme zůstat ve víře živí bez něj. Jak se to dělá? V tomhle obrazu o vinném kmeni je to řečeno jasně: Kristus v nás zůstává a my zůstáváme v něm (s ním, v jeho blízkosti), když v nás zůstává jeho Slovo. Ano, jde o čtení Bible. Ta slova chtějí, abychom je znovu a znovu četli, abychom u nich prodlévali, nechali se jimi zdržet. Tak se udržuje kontakt s Bohem.

A navíc je to právě tohle slovo Písma, které nás čistí, abychom nesli dost toho žádaného ovoce. Pán Bůh se stará, abychom nezplaněli. Dává nám možnost, jak se udržet ve formě. Když jsme pod vlivem Slova, jsme vedeni a připravováni k nesení ovoce. Jak chcete být živými křesťany, jestli nečtete Bibli?

A navíc, představte si, Ježíš říká: *Zůstanete-li ve mně a zůstanou-li má slova ve vás, PROSTE, OČ CHCETE, a stane se vám.* I začátek vyslyšené modlitby je ve čtení Písma. V tom, že si také svoje plány, nápady, představy, ale i starosti a problémy dáme korigovat Božím slovem. To nás totiž nejen kárá a napomíná, ale také ujišťuje o Boží lásce a o jeho odpuštění, otvírá nové perspektivy. Jeho záměrem přece je, aby se nám dařilo dobře. Proto sadař odřezává ty suché a neperspektivní části. Zůstat při Božím slovu, to je ta druhá konkrétní rada.

Pointa celé věci je ovšem v tom, že jde o vinnou révu. O ten kalich nové smlouvy. To je třetí konkrétní věc, která nám umožňuje

spojení s Kristem. Ježíš řekl: *Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ten ve mně zůstává a já v něm (J 6, 56)*. Jistě, tohle svátostné spojení s Kristem se může zdát rychlejší a efektivnější než zdouhavé a pravidelné čtení Bible. Kromě toho máme rádi úkony, kdy se děje něco trochu zvláštního, kdy můžeme něco zažít. Jenže příležitostní modlitebníci a sváteční účastníci večere Páně nejsou ti, kdo „zůstávají“ v Kristu. Být u Otce jako doma je něco jiného než dvakrát do roka přijít na návštěvu.

Ale při pravidelné péči rostliny prostě nezadržitelně plodí. Zkuste stromu zakázat, aby nesl ovoce. Zůstat u kmene, být napájen mizou Božího slova – to vede nezadržitelně k tomu, že to ovoce vyrostě a zraje. Nejde to jinak.

A v téhle přirozené nutnosti nést ovoce, nenechat si pro sebe to, co jsem dostal – v tom vzdáváme Bohu čest a slávu a naplňujeme smysl svého lidství. *Tím bude oslaven můj Otec, když ponese hojné ovoce a budete mými učedníky*. Úcta k Bohu – to nejsou strnule zbožné tváře, ani čekání na zázrak. To je spontánní a radostný život toho, kdo se dá vést Božím slovem. Toho, kdo je v každodenním kontaktu modlitby a nemůže jinak, než vděčně vyznávat, díky komu je živ. Takový křesťan nese ovoce, které se Bohu líbí. Amen

MODLITBA

Děkujeme ti, Pane, za vše, co nám ve své otcovské štědrosti dáváš. Mnoho dobrého jsi do našeho života vložil. Dej, ať neseme dobré ovoce. Prosíme, abychom s tím uměli dobře hospodařit: nejen ke svému prospěchu, ale i k dobru druhých lidí a ke tvé chvále. Amen

PÍSEŇ č. 417 Zachovej nás při svém slovu

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, tys nás stvořil a svou láskou vykoupil. Skrze tvého Syna Ježíše Krista se k tobě smíme hlásit a obracet i se svými prosbami.

A tak prosíme, dej, ať se učíme ve sboru i v rodinách laskavosti a vstřícnosti, aby se v našem jednání odráželo to, že ti věříme, že ti patříme, že chceme být tvým obrazem v tomto světě. Posiluj nás, ať dovedeme být velkorysí, ať vnímáme druhé lidi jako stejně důležité a snažíme se jim být k pomoci, nezahanbovat je a nepřivádět je do úzkých. Dej, ať jsme požehnáním pro lidi, se kterými se denně setkáváme.

Prosíme tě za lidi, kteří prožili mnoho zlého a mají obavy, že se zlo do jejich života vrátí. Prosíme, ochraňuj je svou mocí a dávej jim statečnost.

Přimlouváme se za lidi pokročilého věku a za nemocné, kterým ubývá sil a mají dojem, že už na světě k ničemu nejsou. Prosíme, podpírej je, ukazuj jim, že i oni mohou ještě nést ovoce trpělivosti, laskavosti, vlídnosti a sdílení víry.

Prosíme za lidi, kteří zůstávají sami, protože se bojí odhalit svou zranitelnost. Dej jim odvahu vykročit z bludného kruhu strachu o sebe sama, povzbuzuj je ujištěním o tvé lásce, která nikomu neublíží.

Přimlouváme se za lidi rozhněvané, za ty, které rozdělil rozvod a cítí se ukřivdění a zrazeni. Ukazuj jim, jak pěstováním zloby a výčitek škodí sami sobě, a připravuj možnosti smíření.

Prosíme, žehnej přátelským vztahům v našich rodinách, ve sboru, mezi známými, ale i v našem národě a mezi církvemi. Ty jsi dárce pokoje, a tak tě prosíme o pokoj ve světě, o porozumění mezi zastánci různých náboženství.

Napomínej a ved' nás, když ve víře i v modlitbách umdléváme, když přichází únava ze stereotypu. Prosíme, daruj nám novou inspiraci pro práci s dětmi a mladými lidmi.

Jsme tvoje děti, a tak tě společně vzýváme jako svého Otce: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Vždyť nás má ve své moci láska Kristova – nás, kteří jsme pochopili, že jeden zemřel za všechny, a že tedy všichni zemřeli; a za všechny zemřel proto, aby ti, kteří jsou naživu, nežili už sami sobě, nýbrž tomu, kdo za ně zemřel i vstal. Kdo je v Kristu, je

nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle, je tu nové! (2K 5, 14–15. 17)

POŽEHNÁNÍ

*At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin rozjasní nad
tebou svou tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svou
tvář a obdaří tě pokojem. Amen*

PÍSEŇ č. 443 Příklad, Králi věčný náš

BOŽÍ SLOVO NÁS MUSÍ VYRUŠOVAT

VSTUPNÍ SLOVA

Bože, má chválo, nestav se hluchým, když se na mě rozevřela ústa svévolná a lstivá! – A Hospodin stanul po pravici ubožáku, aby ho zachránil před jeho soudci. (Ž 109, 1n. 31)

PÍSEŇ č. 62 Vždy přec má se mlčenlivě

MODLITBA

Pane Bože náš, tobě patří všechna úcta, láska i poslušnost. Tobě patří naše díky. Shromáždili jsme se, abychom to vyjádřili – svou úctu, lásku i poslušnost. Abychom ti děkovali v písních i modlitbách. Prosíme, přijmi to milostivě a buď mezi námi svým Duchem svatým.

Ty víš, jestli jsme si v týdnu udělali čas, abychom se k tobě takto obraceli. Jestli jsme si na tebe vzpomněli alespoň v trápení či nemoci. Neopouštěj nás proto nyní.

Děkujeme, že nám dáváš tuto příležitost a toto místo; že tu máme bratry a sestry a můžeme s nimi tvořit tvou církev. Věříme, že pro tvého Syna Ježíše Krista to je možné. Věříme, že pro jeho smrt a vzkříšení máme nyní u tebe odpuštění. Toužíme po něm a prosíme tě, abychom je směli přijmout ve tvém Slovu. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, 21. kapitoly, od 10. do 15. verše:

Když vjel Ježíš do Jeruzaléma, po celém městě nastal rozruch; ptali se: „Kdo to je?“ Zástupy odpovídaly: „To je ten prorok Ježíš z Nazareta...“

PÍSEŇ č. 209 Ó slunce spravednosti (v. 1–3)

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Proroctví Jeremjáše, 7. kapitoly, od 1. do 7. verše:

Slovo, které se stalo od Hospodina k Jeremjášovi: „Postav se do brány Hospodinova domu a volej tam toto slovo. Řekneš: Slyšte slovo Hospodinovo, všichni Judejci...

Milí bratři a sestry, nejprve si připomeňme situaci, do které prorok Jeremjáš mluví: Po velikých převratech a strachu, jak to bude dál, si konečně maličké judské království trochu oddechlo. V několika minulých měsících přišlo o dva krále. Reformátor Jóšijáš nešťastně zahynul, když se postavil do cesty egyptskému faraónovi a jeho vojsku. Jeho syn Joachas panoval sotva tři měsíce, a už ho farao Néko sesadil a v poutech odvedl jako svého zajatce. A to to dopadlo ještě poměrně dobře: Egypťané už tažení na Jeruzalém neopakovali a nezničili ho, jak se Judští obávali. Museli ovšem Egyptu odvádět dávky stříbra a zlata. A také přijmout za krále toho, koho jim farao vybral: Jóšijášova dalšího syna, který dostal od Egypťanů i nové jméno – Jójakim a musel je ve všem poslouchat. Ale přes to všechno to byla pro Judské veliká úleva. Neskončilo to s nimi tak hrozně, jako se sousedním královstvím izraelským. Mohli žít dále. A snad už měli to nejhorší za sebou, i když to byly pořád nejisté časy.

Jeruzalémští obyvatelé však měli něco, na co hodně spoléhali: Hospodinův chrám! To v severní části Izraelští neměli. Nebylo právě to důvodem, že jejich sousedy Asyřané tak snadno porazili a odvedli do zajetí? My však tu máme Hospodinův chrám, tu nádhernou stavbu v Jeruzalémě, kde se pravidelně konají bohoslužby přesně podle Zákona, jak to král Jóšijáš zavedl. Svůj chrám si přece Hospodin nenechá vzít! A když budeme do chrámu pilně chodit, tak se ani nám nic zlého stát nemůže. Tak si to ti milí Jeruzalémští mezi sebou říkali. A tak se radovali z míru a pořádali v chrámu krásné slavnosti, o kterých byli přesvědčeni, že se musí líbit i Bohu.

Chrám a v něm pravidelná služba Hospodinu. To bylo v jejich víře to hlavní. I když to často bylo jenom formální. Na tom lpěli. To bylo pro ně důležitější než samo slovo Boží. Proto je tak dráždilo, když přišel

prorok Jeremjáš, postavil se do chrámové brány a začal kázat. Ne jednou, ale vícekrát, opakovaně. A ve svých kázáních začal tu jejich neochvějnou víru v chrám zpochybňovat a odsuzovat. Vyvracel jim přesvědčení, že když mají chrám, že je Pán Bůh vyslyší. I kdyby přišlo sebevětší ohrožení.

Tváří v tvář tomu jim prorok opakoval „Nespoléhejte na klamná slova: „Je to chrám Hospodinův, chrám Hospodinův, chrám Hospodinův!““ A hned jim také řekl, co od nich Pán Bůh čeká: „Slyšte slovo Hospodinovo, když se mu chodíte klanět: Napravte své cesty a své skutky, a nechám vás přebývat na tomto místě.“ Ne chrám a obřady v něm, ale Hospodinovo slovo, to je důležité. A náprava života podle jeho slova. K tomu je potřeba obrátit pozornost! (Formální náboženství nestačí.)

Ti, kdo Jeremjáše poslouchali, si asi říkali: Je naše (další) bydlení v této zemi skutečně závislé na tom, jak tu žijeme? A hlavně, jak souvisí zachování Hospodinova chrámu a chrámových obřadů s naší nápravou? Je snad budoucnost chrámu a platnost toho, co se v něm děje, závislá na tom, co se děje venku? Na tom, jak žijeme? Proč by naše jednání venku mělo ohrožovat posvátný klid v chrámu? A proč by se Hospodinu neměly líbit naše modlitby a dary, které mu sem přinášíme? Vždyť chrám stojí a naše skutky jej nijak nepoškozují. Podobně mohli jejich potomci (o šest set roků později) kroutit hlavou nad Ježíšovým zásahem proti prodavačům bohoslužebných potřeb na chrámovém nádvoří. – Bylo to, jako bychom se ptali: Copak náš obyčejný, každodenní život může zpochybnit něco z toho, co se děje v kostele? A do toho, co a kde a jak budeme dělat mimo kostel, do toho ať nám nikdo nemluví!

Ale prorok nechtěl mluvit o posvátných věcech, které jsou daleko od běžného života. Svým kázáním vedl lid zpátky k původní smlouvě, kterou Hospodin s Izraelem uzavřel. Ta smlouva je smlouvou Boží lásky a Božího nároku na jeho lid a na celý jejich život. Tak to platilo v době Abrahamově, Mojžíšově, Jeremjášově i Ježíšově, a tak to platí i dnes. Hospodina neuspokojíme tím, že přijdeme v neděli do kostela. O tom, co se jemu líbí nebo nelíbí, nerozhodujeme my, ale on sám. A i kdybychom se tady na tom dohodli a odhlasovali, že je to jinak, ještě to neznamena, že on to přijme a změní svá přikázání tak, jako když

se v parlamentu nahrazují staré zákony novými. Ale právě tak se chovali obyvatelé Judského království, když odmítali Jeremjášovo kázání v bráně jeruzalémského chrámu.

Ano, Jeremjáš se postavil právě tam, kde jej nikdo nemohl přehlédnout a přeslechnout. Každý, kdo šel do chrámu, narazil na to provokativní volání tohoto podivného proroka, který už tak dlouho působí v zemi a pořád se nechce nechat odbýt. Nechce uznat, že jeho řeči nikoho nezajímají. Ba, že jimi lidi dráždí, a to by přece neměl. Dokonce přímo na svatém místě, kam oni přicházejí, aby se soustředili na posvátné bohoslužebné rituály, a on je rozčílí, ještě tam ani nevešli. Tohle musí přestat! Nesympatie a pak nepřátelství vůči Jeremjášovi narůstalo víc a víc. Říkali si, že ostatní proroci si nedovolovali takhle mluvit. Že jejich kázání spíše povzbuzovala. Tenhle Jeremjáš však jen kritizuje a napomíná a vyhrožuje. A ještě to provolává před chrámem jako slovo Hospodinovo: „Hle já připravuji proti vám zlo. ... Navraťte se už každý ze své zlé cesty, napravte své cesty a své skutky.“ (Jr 18, 11)

A co my? Nemyslíme si někdy vskrytu něco podobného? Nenapadnou nás nikdy – při poslechu nějakého „přísného“ kázání – takové myšlenky jako: Copak chodíme do kostela proto, aby nám tam ukazovali, že Pán Bůh s námi není spokojen? Aby nám mluvili do toho, jak se chováme v rodinách, nebo jak pracujeme? Anebo že se odvracíme od těch, kteří potřebují naši pomoc? A když už se někdy v kázání něco takového ozve, neřekneme si hned, že se to hodí pro tamtoho a pro tamtu, ale mne že se to přece netýká?

Pokornější posluchač je však při slyšení přísných biblických slov přece jen znejistěn. Vždyť nám tu do života nemluví jen člověk Jeremjáš. Co když je to opravdu Slovo Hospodinovo? Když jeho obsah odpovídá tomu základnímu, co přece bereme vážně: „Nebudeš mít jiného Boha mimo mne!“ A také „Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.“

Prorok se schválně postavil do chrámové brány, to znamená na rozhraní posvátného a světského. Tím dal najevo, že Pán Bůh má o nás zájem i venku. Nezavře oči, když my zavřeme kostelní dveře. Zbožný lid, církev, někdy zachvacuje zvláštní zaslepenost. Nedá si dohromady, co slyší v chrámu, s tím, co se děje venku. To byl případ většiny Jeremjášových současníků. Mysleli si snad, že samotná účast na

bohoslužbách jim zaručí, že se jich pak venku nic zlého nedotkne? Že se jim to vyhne? A když tu stojí chrám, tak že Hospodin kvůli němu nedovolí, aby je napadli nepřátelé, aby se jejich bezpečí a jistoty rozpadly?

Prorok nepřestával volat: „Napravte své cesty a své skutky, a nechám vás přebývat na tomto místě!“ Samotný chrám vás nespasí. Hospodin není povinen každého, kdo tam přijde a zbožně se zatváří, omlouvat a mhouřit oči nad jeho nedobrymi skutky. Člověk nemůže své chyby nechat venku před chrámem – v tom jiném, civilním světě. K Hospodinu se dostane všechno. Hospodin nemá oči a uši otevřené jen v chrámu. A je bláhové si myslet, že to, co děláme venku, se nepočítá. Právě toho se Jeremjášovo kázání týkalo, když říkal: „Hle, také já vidím, je výrok Hospodinův.“

Jeremjáš tehdy ještě umlčen nebyl. Ještě se našlo pár bohabojných lidí mezi judskými předáky, kteří se ho zastali: „Tento muž nezasluhuje smrt. Vždyť k nám mluvil ve jménu Hospodina, našeho Boha.“ Pochopili, že i přísné Boží slovo, i výstraha a napomenutí jsou projevem Boží veliké lásky a starosti o jeho lid.

Na lidské pohodlí a zatvrzelost narazil i Pán Ježíš, když (o 600 let později) přišel do chrámu v Jeruzalémě. Hned jim tam překážel. „Nech nás v klidu! Proč jsi nás přišel vyrušovat? To my nepotřebujeme.“

Milí bratři a sestry, už na přibězích z Jeremjášovy doby vidíme, že je tomu jinak. Že církev nemůže žít bez Božího „vyrušování“, bez vyrušování Božím Slovem. Zahynula by na vlastní pýchu a pověrečnost. Lidská vzpurnost a svévole Boží přítomnost a Boží lásku uráží – ať už v chrámu, nebo v našich domovech a srdcích a ve světě vůbec. A protože my lidé často neslyšíme, tak Pán posílá svého posla i se slovy velmi přísnými, aby bojoval o Boží dům. Vždyť on tak bojuje o nás, abychom se mu neztratili. Jenže nejednou to nejde jinak, než že začne rušit pořádky, v kterých jsme se uvelebili a nevěštili jsme si, že on už tu s námi není. On však nepřestává volat, stejně jako tehdy ústy Jeremjáše v bráně: „Budu tu s vámi, chci tu být s vámi; jen napravte své cesty a své skutky!“

Amen

MODLITBA

Hospodine, před tvou tvář nemůžeme žít, jak chceme. Prosíme, odpusť nám, že tomu omylu stále znovu podléháme. Nepřestávej nás zastavovat na cestě a burcovat naše svědomí a naši víru. Amen

PÍSEŇ č. 65 Na Siónu se čest ti dává (v. 1–3)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme tě, vyslyš nás, když se nyní budeme přimlouvat jedni za druhé:

Přimlouváme se za tvou církev, kdekoli na světě z pohodlně a chová se, jako by tě ani nepotřebovala; za místa, kde běží církevní provoz, ale tvůj Duch už tam přítomen není a tvoje Slovo skoro nikdo neposlouchá. Zachraň nás před takovým zneužíváním tvé lásky a důstojnosti.

Přimlouváme se za maličká shromáždění, kde jsou za tvé Slovo vděční, ale je pro ně těžké zůstat věrni. Jejich víra se otrásá, kdykoli na ně někdo zaútočí.

Přimlouváme se za společenství, kterým nemá kdo zvěstovat evangelium. I za kazatele, kteří ze služby chtějí odejít, protože nevidí žádný výsledek svého snažení.

Přimlouváme se za naše prostředí: za obec a její vedení. Prosíme o spravedlivé politiky. O moudré a láskyplné učitele, lékaře, vychovatele, strážce spravedlnosti. Také o mír a pokoj v zemi.

Přimlouváme se zvláště za nemocné, za lidi v bolestech a nejistotě, za osamělé a opuštěné, za zklamané a zrazené. Pane, ty sám konej dílo svého království a nás si k tomu užij. Pro své milosrdenství nás vyslyš a učíš víc, než dokážeme prosit.

Ve tvém jménu a tvými slovy ještě spolu takto nahlas voláme:
Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nevíte, že jste Boží chrám a že Duch Boží ve vás přebývá? Kdo ničí chrám Boží, toho zničí Bůh; neboť Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy. (1K 3, 16n)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 699 Pane, dej, at' nás nic už nerozdvojí

FALEŠNÁ A PRAVÁ CHLOUBA

VSTUPNÍ SLOVA

Dobrořečit budu Hospodinu v každém čase, z úst mi bude znít vždy jeho chvála. O Hospodinu mluv s chloubou, moje duše, ať to slyší pokorní a radují se. (Ž 34, 1–3)

PÍSEŇ č. 614 Vzdávám ti, Bože, chválu svou

MODLITBA

Chválíme tě, Pane a Bože, za to, že smíme slyšet tvůj hlas. Voláš nás z temnoty noci k novému dni, ze shonu a práce k odpočinku, z beznaděje k dobré budoucnosti. Voláš nás, když tvůj hlas čekáme, i když ho nečekáme. Ty jsi dobrý a všechny zveš do svého království. Tvůj Syn Ježíš zaplatil výkupné za všechny. Za nás, kteří jsme od malička žili v tvém lidu, i za ty, kteří ještě včera o tobě nevěděli. Ke všem jsi stejně dobrý.

Prosíme, přijď ve svém Duchu a potěš všechny, kteří umdlévají a ztrácejí naději. I ty, kteří jsou v zármutku. Ujisti nás, že není žádné údolí tak propastné, aby tam tvá záchraňující ruka nedosáhla a nemohla nás vytáhnout k tvému světlu a životu. Tak věříme ve vzkříšení z mrtvých a oslavujeme tvého Krista, který nám k němu svou smrtí otevřel cestu.

Pro jeho svatou oběť ti, trojjediný Bože, patří všechna čest i sláva na věky. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Prvního listu apoštola Pavla do Korintu, 1. kapitoly, od 25. do 31. verše:

Bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží silnější než lidé. Pohled'te, bratři, koho si Bůh povolává: Není mezi vámi mnoho moudrých...

PÍSEŇ č. 52 Proč se chlubíš svou nepravostí

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Proroctví Jeremjáše, 9. kapitoly, 22. a 23. verš:

Toto praví Hospodin: „Ať se moudrý nechlubí svou moudrostí, ať se bohatý nechlubí svou bohatýrskou silou, ať se boháč nechlubí svým bohatstvím. Chce-li se něčím chlubit, ať se chlubí, že je prozíravý a zná mne; neboť já Hospodin prokazuji milosrdenství a vykonávám na zemi soud a spravedlnost; to jsem si oblíbil, je výrok Hospodinův.“

Milí bratři a sestry, co je falešná a pravá chlouba? Nesnadná otázka. Vždyť kdo by se rád někdy nepochlubil. Chlubíme se dobře vykonanou prací, chlubíme se svými dětmi. Nejedem člověk se i dnes rád pochlubí, že je Čech, anebo také, že je křesťan. To nám nepřipadá nijak špatné. Důležitá je i forma: nechlubit se nafoukaně, ale spíše jaksi mimochodem: „Víte, ono to tak nějak přišlo a já jsem jen dělal, co by dělal každý, a teď se o to chci s vámi podělit.“ To přece není chvástání. Druzí lidé to většinou docela rádi poslouchají. A třeba je to povzbudí, aby se příště i oni měli čím pochlubit. Proč by prorok Jeremjáš proti něčemu takovému kázal? Anebo mluvil o něčem jiném?

Předně, Jeremjáš tlumočil Hospodinovo slovo. To nebylo moralizování typu: „Bratři a sestry v Izraeli, ne abyste se chlubili, to slušní a zbožní lidé nedělají! V církvi je chlubení zakázáno.“ On řekl, ať nikdo se nevychloubá tím, jak je moudrý, silný nebo bohatý. Když se chlubí, ať jeho chloubá směřuje k Hospodinu; jaký je a co činí Bůh, ve kterého věříme.

Podívejme se, do jaké souvislosti Jeremjáš tento Hospodinův výrok vložil. Jeho kázání jsou plná nářku nad Izraelem: Opustili Boží zákon, v zarputilosti srdce chodili za baaly. Tak Hospodina uráželi svými modlami, svými cizáckými přeludy. Jdou od zla ke zlu a ke svému Bohu, k Hospodinu, který je stále znovu volá k návratu a k pokání, se neznají. Přivolávají na sebe Boží hněv. – Obyvatelé Jeruzaléma však na Jeremjášova kázání nedbají. Jen se mu posmívají a snaží se jej umlčet. Jejich pýcha nezná mezí. Je to s nimi zlé. V zemi vládne zvůle, násilí, nesvoboda, hrozí války. Ale oni to nechťejí brát vážně a chlubí se sami

sebou a tím, co mají. Tím, jak jsou *moudří*. Ani prorok s Božím slovem je nemá co napomínat. A chlubí se tím, jak jsou *silní*, že si stále ještě věří i proti přesile nepřátel. Nehledají oporu v Hospodinu, který vyvedl jejich otce z otroctví a je samé krátce předtím zachránil před porobou, navzdory obrovské vojenské přesile Egypta. Místo toho hledají spásu v chytráckých spolčeních se sousedními vladaři proti jiným politickým zahraničním spolkům. Znovu a znovu jsou Hospodinu nevěrní; jednou s Egyptem, podruhé s Asyrií. Spolčují se s nimi, čekají víc pomoci od nich než od Hospodina. Třetím důvodem, proč se chlubili, byl *majetek*. A tak docházelo i k tomu, že zatím co jeden se chlubil svým bohatstvím, druhý byl v postavení bezmocného, bezprávného člověka. I to se dalo mezi lidmi, kteří si měli být bratry. Byli zapojeni v jedné smlouvě se svým Bohem, byli jedné víry. Měli stejné dějiny a měli mít i společnou budoucnost v zemi, kterou jim Hospodin svěřil. Oni se však místo toho zaměřili na sebe, na svou vlastní moudrost (která se nejednou měnila v chytráctví a vypočítavost), na svou sílu a na svůj majetek. Podle toho to pak mezi nimi vypadalo.

A do této nepokorné, nebohabojné a nebratrské situace v zemi Jeremjáš kázal: „Toto praví Hospodin: Ať se moudrý nechlubí svou moudrostí, ať se bohatýr nechlubí svou bohatýrskou silou, ať se boháč nechlubí svým bohatstvím.“ Rozumějme: To nebylo kázání jen pro krále a šlechtu a chrámové představitele. Bída, nespravedlnost i bezprávi v zemi byly v tom, že se na tom zlém stavu země nějak podíleli všichni. Jistě, někteří měli výsadní a viditelné postavení, které zneužívali, a celé společnosti dávali na odiv, jak jsou moudří, jak jsou silní a jak jsou bohatí. Ale v tom systému byli zapojeni všichni obyvatelé země. A přitom všichni, od největšího až do nejmenšího, jsou Hospodinovy děti, s nimiž se on sám spojil poutem lásky. A teď nade všemi nařiká: „Můj lid je pošetilý, nezná se ke mně. Jsou to synové pomatení, nemají rozum. Jsou moudří, ale ke zlému. Dobro konat nedovedou.“ (Jr 4, 22) Z toho je jasné: nemají čím se chlubit! Když se odtrhnou od svého Boha, zdroje života, a jsou nakloněni ke zlému, pak každý úspěch bledne, ztrácí význam, dříve nebo později pomine, zapadne a rozpadne se v prach, i se svým hrdým nositelem. Pak už opravdu platí jen: „prach jsi a v prach se navrátíš“. A kde je potom všechna chloubu člověka?

Ale prorokovo kázání má ještě druhou polovinu. Protože Hospodin ani tehdy se svým lidem neskončil. Znovu jej volá a ukazuje, kde mohou najít ten klíč k životu a k dobré budoucnosti: Klíč je v poznání Hospodina. I dnes. Co to znamená? Především obrat od sebe sama k němu, svému Pánu. Vše, co se mne týká, vidět z jeho strany. K takovému rozpoznávání právě slouží Boží slovo, a to i v písemné podobě. K poznání Boha slouží Bible, Písma svatá a kázání. Když to povíme ve zkratce: ten, kdo zná Hospodina, ten poznal, že všechno má od něho. I své možnosti v učení, zkušenostech – ve všem tom, co lidé považují za moudrost. Právě tak i moc a sílu, možnost získat postavení, vliv v obci (v politice), v ovlivňování věcí veřejných. Od něho má i možnost získat majetek a zbohatnout, takže se mu pak vede dobře. To vše pak člověk, který pozná, jaký je Hospodin, rozpoznává jako dobré, Bohem dané možnosti.

Ale ruku v ruce s tím jde také poznání vlastních hranic. Ano, Bůh nám dává i jistá omezení. A to je prospěšné – znát nejen své možnosti, ale i své meze. Člověk pak nemá sám sebe za střed a cíl všeho. Biblicky řečeno: nezbožští sám sebe. To je dobré k osobnímu životu. A také k pěstování společnosti (vytváření společenství), ve kterém se dobře žije i druhým lidem, těm, na které má člověk vliv. Bůh sám stanoví hranici, kam až se mohu chlubit, abych tím nikoho neponížil. Kdo se chlubí, že zná tohoto Pána (kdo se chlubí „v Pánu“), ten jedná v zájmu lidí, kteří mají horší životní šance. Ptá se: Jak se svou silou, moudrostí a bohatstvím беру druhé vážně? Jak jim mohu pomoci?

Tak to Jeremjáš řekl: „Chce-li se (člověk) něčím chlubit, ať se chlubí, že je prozíravý a zná mne; neboť já Hospodin prokazuji milosrdenství a vykonávám na zemi soud a spravedlnost; to jsem si oblíbil, je výrok Hospodinův.“ Vidíte a slyšíte to, bratři a sestry, jak i nás prorok Jeremjáš od sebe sama obrací k Hospodinu. Náš věčný strach, že nestačíme, že se musíme připodobnit většině, že musíme stále zvyšovat a plnit nároky, dokud nepadneme – to všechno nás nemusí strašit, věnujeme-li svou pozornost Hospodinu a poznání jeho milosrdenství, právu a spravedlnosti. Toto zaujetí, toto poznávání věcí Božích, které vedou ke spáse, to je něco, čím se můžeme pochlubit. Co na nás ostatní mají vidět a od nás slyšet. Že nám nade všechno ostatní záleží na tom, abychom Hospodina znali. Abychom se důkladně seznámili s jeho činy,

v nichž on na zemi prokazuje milosrdenství, vykonává právo a spravedlnost. Tak, jak se o tom píše nejen u Jeremjáše, ale v celém Písmu svatém. Že on se staví na stranu těch, kteří si sami právo zajistit nemohou. A že dokonce ty, kteří se mu ve své pýše odcizují, trpělivě a naléhavě volá k sobě zpátky. A dělá to tak, že nelituje své námahy a prestiže. Mnohokrát připustil, že jeho svaté jméno bylo zneuctěno a vláčeno ve špíně, na posměch národům. Nápravu všech věcí však přece zjednává a dělá to podivuhodným způsobem. V ponížení, službě a sebeoběti.

V očích lidí, kteří Hospodina neznají nebo nechtějí znát, to bude vždycky vypadat jako bláznovství. Proto o tom tak psal i apoštol Pavel, když sám v osobním zápase víry poznal, že jeho vzdělání, postavení a náboženská horlivost mu nijak nezajistily vnitřní pokoj, ani pokoj s bližními, ani naději do budoucnosti. Lidská moudrost se mu nestala pravou moudrostí vedoucí k záchraně, ale bláznovstvím. Vedla jen k neklidu a dalším nárokům: Nikdy nebudu dost dobrý! Nikdy nebudu mít dost! To jsou přirozené následky lidské sebestřednosti, zahleděnosti jen do sebe a svých cílů.

Prorok Jeremjáš i apoštol Pavel zvali k jiné moudrosti. K takové, která nám nejzřetelněji byla zjevena v Božím Synu, v Ježíši. V něm Bůh sám stanovil hranici, kam až se můžeme chlubit, abychom tím nikoho neponížili. V jeho kříži se viditelně projevilo a nám prokázalo Boží milosrdenství, právo a spravedlnost. Chlubíme-li se ve jménu Ježíše Krista, pak – i když se jednou rozpadne v prach veškeré naše pozemské dílo i my sami – jeho jméno zůstane věčně. Bůh sám si oblíbil každého, kdo ctí a chválí – ne sebe – ale tuto zjevenou Boží moudrost.

A ještě něco: Slovo chloubka, chlubit se, má v hebrejštině stejný kořen jako známé slovo „haleluja“. Každým „haleluja“, které zazpíváme nebo v modlitbě vyslovíme, chválíme i chlubíme se Pánem, který se k nám s láskou skloupl, abychom se jednou nemuseli rozpadnout ve vlastní pýše a pak v zoufalství. Amen

MODLITBA

Haleluja! Chválíme a oslavujeme tě, všemohoucí a milosrdný Bože, Otče našeho Pána Ježíše Krista. Děkujeme, že v tobě je zaopatřen náš život nynější i věčný. Haleluja! Amen

PÍSEŇ č. 341 Veleben Bůh buď, jeho čin

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš milostivý Otče, slyšeli jsme tvé Slovo. Utvrdili jsme se ve tvé lásce a dobrotě. Proto tě prosíme za naše bratry a sestry, kteří o tobě uslyšeli poprvé; za všechny, kdo se připravují na křest. Dary svého Ducha buď s nimi všemi, aby jejich víra rostla, láska se rozmáhala, naděje neustávala.

Prosíme tě za tvoji církev. Vyváděj ji ze zbožného sobectví, uč ji pokoře, ved' k jednotě. Buď se všemi svými služebníky, kteří zvěstují Slovo. Rozmnož dílo křesťanské lásky, žehnej presbyterům. Prosíme tě za náš sbor a jeho působení v této obci.

Přimlouváme se za opuštěné a zklamané lidi. Za nevléčitelně nemocné a jejich rodiny. Ty, který dílo svých rukou nikdy neopouštíš a tvé království nikdo nemůže zrušit, buď jim zdrojem útěchy, síly, naděje.

Modlíme se o pokojný vývoj v naší zemi v příštích dnech a týdnech. Zabraň lidské pýše a sebestřednosti. Povzbud' k rozhodnosti a odvaze lidi, kteří slouží pokoji a spravedlnosti, zastávají se bezbranných a odmítají každý spolek se zlým.

Pane, ty znáš naše srdce i mysl. Slyš nyní naše osobní modlitby... Skrze Ježíše Krista našeho Pána, v jehož jménu k tobě společně nahlas voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Počátek moudrosti je bát se Hospodina. Velice jsou prozíraví všichni, kdo tak činí. Jeho chvála trvá navždy. (Ž 111, 10)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 453 Když vycházíme z domu tvého

PŘÍCHOD BOŽÍHO KRÁLOVSTÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi!

Milé sestry, milí bratři v Kristu, vítám vás v tomto shromáždění. V knize proroka Daniela čteme:

Viděl jsem v nočním vidění, hle, s nebeskými oblaky přicházel jakoby Syn člověka. A byla mu dána vladařská moc, sláva a království, aby ho uctivali všichni lidé různých národností a jazyků. Jeho vladařská moc je věčná, která nepomine, a jeho království nebude zničeno. (Da 7, 13–14) Amen

PÍSEŇ č. 219 Hory, doly, stráně

MODLITBA

Hospodine, Bože náš, oslavil jsi a vyvýšil svého milého Syna, všechnu moc jsi mu svěřil do rukou. Prosíme proto, zbav moci síly tobě nepřátelské. Zbav moci nelidskost a bezbožnost, nenávist a nesvobodu. Pomož nám, abychom zůstali poddáni Kristu, který usedl po tvé pravici, abychom pro něj a s ním byli živi.

Pane Bože, prosíme tě, oslav své Slovo v našich srdcích a svým Duchem je učíš tak jasným a hřejivým, abychom v něm pro sebe přijali potěšení a radost. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Prvního listu apoštola Pavla Tesalonickým, 5. kapitoly, od 1. do 11. verše:

Není nutné, bratři, psát vám něco o době a hodině. Sami přece dobře víte...

PÍSEŇ č. 446 Moudrosti poklad z nebe

KÁZÁNÍ

Druhé čtení z Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Lukáše, 17. kapitoly, od 20. do 30. verše:

Když se ho (Ježíše) farizeové otázali, kdy přijde Boží království, odpověděl jim: „Království Boží nepřichází tak, abyste to mohli vypožorovat; ani se nedá říci: ‚Hle, je tu‘, nebo ‚je tam‘! Vždyť království Boží je mezi vámi!“ Svým učedníkům řekl: „Přijdou dny, kdy si budete toužebně přát...

Bůh stvořil zemi i vše živé, co na ní pobývá, a viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré. Bůh stvořil také člověka, aby na této dobré zemi hospodařil a chránil ji. Planeta Země je místo, kde jsme se narodili, kde prožijeme celý svůj život a kde také zemřeme. Je to náš jediný domov, o který nemůžeme nikdy přijít. Pokud si ho ovšem sami nezničíme.

My lidé jsme ohrožováni z mnoha stran. Útočí na nás média se svými reklamami a svádíivými nabídkami, které nás mají přimět nakupovat a nakupovat. Jsme zahrnováni pravdivými, ale i lživými informacemi. Není to tak dávno, co svobodný, neomezený přístup k informacím byl velkým ideálem, po kterém jsme toužili. A dnes jsme vrženi do tak chaotického proudu informací, že se jim spíš musíme bránit, a často ani nevíme, jak se v nich orientovat.

Vědci varují před klimatickou krizí. Dost lidí od zřetelného uvědomění si tohoto vážného stavu naší Země odvádí jejich praktický materialismus. Anebo jim v tom, aby se nad tím vůbec zamysleli, naopak brání bída, která na ně tíživě doléhá.

Ve světě vládne moc a síla peněz. Peníze jsou určitě důležité, ale to neznamená, že kvůli nim budeme kašlat na své okolí, na přírodu a na všechno živé. Neznamená to, že musíme vykácet všechny stromy a vydolovat i ty poslední cennosti, které naše planeta ukrývá. Neznamená to, že budeme Zemi znečišťovat. Protože až bude Země úplně zničená a pro člověka nedostačující – koupíme si snad za peníze novou a lepší planetu?

V lidském společenství převládá starost jen o sebe sama, sobectví, necitlivost k druhému a jeho problémům. Jsme-li k sobě aspoň

trochu kritičtí, musíme si přiznat, že nejde jen o ty druhé, o hříšný „svět“ za našimi hranicemi. Že zápas se sobectvím svádíme často neúspěšně i každý sám u sebe, jestliže se uzavíráme před druhými a vyhrocujeme se vůči nim.

Žijeme v náročném a složitém světě a toužíme po změně – po klidu, mírovém soužití mezi lidmi a pokoji na naší dobré Zemi, která nám byla darována a svěřena Pánem Bohem. Vyhlížíme obrat k lepšímu. Ale uznáváme, že na to sami nestačíme. Potřebujeme více světla. Ne v nějakém mystickém smyslu, ale prostě světlo na cestu, vyjasnění prostředků a cílů. Nasměrování aspoň na nejbližší kroky. My slabí potřebujeme sílu k tomu, abychom šli dobrou cestou a dokázali na ní být vytrvalí.

Po čem to tedy toužíme? Co vyhlížíme? Jsou to dny „Syna člověka“, dny Páně, jak o nich mluví Pán Ježíš v přečteném oddílu z evangelia podle Lukáše? Je to příchod Božího království?

O příchod Božího království prosíme v modlitbě Páně: *Přijď království tvé!* Pokud tuto prosbu nevyslovujeme jen automaticky, tak nás při ní mohou napadnout dvě otázky. Ta první: Co si máme pod slovy „království Boží“ představit? Ježíš o něm mluví často, ale většinou v podobenstvích. Žádnou definici od něj neslyšíme. A ta druhá otázka zní: Kdy to Boží království přijde?

Stejnou otázku pokládají Ježíšovi farizeové, jak jsme to slyšeli v evangeliu. Tentokrát to nevypadá, že by chtěli Ježíše pokoušet a chytit ho do pasti. Jde jim o to, aby jim Ježíš řekl něco bližšího o této veliké události, která byla spojena s příchodem Mesiáše. Farizeové o tom usilovně přemýšleli a zkoumali slova proroků, především Daniele. U něho se dočetli, že království Mesiáše bude předcházet *doba soužení, jaké nebylo od vzniku národa až do této doby* (Da 12, 1). Těch znamení ale byla celá řada a Ježíš jim má prozradit, nebo spíše zdůraznit nějaké dějinné události nebo přírodní úkazy, podle kterých by se dal příchod Božího království vyzorovat.

Ta první otázka „Co si máme pod slovy království Boží představit?“ farizeje netrápila. Oni byli přesvědčeni, že půjde o proměnu stávajících poměrů: Mesiáš, nový David, usedne na trůn a Boží lid získá vládu nad svými nepřáteli. Protože si byli jisti svou vlastní zbožností, se kterou dodržovali Zákon – tak je vůbec nenapadlo, že by příchod Božího

království mohl na nich požadovat nejdříve změnu jejich vlastního postoje, proměnu srdce, pokání. Tak jak to ukazoval Jan Křtitel, když volal: *Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království Boží* (Mt 3, 2). Farizeové čekali toto království jako průlom zvenčí do politické situace židovstva – ale zapomněli na to, že Bůh buduje své království zevnitř, nepozorovaně a tiše.

Ježíš jim však nedal seznam toho, co mají sledovat. *Království Boží nepřichází tak, abyste to mohli vypožorovat...* Čas příchodu Božího království se nedá určit podle lidských, byť Písmem ovlivněných pozorování. *Ani se nedá říci: Hle, je tu! Nebo: je tam!* Není vázáno na nějaké určité místo, na nějaký stát vymezený hranicemi.

Vždyť království Boží je mezi vámi! A v tom je odpověď na tu druhou otázku: kdy ono přijde. Farizeům to asi neřeklo vůbec nic. Nepochopili, že ten Syn člověka, o kterém i oni slyšeli z knihy proroka Daniele, jenž dostal od Boha věčnou moc a slávu, který má království, jež nebude nikdy zničeno – že ten stojí právě mezi nimi. Ježíš se nazývá Syn člověka, a právě jako ten nejmocnější je uprostřed nich a s ním je přítomno celé Boží království. Ještě neviditelně a neprokazatelně – ale naprosto jistě. Víc už farizeům Pán Ježíš neřekl. Svá slova jim nevysvětluje. Nechává je znít jako jedinou odpověď těm, kteří nemohou rozumět, protože mu nevěří.

Ke svým učedníkům ale mluví Pán Ježíš jinak. Ví, že v něm poznali Krista, Božího Syna. Nemají vypracovaný žádný systém nahlížení do budoucnosti jako farizeové. Mají jen jeho. A proto je připravuje na dobu, kdy od nich odejde a oni budou čekat, až se vrátí, až zase znovu přijde. Ukazuje jim, jak to bude, až přijde jeho den, den Syna člověka, až se toto království zjeví všem lidem. Nejprve musí mnoho trpět a být zavržen. Ale pak opět přijde. Ale to už nepřijde tajně, ani jen duchovně, ale viditelně: *Jako když se zableskne a rázem se osvětlí všecko pod nebem z jednoho konce nebe na druhý, tak bude Syn člověka ve svém dni.* Přijde viditelně a přijde náhle.

Ale to znamená, že mnohé lidi jeho příchod zastihne naprosto nepřipravené. Budou-li se věnovat jen svým pozemským zájmům, bude to přesně tak jako před potopou za dnů Noé, nebo jako při zániku Sodomy: *Jedli, pili, kupovali, prodávali, sázeli a stavěli.* Mnozí i dnes žijí jen sami pro sebe a pro tento svět. Bůh se svým královstvím, které

přichází v jeho Synu, je vůbec nezajímá. Pro takové příchod jeho království bude znamenat katastrofu. Jak by pak do něho mohli vejít?

Pán Ježíš Kristus nás ujišťuje, že tam, kde on je uprostřed nás, už je Boží království. To ale nevylučuje prosbu: *Přijď království tvé! Vždyť jako křesťané žijeme stále v tomto napětí mezi „už“ a „ještě ne“*. Když jsme uvěřili Ježíši Kristu jako svému Pánu, už teď jsme do Božího království vstoupili. Už nyní jsou mezi námi aspoň některé jeho rysy. A přesto je stále očekáváme. Očekáváme viditelný příchod Syna člověka v moci a slávě. Možná, že právě touhu a očekávání učedníků měl Pán na mysli, když je upozorňuje: *Přijdou dny, kdy si budete toužebně přát, abyste spatřili aspoň jediný ze dnů Syna člověka, ale nespátříte*. Bude vám tak těžko, že budete toužit aspoň po maličkém zákmitu mé moci a slávy, ale musíte vydržet se svou nadějí. I když je v tom dnešním světě tolik bolesti, utrpení a zla.

Když je člověk sevřen a valí se na něj jeden problém za druhým, když neví kudy dál – může podlehnout svodům. Může snadno přesunout svou naději na někoho (nebo na něco) jiného, nadchnout se tím, na kterého (nebo na co) ostatní ukazují. Může naletět, když slyší: tady se už uskutečnilo to, na co čekáš, v našem společenství, v našem programu, v našem systému. A právě tady k nám zní hlas Pán Ježíše: *Řeknou vám: Hle, tam je, hle, tu. Vy však zůstaňte doma a nechoďte za nimi*.

Ježíš nás varuje před nabídkou lživé spásy a lživými Mesiáši, kterých bylo v dějinách víc než dost. Až přijde on, s nikým si ho nespleteme. Nebojte se, že můj příchod přehlédnete. Bude naprosto jasný a budou o něm vědět úplně všichni. Jako když se zableskne a rázem se osvětlí všecko pod nebem z jednoho konce nebe na druhý, tak bude Syn člověka ve svém dni.

Zmínka o potopě za dnů Noé a o Sodomě je varováním, abychom neztratili duchovní vnímavost pro Boží království. Jak praví apoštol Pavel: *Nespěme tedy jako ostatní, nýbrž bděme a budme střízliví* (1Te 5, 6). Musíme vydržet mezi tím „už“ a „ještě ne“. *Vždyť Bůh nás neurčil k tomu, abychom propadli jeho hněvu, nýbrž abychom došli spásy, skrze našeho Pána Ježíše Krista* (1Te 5, 9). A právě na něho, který přijde – čekáme. Trpělivě, v lásce, ve víře a v naději. Amen

MODLITBA

Ty jediný, Pane, nás můžeš zachovat při životě a všemi těžkostmi nás provést do své věčné říše. Pane, čekáme na tebe a prosíme: Přijď království tvé. Amen

PÍSEŇ č. 473 A Vezmi, Pane, život můj

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMUVNÁ MODLITBA

Pane, náš Bože, prosíme tě, evangeliem o své spravedlnosti, pokoji a radosti napomínej zpupné a potěšuj bezmocné. Vzdal od nás únavu a beznaděj, abychom si nelibovali v postoji, že nic nezmůžeme, ale dali se znovu pozvat do Kristova zápasu o pokoj, pravdu a víru.

Prosíme o schopnost správně posuzovat hodnoty, se kterými se v životě setkáváme a s nimiž máme nakládat. Prosíme, abychom uměli dát pravé místo tvé pravdě, lásce a službě.

Prosíme tě o schopnost ztišení, abychom ve svém srdci stále slyšeli radostnou zvěst tvého evangelia, dovedli z něho žít a svědčit o něm světu.

Pane, smiluj se nad námi pro Pána Ježíše Krista, v jehož jménu k tobě voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

V Jakubově epistoletě čteme:

Buďte tedy trpěliví, bratří, až do příchodu Páně. Pohleďte, jak rolník čeká trpělivě na drahocennou úrodu země, dokud se nedočká podzimního i jarního deště. I vy tedy trpělivě čekejte, posilněte svá srdce, vždyť příchod Páně je blízko. (Jk 5, 7–8)

POŽEHNÁNÍ

*At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad
tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou
tvář a obdaří tě pokojem. Amen*

PÍSEŇ č. 572 Tvůj, Pane, jsem

VDĚČNOST

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista!
Milí bratři a sestry, srdečně vás vítám na dnešních bohoslužbách.

Připojme se k radosti žalmisty:

*Zpívejte Hospodinu píseň novou, zpívej Hospodinu, celá země!
Zpívejte Hospodinu, dobrořečte jeho jménu, zvěstujte den ze dne
jeho spásu, vypravujte mezi pronárody o jeho slávě, mezi všemi
národy o jeho divech. (Ž 96, 1–3) Amen*

PÍSEŇ č. 161 Tebe, Bože, chválíme

MODLITBA

Pane Bože, chceme tě i dnes společně chválit a děkovat ti za všechny skutky, které jsi v našich životech vykonal a stále konáš. Neboť vše, co jsme i co máme, je tvoje milost, tvůj dar a požehnání. Pane, děkujeme ti, že máme co jíst, do čeho se oblékat a kde přebývat. Děkujeme ti za naše rodiny, za všechny lidské vztahy, přátelství, setkání, děkujeme za naši práci. Děkujeme ti, že sytíš nejen naše těla, ale i duše. Děkujeme ti za dar tvého Slova, za tvé evangelium, za dar víry, za tvou lásku i odpuštění. Děkujeme ti za tvého Syna, Ježíše Krista.

Pane, přiznáváme, že na tebe a tvá dobrodiní často zapomínáme. Když je nám úzko, tak tě prosíme o pomoc, ale když je nám dobře – málo ti děkujeme. Prosíme tě, odpusť nám.

Pane, prosíme tě, přijď a buď zde mezi námi. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Žalmu 103., od 1. do 5. verše:

Žalm Davidův. Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé...

PÍSEŇ č. 383 Mne zajmi, Pane můj

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Lukáše, 12. kapitoly, od 13. do 21. verše:

Někdo ze zástupu ho požádal: „Mistře, domluv mému bratru, ať se rozdělí se mnou o dědictví.“ Ježíš mu odpověděl...

Za Ježíšem často přicházeli lidé v nejrůznějších trápeních a prosili ho o pomoc. A nikdy neodešli s prázdnou. Tady však máme výjimku: tento muž, který potřebuje Ježíše proto, aby mu pomohl k dědictví, s prázdnou odchází. Naráží na jeho nesouhlas a odmítnutí. Jestliže Ježíš ochrnutému muži řekne: *Synu, odpouštějí se ti hříchy. Vstaň, vezmi své lože a jdi domů* (Mk 2, 5. 11), nebo ženě, která se ho s vírou dotkla: *Bud' dobré myslí, dcero, tvá víra tě zachránila* (Mt 9, 22) – tak tomuto žadateli odpovídá cize a studeně: *Člověče, kdo mne ustanovil nad vámi soudcem nebo rozhodčím?*

Pán Ježíš není rozhodčím, který určuje, co komu patří a na co má kdo nárok. Do těchto našich trapných tahanic se on nenechá vmanipulovat. Nepřišel přece na svět, aby lidem dopomáhal k penězům. On přišel, aby nás – kromě jiného – varoval před falešnými jistotami, o které opíráme svůj život. Proto do všeho lidského snažení mít stále víc a víc, a tak se zabezpečit, slyšíme jeho varovný hlas: *Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když člověk má nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má.*

Převážná část populace na zemi žije v nadbytku a hojnosti. Ale ve světle různých tragických událostí ve světě je zřejmé, že bezpečí a jistotu majetek nezajišťuje. Pán Ježíš k nám však nemluví proto, aby nám ještě víc nahnal strachu a my žili v trvalém stresu. Jeho podobenství, které jsme slyšeli, dává náš život do souvislosti s Bohem. Všechno, co vypráví, slouží k tomu, abychom byli „bohatí před Bohem“. Abychom svůj život neopírali o to, co nevydrží, ale o jeho věrnost, milosrdenství a lásku. My můžeme spoléhat na jiné jistoty, než jsou peníze či pozemské statky. Apoštol Pavel napsal křesťanům v Kolosách: *Chci, abyste povzbuzeni v srdci a spojení láskou hluboce pochopili a plně poznali Boží tajemství, jímž je Kristus; v něm jsou skryty všechny poklady moudrosti a poznání* (Ko 2, 2–3).

Nejsme zajištěni žádnými svými poklady, protože ty před Bohem nic neznamenají. Bohatí před Bohem jsme jen tehdy, když žijeme ve víře v Krista Ježíše a v lásce k bližním. To je bohatství, které s námi jde do věčnosti. Bohatý muž v dnešním podobenství je bohatší úrodou, která byla mimořádně dobrá. Snad ho ani nenapadlo, že to není jeho zásluha, ale Boží dar. Bůh je dobrý, a proto pole rodí. Bůh je ke mně dobrý, a proto mám víc než dost – asi tak nějak by měl reagovat, v úžasu a vděčnosti. Kde schází vděčnost, tam se tím víc prosazuje pýcha a sobectví. Boháč má jen jednu starost: *Co budu dělat, když nemám kam složit svou úrodu?*

Ten bohatý muž v nás vyvolává obraz „osamělého zoufalce“. Představíme si ho, jak sedí sám v tom svém stavení u stolu a je nadmíru spokojený sám se sebou, jak na ten život vyzrál, jak si ho dobře zařídil. Nic ho nemůže ohrozit – má přece velké zásoby, nemusí se bát ani sucha, ani tuhé zimy, ani toho, že příští rok k němu nemusí být příroda tak štědrá jako letos. - A teď do tohoto jeho lidského sebeuspokojení a klidu vstupuje Boží hlas: *Blázne! Ještě této noci si vyžádají tvou duši, a čím bude to, co jsi nashromáždil?*

Ježíš nikde neříká, že mít majetek je špatné, že bychom si ho neměli užít. Bláznovstvím boháče není to, že má mnoho majetku, ale to, jaké místo mu v životě příkládá. Není zakázáno být bohatý a šťastný, není špatné dopřávat si jídlo a pití..., ale hlavní myšlenka ať směřuje k Bohu a bližnímu. Nejsme tu sami a jen pro sebe.

Poklady v nebi nám mohou připadat hodně vzdálené, ale poklady na zemi – ty máme před očima, na ty si můžeme sáhnout. Ty jsou naše, ty můžeme vlastnit. Jenže – jak jsou právě tyto poklady relativní! Stačí malinko, a jak vzdálené jsou najednou ty poklady na zemi. K čemu budou boháči po smrti plné velké stodoly? S sebou si je nevezme. Přichází do nebe „bez ničeho“, přestože si chtěl tak moc zajistit budoucnost.

Co budu dělat, když nemám kam složit svou úrodu? Přitom by to bylo tak jednoduché – kdyby myslel na své bližní. Když jsem dostal, mám povinnost dávat dál – a je vždycky dost těch, kteří to potřebují. On však chce stavět větší stodoly pro sebe, aby byl zajištěn a měl se dobře. Počítá s mnoha lety života, který je jen jedno velké sobectví. A právě do

té zajištěnosti mu Bůh říká: *Blázne!* Ty sis to naplánoval na mnoho let, ale máš jen pár hodin, protože této noci odevzdáš svou duši.

Tento muž je blázen a pošetilec, protože spojil svůj život se svým bohatstvím. Stará se o svou duši tím, že jí zajistí jídlo. Ale Ježíš k tomu říká, že zajištění života spočívá v něčem jiném.

Je to varovný příklad a apoštol Pavel na to navazuje: *Těm, kteří jsou bohatí v tomto věku, přikazuj, ať nejsou pyšní a nedoufají v nejisté bohatství, nýbrž v Boha, který nás štědře opatřuje vším, co potřebujeme* (1 Tm 6, 17). Jde o to, aby touto odkázaností na Boží lásku byl člověk bohatý před Bohem, jinak je se vším, co získal, jen ubohý blázen, tak jako onen stavitel stodol. Proto i nám Pán Ježíš říká: *Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když má člověk nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má.*

Bratři a sestry, dnes je neděle, den Páně. Je to den radosti z Hospodina, Dárce všeho. Je to připomínka, že všechno, co máme, včetně našeho života, je dar od Hospodina. Máme si uvědomit, co všechno jsme dostali a dostáváme. Nejen hmotné statky, ale také vztahy, lidi kolem nás, víru, evangelium, možnost se tady shromažďovat. A za to vše máme být Pánu Bohu vděční a děkovat.

Děkovat a být vděčný za dary, které od Pána Boha dostáváme, to obohacuje život, který bez vděčnosti zůstává o podstatnou část ochuzen. Máme si připomenout, že nic není samozřejmostí, ani jídlo, které každý den jíme. I za to máme děkovat.

„Ale nejenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst“, říká Ježíš na jiném místě. Máme tedy také děkovat za dar Božího slova – za chléb, který sytí naše duše. Existuje nejen hlad těla, ale i hlad duše. A Bůh nám dává chléb i pro naši duši. Tak jak nám to připomíná i každá večeře Páně. Amen

MODLITBA

Pane Bože, skrze Ježíše Krista, našeho Pána, náš nebeský Otče, děkujeme ti za všechna tvá dobrodiní. Díky tobě, který žiješ a kraluješ na věky. Amen

PÍSEŇ č. 510 Ó Pane můj, pokoj ať tvůj

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Milostivý Bože, buď s těmi, kteří mají strach z nedostatku dnů, kterým nezbývá moc času být s těmi, které mají rádi. Prosíme za všechny nemocné, ztrápené a za ty, kdo se o ně starají. Prosíme tě, dej, ať pocítí, že je nic nemůže odloučit od tvé milosrdné lásky. Prosíme, vnášej radost tam, kde je jen pláč a nespokojenost. Prosíme tě za lidi, kteří vědí, co je to hlad a bída. Prosíme za místa, kde je hlad, kde se kvůli nedostatku potravy umírá. Prosíme, ať jim umíme pomoci. Prosíme za všechny, kdo tu dnes nemohli být s námi. I pro ně vyprošujeme tvé požehnání. Pane, dej, ať v našich životech zaujímáš první místo a ať ti stále vzdáváme chválu a čest. Společně tě prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Kdo skoupě rozsévá, bude také skoupě sklízet, a kdo štědře rozsévá, bude také štědře sklízet. Každý ať dává podle toho, jak se ve svém srdci předem rozhodl, ne s nechutí ani z donucení; vždyť ,radostného dárce miluje Bůh‘. (2 K 9, 6–7)

POŽEHNÁNÍ

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 168 Zpívejte, čest vzdejte

I KDYBY FÍKOVNÍK NEVYPUČEL

Díkůčinění

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého. Amen
Milí přátelé, bratři a sestry! Vítám vás při dnešních
bohoslužbách spojených se slavností díkůčinění. Slyšme slova
starozákonního žalmu:

*Hospodine, celým svým srdcem ti vzdávám chválu, o všech
divupných činech tvých chci vypravovat. Budu se radovat,
jásotem tě oslavovat, tvému jménu, Nejvyšší, pět žalmy. V tebe
necht' doufají, kdo znají tvé jméno. Vždyť ty, kdo se dotazují po
tvé vůli, neopouštíš, Hospodine. (Ž 9, 2–3. 10) Amen*

PÍSEŇ č. 215 Zlatá když sluneční záře se objeví

MODLITBA

Hospodine, Pane a Bože náš! Daroval jsi nám nové ráno, nový
den a my ti za něj děkujeme. Jsme tady rádi a prožíváme novou vděčnost
za všechno, co z tvé štědré ruky dostáváme.

Jsme vděční za to, že jsme se mohli dnes ráno ve zdraví probudit.
Jsme vděční i za to, že můžeme být tady při bohoslužbách.

Dáváš nám více, než dokážeme vyjmenovat, více než
potřebujeme. Více, než si dokážeme teď vzpomenout.

Děkujeme ti, že netrpíme nouzí, žijeme v dostatku. Děkujeme za
hojnost všeho: jídla, pití, oblečení i všech materiálních věcí, které
užíváme.

Děkujeme ti za všechny dobré a milé lidi kolem nás. Děkujeme
ti za všechny, kteří na nás myslí, ať jsou kdekoliv. Děkujeme za jejich
lásku, pozornost, přátelství.

Děkujeme ti ale i za všelijaké obtížné a nepříjemné situace, které
jsme přestáli. A které nás na něco upozornily, které nás možná v něčem
posunuly dál, které nás také donutily hledat oporu a pomoc v tobě.

Děkujeme ti za to, že jsi byl s námi a neopouštěl nás. A to ani ve chvílích, kdy nám nebylo do smíchu. Kdy jsme měli strach a báli jsme se, co bude dál.

Naše životy jsou, Pane Bože, ve tvých rukou. To si připomínáme i vyznáváme. To je zdrojem naší víry i naděje.

Děkujeme ti též za všechno, co nás v minulých dnech a týdnech obohatilo, kde jsme směli vnímat tvou blízkost a tvé požehnání.

Tobě svěřujeme i tuto chvíli a prosíme, abys v Duchu svatém byl mezi námi. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Lukáše, 12. kapitoly, od 15. do 21. verše:

(Ježíš) jim řekl: „Mějte se na pozoru před každou chamtivostí...“

PÍSEŇ č. 443 Příklad, Králi věčný náš

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je ze starozákonního Proroctví Abakuka, 3. kapitoly, od verše 17. do poloviny verše 19.:

I kdyby fíkovník nevypučel, réva nedala výnos, selhala plodnost olivy, pole nevydala pokrm, z ohrady zmizel brav, ve chlévech dobytek nebyl, já budu jáсотem oslavovat Hospodina, jásat k chvále Boha, který je má spása. Panovník Hospodin je moje síla.

Máme dnes neděli díkčinění. Je to čas, kdy společně děkujeme Pánu Bohu za vše, co se letos urodilo na polích. Zároveň si připomínáme, že Bůh je dárce. Díky jeho darům, hmotným i duchovním, žijeme. Zaopatřuje nás vším potřebným. Stará se o nás.

Biblický text, který jsme dnes četli, se nás ptá, co budeme dělat, když věci budou jinak.

1. Když se neurodí. A potom už následuje jeden obraz za druhým. Fíkovník nevypučí, réva nedá výnos, selže plodnost olivy, pole nedá pokrm, z ohrady a chlévů zmizí dobytek. To je obraz naprostého zmaru. Neúspěchu, přímo neštěstí. Co to znamená, když se na polích nebo v zahradách neurodí? To znamená, že nastane hlad. Kromě toho ti, kteří hospodařili, nebudou mít výdělek. Jejich živnost zkrachuje, nebudou mít peníze, přijdou o práci, nastane bída. Jejich budoucnost bude ohrožena. Budou se trápit, hněvat, nebo malomyslnět. V jejich domovech zavládne neklid.

Co nám to ten prorok Abakuk vlastně staví před oči? Ano, skutečně je to obraz našich dnů. Našich domovů, našich zahrad, našich polí, naší práce. Je to obraz našeho pozemského putování. Kdy ráno vstáváme, jdeme do práce a večer se zase vracíme. A najednou nastane krize! Fíkovník nevypučí, réva nedá výnos, selže plodnost olivy. Kdo ví, proč k tomu došlo. Člověk se možná snaží, dělá svou práci, jak nejlépe umí, a co víc, i doma se o své nejbližší stará, jak jen dokáže; snaží se být dobrou matkou, otcem, dobrým manželem, manželkou, babičkou; prostě dělá to nejlepší, co umí. A najednou fíkovník nevypučí. Milí přátelé, co budeme dělat, když fíkovník nevypučí?

Tušíme správně, že tady nejde jenom o nějaký zemědělský problém. I když ani to samozřejmě nesmíme zlehčovat (stále častěji vidíme, jak sucho decimuje úrodu na polích). Ale ten obraz, který čteme, sahá mnohem hlouběji. Abakuk nám staví před oči obraz „vykolejenosti“. Chceme-li: krize. Něco čekáme, o něco se snažíme, roky to funguje, jak jsme zvyklí, a najednou je všechno jinak. Fíkovník nevypučí, réva nedá výnos, selže plodnost olivy, pole nevydá pokrm. Jako by nestačilo jenom jedno. Třeba jenom ten fíkovník. Ale znáte to. Člověk si říká, že už nemůže být hůř, a za chvíli zjistí, že se spletl. Pokazí se jedno, potom druhé. Tohle se zhroutlí, tam se někomu něco přihodí, ti se pohádají nebo rozejdou, ten onemocní, ta přijde o práci apod.

Nač jsme spoléhali a na co jsme byli zvyklí, všechny naše každodenní jistoty a opory, které nás udržovaly v řádu, se najednou zhroutlí. Bezpečný a známý svět přestane existovat. Tuto otázku nám ten biblický text klade: Jak jsme na tom, když věci (životy) nefungují, jak

jsme byli doposud zvyklí? Anebo když fungují jinak? Jak se to má v tu chvíli s naší vírou? S naším vztahem k Pánu Bohu?

2. Co my v takovou chvíli? Co může člověk dělat, když – zůstaňme u toho obrazu – fikovník nevypučí? Může na Boha zanevřít. Odmítnout ho a říct: Kdyby byl Bůh, tak by se to přece nestalo. Může Bohu vyčítat: Já mám přece na to nárok. Jako ti druzí. Oni mají krásné fikovníky, révu i olivu. Proč já ne? Nebo se může přímo hněvat: Ty za to, Bože, můžeš! Za co mě trestáš? Ale existuje ještě jiná možnost, jak se zachovat. Uslyšíme o ní za chvíli.

Text proroka Abakuka se nás ptá – paradoxně právě na neděli díkčinění za úrodu, co bychom dělali ve chvíli, kdy by se neurodilo? Byli bychom tady při bohoslužbách? Jinými slovy: Je Bůh naším Bohem pouze tehdy, když dává? Když se člověku daří? A co když dávat přestane? Když je člověku zle, to už pro nás Bohem není? Věru, těžká otázka. V Bibli je této otázce dokonce věnována jedna celá kniha. O muži, který se jmenoval Jób a stále jen ztrácel.

My jsme zvyklí na to, že se urodí. Že věci fungují. Že fikovník, réva i oliva rostou. Že pole plodí a dobytek je v ohradách. Že máme střechu nad hlavou, jsme celkem zdraví, spokojení, máme milující rodiny, nic nám nechybí, můžeme kdykoliv zajít do obchodu a tam si nakoupit, co potřebujeme. A když otočíme vypínačem, tak se rozsvítí a v koupelně z kohoutků teče voda. Ale ta otázka zní: Je Bůh Bohem pouze, když ty věci fungují podle našich představ? Taková víra by byla naivní, nezralá, nedospělá, přímo dětská. A přitom, jak často se právě s takovou vírou setkáváme. Člověk nad tím někdy až žasne. Vždyť přece těžkostmi a problémy (které samozřejmě nevyhledáváme) se naše víra může prohlubovat a utužovat.

Jsou to vlastně dva modely víry. Ten první je konzumní: V Boha věřím a s Bohem počítám, pokud dává. Pokud fikovník roste. To je mi dobře a jsem spokojený. A když neroste, tak se od Boha odvracím. Odcházím, zapomínám. Druhý model víry je ten, ke kterému nás zve Abakuk. Je to, řekněme, model důvěry a odevzdanosti.

3. A přece! I kdyby se toto všechno dělo, i kdyby fikovník nevypučel, réva nedala výnos, selhala plodnost olivy a pole nevydala pokrm, z ohrady zmizel brav a ve chlévech dobytek nebyl – já budu jásosem oslavovat Hospodina, budu jásat k chvále Boha, který je má

spása. Někdy se tomu říká „víra navzdory“. (Nebo „víra a přece“.) Anebo jednoduše víra dospělá. Prorok sobě i nám staví před oči tvrdou realitu našeho pozemského života. I jistou nevyzpytatelnost. A také temnotu, kdy fíkovník nevypučí. Jako by říkal: To ohrožení tady je! Ta neúroda. Těžkosti těla i duše. A také nejistota, co s námi bude zítra. A není to žádná drobnost, nad kterou by se dalo mávnout rukou. Tíha neúrody a bídy (ve všech myslitelných rovinách) je až příliš reálná.

A právě tehdy se nás Abakuk zeptá, kde, v čem a v kom bude naše budoucnost. On proti tomu zmaru, tak skutečnému, staví jásot a chválu. Také skutečnou. I kdyby se nedařilo, já budu jásotem oslavovat Hospodina. Ne proto, že se nedaří (nejde o sebetrýzeň). Ani se nebudu křečovitě nutit do zpěvu, když mi do zpěvu není. Já budu jásotem oslavovat Hospodina, protože v něm je moje spása. V něm je moje budoucnost. Moje záchrana.

Abakuk umí navzdory neúrodě rozlišovat. A i v té vážné krizi, kdy je „vykolejený“, řekne: I když se mi děje to a to a to, v Bohu je moje spása. Je to nádherné vyznání. Vyznání, ke kterému zve i nás. Když takové vyznání vychází z úst člověka, který v životě prošel něčím těžkým, tak má o to větší váhu.

Obrazně řečeno, ta prorokova slova jsou „voláním z hlubokosti“. Z temnot. Jako by Abakuk říkal: Mnohému nerozumím. Nevím, proč fíkovník nevypučel a proč selhala plodnost olivy; proč se to nebo ono děje. Bůh mi neslíbil, že budu mít pořád plnou lednici a že budu šťastný od rána do večera. To ale neznamena, že by už nebyl mým Bohem. V něm je zakotvení mého života. V něm je plnost, kterou jinde nenajdu. To, co mi nabízí Bůh, mi nemohou zajistit žádná pole nebo stodoly, i kdyby byly sebeplnější. To přece známe z podobenství, které jsme před chvílí četli. Naše budoucnost není zajištěna plnými stodalami.

Abakuk staví proti zmaru jásot. Proti bídě staví spásu, kterou nalézá v Bohu. Slovy Nového zákona bychom řekli: Proti všemu staví evangelium o Kristu. Jeho kříž, oběť za nás. A to, že jsme poznali Krista, je nade všecko. Proto: Budu jásat v Hospodinu, který je má spása. On mi dává sílu. Na každý den. Amen

MODLITBA

Děkujeme ti, Pane Bože náš, za to, že s tebou můžeme počítat v každém okamžiku svého života. Ve chvílích dostatku i nedostatku, ve chvílích zdraví i nemoci, ve chvílích radosti i smutku. A prosíme, právě v těch chvílích, kdy fikovník nevypučí, uč nás o to více k tobě se obracet. A právě tehdy více než jindy nám dávej poznávat, že ty jsi naše spása.
Amen

PÍSEŇ č. 209 Ó slunce spravednosti

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Po jednotlivých prosbách prosme společně slovy: *Pane, smiluj se!*

Svatý a dobrý Bože, ty, který malomyslným dodáváš odvalu a bezradným dáváš naději! Nauč nás věřit, že tvá moc dokáže proměnit život člověka. Společně tě prosíme: *Pane, smiluj se!*

Posiluj naši víru. Uč nás důvěřovat ti ve chvílích plných radosti. Uč nás k tobě se obracet také v okamžicích, kdy nevidíme na krok. Společně tě prosíme: *Pane, smiluj se!*

Probouzej v nás takovou víru, která nezapomíná na žádné z tvých dobrodiní. Dávej nám otevřené oči pro všechny dary, kterými nás obklopuješ. Vyučuj nás vděčnosti, uč nás děkovat za vše, co nám dáváš. Společně tě prosíme: *Pane, smiluj se!*

Svým Duchem nás probouzej z duchovní únavy a ospalosti. Zapaluj v nás oheň nového nadšení pro tebe. Nedovol, abychom hleděli jen do svého nitra plného rozporů. Uč nás dívat se k tobě a na tebe spoléhat. Společně tě prosíme: *Pane, smiluj se!*

Tobě odevzdáváme církev a jednotlivé sbory. Požehnej všem místům, kde se schází tvůj lid. Přiváděj do své církve nové lidi, kteří tě hledají. Předkládáme ti i tu část církve, kterou tvoříme zde v Společně tě prosíme: *Pane, smiluj se!*

Ve tvých rukou jsou naše příští dny. Tobě odevzdáváme své blízké i vzdálené. Tobě odevzdáváme toto město, naši zemi i celý svět. Společně tě prosíme: *Pane, smiluj se!*

Slyš nás, když k tobě společně voláme slovy Pána Ježíše Krista:
Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ne že bych si naříkal na nedostatek; naučil jsem se být spokojen s tím, co mám. Dovedu trpět nouzi, dovedu mít hojnost. Ve všem a do všeho jsem zasvěcen: být syt i hladov, mít nadbytek i nedostatek. Všecko mohu v Kristu, který mi dává sílu. (F 4, 11–13)

POŽEHNÁNÍ

Do nadcházejících dnů přijměme Boží požehnání:

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 487 Amen, Otče, rač to dáti

NEMOHLI BYDLET POHROMADĚ

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Utíkám se k tobě, Hospodine, kéž nikdy nejsem zahanben! Bud' mi skalním přibytkem a budu se tam uchylovat stále. Rozhodls o mé záchraně, tys můj skalní štít, moje pevná tvrz! Ty jsi přece má naděje, Panovníku Hospodine, v tebe už od mládí doufám.
(Ž 71,1.3.5) Amen

PÍSEŇ č. 71 V tebe doufám, Hospodine (1–4)

MODLITBA

Hospodine, Bože Abrahamův a Otče Ježíše Krista, k tobě pozvedáme své oči s důvěrou, že nehledíme do prázdna. Tobě smíme předkládat svá selhání i svou bezradnost. Před tvou tvář smíme vyslovit úděs nad tím, co zlého lidé dokážou. Tobě smíme předkládat utrpení a bolest těch, do jejichž života ničivě zasáhla nenávist a fanatismus.

Od tebe, Pane, smíme též očekávat zvěst o nových začátcích, upozornění na místa a události, kde raší tvé dílo. Připomeň nám své skutky, abychom naplno začali počítat s tvým milosrdenstvím, tvou věrností i nadějí.

Bud' s námi svým Duchem, ať nám příběhy tvých svědků neznějí jak pohádka z časů, kdy se ti ještě dalo věřit, ale jako inspirující svědectví. Tak obnov důvěru v blízkost tvého království, v blízkost tvého pokoje a spravedlnosti. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z První knihy Mojžíšovy, 13. kapitoly, prvních 9 veršů:

I vystoupil Abram z Egypta se svou ženou a se vším co měl, do Negebu; byl s ním i Lot. Abram byl velice zámožný...

PÍSEŇ č. 684 Učiň mne, Pane, nástrojem

KÁZÁNÍ

Základem kázání je spolu s již přečteným oddílem z První knihy Mojžíšovy, 13. kapitoly, jeho pokračování ve verších 10. až 18.:

Lot se rozhlédl a spatřil celý okrsek Jordánu směrem k Sóaru, že je celý zavlažován, že je jako zahrada Hospodinova...

Nemohli sídlit pohromadě. Nedokázali pást na jedné pastvě, nedokázali sdílet společný prostor Božího pozvání. Takhle, milí přátelé, začíná dnešní biblické vyprávění. Vyprávění o otci věřících a zaslíbené zemi. Abramovi a Lotovi lidé nedokázali bydlet pohromadě, jako bratři, v pokoji, v přátelském bezkonfliktním soužití.

A tak je pro ně zaslíbená země už od začátku země rozporů, zdroj konfliktů. Začne to jako pastýřské potyčky a později to bude pokračovat jako kolotoč krveprolití. A přitom to byl sám Hospodin, kdo do této země praotce věřících Abrama pozval. Slíbil mu ji. Ne jako území, kde by se dalo žít lépe a snáze (pohodlněji) než dosud. Ale jako možnost pro nový život, pro žití nadějně, svobodně, šťastně. Ano, *zaslíbená země*, to je v Bibli *zvláštní, veliká, zcela výjimečná příležitost*. Ojedinělý prostor, kam stojí za to se vydat, aby život nebyl jen prázdným přežvykováním.

Zaslíbená země. Sem míří Hospodinovo pozvání. Jako první ho uslyšel Abram, ale zároveň s ním jsme zváni všichni, kdo slyšíme příběh tohoto pozvání. Pozvání k životu s Bohem, k Božím experimentu... A ten Boží experiment se děje vždy, když zazní *Vstaň a pojď*. Vykroč z bludného kruhu vlastních možností, beznadějí či proher. Bůh Abrahamův ti nachystal něco docela jiného. Život pod Božím vedením. Život v Boží blízkosti. Sem tvůj příběh může zamířit. Jeden rabín k tomu ne tak dávno dodal, že není důležité se do zaslíbené země stěhovat, ale dát zemi slíbené příležitost tam, kde jsme. Mezi námi, tady na tomhle místě.

Pojď do země, kterou ti ukážu, slyšel Abram na začátku. Uvidíme, jaký si k tomuhle pozvání a k tomu slíbenému cíli vybuduješ vztah. To bude velmi důležité. Pro tebe, pro Pána Boha i pro všechny ostatní okolo. A tak se Abram vydal na cestu, a Lot šel s ním. Dnes poprvé slyšíme víc o Lotovi. I když také on od začátku „patří do party“, neupírá se na něj hned od začátku pozornost. Zatím následoval Abrama

na jeho cestách jako stín, bez vlastní tváře, bez vlastní víry. Zatím (i za něj) rozhodoval Abram: že vyjdou z Cháran, že půjdou do Egypta, odtud že se vydají nazpět do zaslíbené země. Dnes budeme sledovat – co se z té party s Lotem vyklube.

V Egyptě Abram zbohatl. Měl stáda, stříbro a zlato. A zbohatl také Lot. I on měl veliká stáda. Stáda a jejich velikost, to je v těchhle vyprávěních měřítko bohatství. A být bohatý, to už tehdy znamenalo být vážený. Čím víc tvé majetky váží, tím víc berou vážně i tebe. A čím víc platíš za toho, kdo něco znamená, tím víc váží člověk ve vlastních očích.

Ted' se dva vážení účastníci příběhu, na němž záleží samotnému Bohu, dostali do vážného konfliktu. Protože oba moc vážili, měli moc velká stáda. Země už jim nestačí. Nestačí pastviny, nestačí studně. Pastýři se hádají, ještě chvíli, a dojde na kudly. *I nemohli spolu bydleti.* Bible nepopírá: jak vzroste bohatství, ať už rovnoměrně či nerovnoměrně, je ohrožen pokoj, *šálóm*. Šance na dobré soužití slábnou. A nepomůže ani to, že oba ti vážení boháči žijí v zaslíbené zemi. Tak k čemu ta zaslíbená země je? – napadne nás možná.

Nejdřív si povězte, k čemu není: Zaslíbená země není rajský prostor, kde se ti bez problémů bude dařit, a kde je, jaksi automaticky, vše zařízeno tak, aby konflikty samy od sebe mizely jak pára nad hrncem. Zaslíbená země není sanatorium, kam si odskočíš z konfliktů všedních dní, „klídek, prostě pohoda“. Je to příležitost, a je to výzva. Poslouchej, člověče, byl jsi pozván na tuhle cestu. Došlo ke konfliktu, jak se k tomu postavíš? Co s tím uděláš, když jsi od Boha slyšel slib a přijal pozvání?

Opakovaně nás potkávají zprávy, že se náboženství stává daleko spíš zdrojem konfliktů, nesmiřitelnosti vůči druhým. A nedejme se mýlit obrazem, který o tom vytvářejí média, jako by šlo jen o islám. Násilnickým nesnášenlivostem podléhají příslušníci všech konfesí a religiozit, jak třeba v Barmě dokazují ti údajně nejmírumilovnější, buddhisté, když ze své země vyhánějí statisíce muslimských Rohingů. Když se stáváme svědky toho, co dokáže lidská potřeba řešit konflikty násilím, a když vidíme, jak tragickou roli v tom hraje náboženské přesvědčení, co s tím? Jak se k tomu postavit? Nejlépe asi tak, jak se k tomu v dnešním příběhu postaví Abram.

Co udělá? On je ten starší, ten bohatější, ten váženější. Jako příbuzný i jako věřící. Právem by se mohl cítit uražený, že mu Lot nedal přednost. Místo toho se projeví jako člověk biblicky velkorysý. Vezme Lota na horu, odkud mohou jako z rozhledny přehlédnout celou zaslíbenou zem. Pěkně se rozhlédni, Lote, a vyber si. Nelpím na svém. Dávám ti přednost.

Abramova nabídka je nabídkou toho, který pochopil, proč mu Bůh tuto zemi slíbil, proč s tímhle tím příběhem začal. Dost místa pro oba začne být právě ve chvíli, kdy obdarovaný člověk pozná a uzná: Já nemusím být první. V téhle partě věřících ani v tomhle světě se nemusí všechno točit kolem mých nároků či názorů. Nejde jen o mne, o můj životní prostor. Proto se v Bibli vypráví o zaslíbené zemi, aby se tenhle přístup k životu a k bratřím i sestřám dostával pravidelně a co nejčastěji ke slovu. Ať už v kostele, nebo někde venku.

Abram učinil svou nabídku. Nabídku spravedlivého, a Lot se rozhlédl. Přesněji a výstižněji to překládá Bible kralická: *pozdvih očí svých*. Ano, teď Lot odhalí svoji tvář. Na čem spočine jeho pohled? Co ho zajímá? Co bude pro něho důležitější? A jakýma očima se to vlastně Lot kouká?

Lot se rozhlíží. Vlevo se rozprostírá úrodná jordánská rovina s městy Sodomou a Gomorou, vpravo vyprahlá pahorkatina Kenaánu. Půjdeš-li nalevo, slyší Abrama, já se dám napravo. Nalevo to vypadá jak v ráji, alespoň na první pohled. Protože vypravěč hned dodá: „jako v zemi egyptské“. A Egypt, to je v příbězích Bible svíravé místo, kde sice mají dost jídla, o hmotné životní úrovni ani nemluvě, ale jinak to tam smrdí nelidskostí.

Jenže Lot na to hledí jak omámený podmanivou reklamní kampaní. Zvolí si jordánské údolí, zemský ráj jen na pohled. Bohatý kraj, jemuž vévodí Sodoma a Gomora. To bylo před tím, než byla zničena, upřesňuje pro nás vypravěč. Jako by se stal Lot praotcem všech, kteří podléhají tomu, co se jim zrovna tlačí před oči; kteří skočí na vějíčku vidině bezproblémového života. Ale už neprohlédnou k tomu, že mezi těmi zelenajícími se pastvinami dříve či později nebude možné lidsky žít.

Nicméně v té chvíli to vypadá, že Lot na Abrama vyzrál a Abram s tou svou velkorysou nabídkou ostrohal. Dal přednost méně

váženému, mladšímu, a doplatil na to. Takhle se to může jevit třeba právě pohledu diváka. Pohledu toho, kdo hodnotí život a svět jen podle toho, co má před očima. Jenže Abram je zván k jinému pohledu, k pohledu víry: „Abrame, otevři oči,“ oslovil ho Hospodin. „Rozhlédni se a podívej se na sever, na jih, na východ i na západ. Neboť to všechno, všechnu tu zemi ti dám, navždy, tobě i tvým dětem.“ Otevři oči a dívej se pohledem víry a naděje. Tahle země je tvá budoucnost, a proto i tvoje rozhodnutí dát prostor Lotovi – rozhodnutí, na které jsi podle všech pragmatiků života právě doplatil – má budoucnost.

Co přitom Abram vidí? To nejsou jen vyschlé pláně, pahorky plné kamení. Abram vidí především to, co *slyšel*: Ta země, na první pohled vyprahlá, je zemí plnou zaslíbení. Tady nás a naše potomky Hospodin bude pást na pastvách zelených. – K takovéto budoucnosti jsme pozváni, když nemyslíme a nespolehneme jen na svoje jistoty, ohradky a zabezpečovací zařízení. Když dokážeme opustit osvědčené životní figle, jak prosadit svou. Když se vydáváme cestou starého Abrama.

Nebude ona to nakonec i cesta Ježíšova? Vždyť kdo to na jiné hoře říkal podobná slova jako „Blahoslavení, kteří umějí dát prostor druhým, neboť jejich dědictvím jest zaslíbená země“? Amen

MODLITBA

Hospodine, Bože Abrahamův, děkujeme za inspiraci zápasy tohoto praotce. Děkujeme za výhled, k němuž zveš a který pro nás v Kristu otvíráš. Svým Duchem nás posiluj, abychom tomuto výhledu a pozvání zůstali vždy znova věrni. Amen

PÍSEŇ č. 417 Zachovej nás při svém slovu (1–5)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, ukázal ses jako Bůh, který otevírá nové možnosti, a tak prosíme o odvahu k zápasům o pravdu i o smíření. K zápasům s vlastní vychytralostí i o znovunalezení bratří a sester.

Umožňuješ překročit hranice, jimiž nás limituje beznaděj a rezignace, a tak prosíme za všechny, kdo narazili na hradby odcizení, předsudků, na limity vlastních sil či zdraví.

Vysvobozuješ z léček sobecké touhy po majetku a úspěchu, a tak prosíme za všechny, kdo jsou ohloupeni reklamou, touhou mít se jako bohatší soused či šťastná rodinka v televizi.

Umožňuješ zahlédnout tvář bližního, a tak prosíme za lidi zbavené jejich důstojnosti, za všechny, kdo jsou šikanováni úředníky či nadřízenými. Prosíme i za ty, kdo s nimi takto jednají – ať znovu v jejich tváři zahlédnou člověka s jeho potřebností.

Prošlapal jsi cestu milosrdenství i spravedlnosti, cestu lidskosti. A tak prosíme za všechny, kdo zakoušejí nelidskost válek, utrpení, mučení, chudoby, vyloučení ze společnosti i každodenního strádání.

Vedeš svůj lid cestou víry, a tak prosíme o Ducha, který narovná záda i pokleslá kolena – o Ducha naděje i služby, jež se nevyhýbá potřebným.

Společně prosíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Kdo zasévá pro své sobectví, sklídí zánik, kdo však zasévá pro Ducha, sklídí život věčný. V konání dobra neumdlévejme; neochabneme-li, budeme sklízet v ustanovený čas. A tak dokud je čas, činně dobře všem, nejvíce však těm, kdo patří do rodiny víry. (Ga 6, 8–10)

POŽEHNÁNÍ

*Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici.
Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní i navěky.
Amen*

PÍSEŇ č. 582 Toužíme v lásce žítí stále

ZÁCHRANA: SRDCE A ÚSTA

VSTUPNÍ SLOVA

Pokoj vám. Sestry a bratři, scházíme se jako církev, aby se v bohoslužbách Boží záchrana znovu propojila s naší vírou a se slovy, jež znějí z našich úst. Žalmista zpívá:

*Můžeš opět odpočinout, moje duše, neboť Hospodin se tě zastal.
Ubránils mě před smrtí, mé oko před slzami, moje nohy před
zvrtnutím. Před Hospodinem smím dále chodit v zemi živých.
Uvěřil jsem, proto mluvím. (Ž 116, 7–10a) Amen*

PÍSEŇ č. 650 Začnem píseň novou

MODLITBA

Za tebou, Bože, jsme přišli. Toužíme, aby tato chvíle byla jiná než zbytek týdne.

Dost jsme si užili planých slov. Dost marných činů jsme vykonali a dost potřebných činů jsme zanedbali. Dost lásky nám scházelo. Dost už bylo našich hříchů! Pane, smiluj se nad námi.

Promiň nám naše viny, zahlad' naše chyby, obnov naše životy, prosíme.

Potkej nás dnes v tomto shromáždění svým Duchem. Nechceme být na život sami, odkázáni jen na lidské zdroje. U tebe je pramen žití, ze studnice spasení dnes chceme vydatně načerpat.

Prosíme, občerstvi nás evangeliem Ježíše Krista. Promluv k našim srdcím svými nadějnými slovy a přiblíž nám moudrost Písma svatého, ať odsud odejdeme proměnění. Ať v sobě máme více síly do všedních dnů. Ať v sobě máme více lásky k těm, s nimiž sdílíme svůj čas. Ať v sobě máme více důvěry k tobě, abychom tě vždy a všude chválili. Tobě, jediný Bože náš, buď sláva nyní a na věky. Amen

ČTENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Proroctví Izajáše, 52. kapitoly, od 3. do 10. verše:

Toto praví Hospodin: „Byli jste prodáni zadarmo, bez peněz budete vykoupeni. Toto praví Panovník Hospodin: Na začátku sestoupil můj lid...

(Ve čtení je možno slovo „spása“ nahradit slovem „záchrana“.)

PÍSEŇ č. 171 Buď Pánu čest

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je základem kázání, je v Listu apoštola Pavla Římanům, v 10. kapitole, od 9. do 17. verše:

Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen...

(Začněme kázání příběhem.) „Muž přes palubu! Muž přes palubu!“ Z přídě se lodi nese naléhavý křik. Dva muži tam opravovali zábradlí a jeden z nich nešťastně přepadl ven. Na širém moři jsou vlny výrazně větší nežli u břehu na pláži. Tohle není bezpečné koupání. Loď má navíc svou rychlost a od postavy v rozbouřené vodě se postupně vzdaluje. „Muž přes palubu!“, křičí námořník na přídí a druzí už vědí, co mají dělat. Kapitán okamžitě zpomaluje chod motoru a kormidelník stáčí směr tak, aby se loď opět přiblížila k muži ve vlnách. Ostatní námořníci už stojí na levoboku s připraveným záchranným kolem. Čekají na vhodný okamžik. Teď, teď jsou už dostatečně blízko. Zkušený hod a červenobílý kruh opletený provazem se snáší dolů. Dopadá necelé dva metry od statečného plavce. „Popadni ho! Chytni se ho! Natáhni se po něm rukou. Pravou rukou!“ povzbuzují diváci z plných plic. Povedlo se, muž se zachytil kruhu a po chvíli se do něj nasoukal celý. Je zachráněn. Pomocí lana je přivlečen k lodi a vytažen nahoru. Nebezpečí je zažehnáno. Napětí vystřídala radost.

Sestry a bratři, potřebujeme mít před očima obraz záchrany, když nám dnes apoštol Pavel píše o spasení. Slovo spása je v češtině jen

jiným výrazem pro záchranu. Spása rovná se záchrana, záchrana rovná se spása. *Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen. Neboli budeš zachráněn. (9)* Jako ten námořník byl zachráněn z divokých vln, i my se natahujeme po záchraně ze zdivočelého světa. Čeho se chytnout? Jak se zmocnit záchran? Neboli řečeno náboženským jazykem: jak dojít spásy?

Náš námořník se pro svou záchranu potřeboval rukou chopit záchraného kola. Podle apoštola jsou ke spásě neboli záchraně potřebné dva úchopy. Srdcem a ústy. *Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen.* Srdce a ústa, k těmto dvěma částem lidského těla Pavel vztahuje své poselství o záchraně. Jimi se chytáme záchraného kruhu, který nám Bůh hodil do neklidných vln našich dnů. *Srdcem věříme k spravedlnosti a ústy vyznáváme k spasení. (10)* Apoštol Pavel nás s paluby Boží lodi povzbuzuje „Lidi, použijte své srdce a použijte svá ústa, abyste se chopili záchran.“ Možná někomu připadá Pavlovo nabádání příliš vymezené, příliš určité, až autoritativní. Ale copak tonoucí měl jinou možnost, nežli se chopit kola? Pavel píše o jediné možné záchraně, kterou zná. Dojít ke spásě jinak než pomocí srdce a úst – je pro něj nepředstavitelné.

Napřed tedy srdce. Srdce je sídlem víry. Víra není záležitostí hlavy, krevního oběhu či klína. Víra je situována do nejhlubšího nitra. Kde přesně se víra rodí, nedokážeme říci. Ale víme jistě, že víra se týká člověka v jeho nejvlastnější bytosti. Jeho jedinečné osobnosti. Já nemohu věřit jako jiní, já musím věřit jako já. Musí to být moje víra. Právě moje víra, srdečná, niterná, osobní, protože jinak by nebyla moje. Věřím, že Boží příběh se týká i mne v mých zápasech. V mých každodenních zápasech o lásku v rodině, ve sboru, v práci. A Boží příběh se týká i mé naděje v zápase posledním, v zápase se smrtí. Tahle víra v srdci je mou rukou, nataženou po záchraném kruhu. *Uvěříš-li ve svém srdci, že Bůh vzkřísil Krista z mrtvých, budeš zachráněn.* Věřím, že má budoucnost je spojena s Ježíšem, s jeho evangeliem, s jeho životem. Tuhle víru nosím v srdci já a tahle víra mi pomáhá. Nevím, jak jinačí víra pomáhá jinačím lidem, ale mě tahle víra pomáhá dost dobře.

Vedle srdce apoštol mluví o ústech. *Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána, budeš zachráněn.* Že je zapotřebí víra, to dokážeme pochopit

snadno. Ale ústa? Copak musím všude do světa roztrubovat, k čemu jsem se přiklonil ve svém srdci? Co je komu do toho, jak věřím? A přece podle Pavla je ústní vyznání součástí záchrany. Druhý úchop záchranného kola. Druhá ruka, kterou popadneme a držíme záchranu, aby nám neuplavala. Ústa. Naši kazatelé (a nejen oni) by mohli vyprávět, jak často se lze v osobních rozhovorech setkat s jedním různě obměňovaným tvrzením: „Víte, pane faráři, já mám víru. Ale já do kostela nechodím. Mně stačí to, co mám v sobě. Modlím se ve svém srdci. K tomu kostel nepotřebuji.“

Tady nejspíše my, kdo se scházíme k bohoslužbám, pocítujeme společně s apoštolem Pavlem určité rozpaky. I my patříme k těm, kteří z církevní paluby volají: „Lidi, použijte své srdce a použijte svá ústa, abyste se chopili záchrany.“ Ono totiž v rozbouřených vodách našeho světa nejde jenom o srdce, jde i o ústa. Nejen proto, že ústy, slovy vyjadřujeme obsah své víry. Slova utvářejí náš svět. A velice, velice záleží na tom, jakými slovy se obklopíme. V záplavě slov nalézt slova nezahorklá, nadějná, slova radostná a vděčná. To je záchrana. Ústa, která hlásají něco jiného nežli všeobecnou otrávenou náladu a nadávání, kdo co dělá špatně. *Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána, budeš zachráněn.* Pavel tady nepožaduje, abychom se se svým vyznáním producírovali po ulici a na každém kroku dokola opakovali: „Ježíš je Pán. Ježíš je Pán.“ Přírozeným prostorem pro vyznání víry je církev. Scházíme se, abychom společně otevřeli ústa a společně abychom v modlitbě a v písni vyjádřili svou důvěru k Bohu. Tady se děje záchrana. Když se o Ježíšovi mluví. Když se mluví o jeho dobré zvěsti, která ohlašuje smíření mezi lidmi a vítězství nad smrtí.

Srdce a ústa. Dva nástroje, dvě končetiny, jimiž se přidružujeme záchrany. Znovu opakujeme: vedle víry v srdci je důležitá víra vyjádřená ústy. Proto se z křesťanů vytvářejí sbory. Aby bylo kde o víře mluvit. Pokud se o víře mlčí, víra těžko vznikne. *Víra je tedy ze zvěstování.* (17) Už byla zmíněna zkušenost s lidmi, kteří se hlásí k víře bez kostela. Lidé, kteří mají víru v srdci, nikoli však v ústech. Jistě, je třeba mít k takovým lidem respekt a radovat se, že ve svém životě našli Pána Boha a že se jim stal oporou. Přejeme jim, aby jejich víra rostla. Ale nelze přehlédnout jedno opravdu obrovské úskalí. Úskalí, na něž narážejí zavedené církve u nás i na Západě. Pouze víra v srdci nestačí,

musí proniknout i do úst. Do toho, jak mluvíme a o čem mluvíme. Nezamlčet Boha. Jak chcete předat zamlčenou víru? Často, až příliš často býváme svědky, že víru v srdci nelze předat. Víra umístěná jen do srdce je věcí soukromou, niternou. Rodiče sice věří, ale svým dětem nic neřekli. A protože sami podle svého domnění do kostela chodit nepotřebovali, nechodily tam ani děti. A ty děti už v srdci na rozdíl od rodičů žádnou víru nemají. Anebo mají nějakou zvláštní víru, poslepanou z toho, co doba dala. Vždyť co slyšeli o Pánu Bohu? Co se dozvěděli z Bible?

Promočený námořník konečně usedá na palubu. Drkotá zuby a pod dekou ze sebe sundává studené oblečení. „Dobře jsi to udělal. Chvilí jsme si už mysleli, že na kruh nedosáhneš, ale pak ses po něm natáhnul a už jsi ho měl pevně v ruce.“ Na lodi je dobrá nálada. Záchranná akce se podařila. Ne náhodou bývá církev znázorňována jako loď. Ano, my všichni tady plujeme na jedné lodi. Všichni se účastníme záchrany z vln rozbouřeného světa, jež nám hrozí zalknutím. Srdcem a ústy se chápeme záchrany. Věříme v Ježíše. Ve svém nitru jsme přesvědčeni o správnosti jeho učení, že smíření je lepší nežli zloba, pomoc že je lepší než lhostejnost. Poctivost je lepší než podvody, pravda je lepší nežli lež. V srdci věříme, že láska je lepší než nenávisť, věříme, že žádná smrt nedokáže natrvalo zničit život v důvěře a v odpuštění. V srdci věříme a ústy vyznáváme. V tom je naše záchrana. Mluvíme o naději, že to jde i jinak, než nám vnucuje doba. Věříme, že to jde i jinak než po zlém. Že to jde po Božím. Sdílíme se. Radujeme se společnými písněmi z toho, co pro nás Pán Bůh znamená. Věříme, nemlčíme, a tak jsme zachráněni.

Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen. Ano, díky víře je církev i tento náš sbor místem záchrany. Místem, kde se smýšlí a mluví jinak než v okolním světě. To my zde nyní – i dnes – vytváříme prostor spásy a záchrany. Ne až někde na onom světě, ale už tady. Muž přes palubu nepotřeboval útěchu na věčnost. On okamžitě potřeboval záchranný kruh do vln. Vytáhnout tonoucí ze záplavy zbytečných slov a nabídnout jim slova laskavá, radostná, nadějná. V tom je záchrana, v tom je spása. Vaše srdce a vaše ústa jsou u toho. Amen

MODLITBA

Bože, naše záchrano. Udělal jsi pro naši spásu všechno potřebné a nám jen stačí se jí chopit. Tobě věříme, že jsi přemohl i naši smrt. O tobě vždy budeme mluvit s chválou a nikdy nepřestaneme vyznávat: Ježíš Kristus je Pán – Pán života, Pán náš i celého světa. Amen

PÍSEŇ č. 553 Můj Pane, srdcem tě i rty

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

K přímluvné modlitbě je možno možné po slovech „k tobě voláme“ připojit se společným „Pane, smiluj se“.

Bože, náš dobrý Otče, ty vidíš svět i nás, jak v něm žijeme. Potřebujeme zachránit – všichni bez rozdílu. Proto jsi poslal svého Syna, aby se stal naším záchráncem. V jeho jménu – ve jménu Ježíš – ti přinášíme svoje prosby. (*K tobě voláme: Pane, smiluj se.*)

Prosíme za naše srdce. Zavlažuj je rosou svého Ducha, aby v nich víra neuschнула, nýbrž aby rostla a sílila a přinášela hojné ovoce. Dopřej nám poznat a pocítit, co dnes a tady znamená, že Ježíš Kristus je živý a že vládne svým zákonem lásky. (*K tobě voláme: Pane, smiluj se.*)

Prosíme za naše ústa. Ať o tobě nemlčí. Ať každý a každá nalézáme způsob, jak se k tobě přiznat. Někdo směle, jiný plaše. Někdo výrazně, jiný nenápadně. Pomoz nám všem, ať před svými nejbližšími po svém pravdivě vyznáváme, že v tobě jsme našli pramen radosti a naděje. (*K tobě voláme: Pane, smiluj se.*)

Prosíme za místa, kde se o tobě mluví. Za kostely a modlitebny, za hodiny náboženství a konfirmační cvičení, za modlitební chvíle, za setkání u lůžka nemocného. O moudrost tě prosíme pro kazatele a pro všechny další křesťany, abychom našli správná slova pro daný okamžik. (*K tobě voláme: Pane, smiluj se.*)

Prosíme za místa, kde se o tobě nemluví. Za rodiny, kde se mezi rodiči a dětmi o víře bezradně mlčí. Za církevní společenství, která odsunula evangelium a řeší hlavně svůj provoz. Za země, kde není

svoboda projevu. Prosíme, rozvaž všechna ta pouta, která nám brání mluvit otevřeně a radostně. *(K tobě voláme: Pane, smiluj se.)*

Prosíme za dílo misie. Náš svět potřebuje slyšet o záchraně ze zmaru. Naplňuj Duchem svatým misionáře, aby nacházeli řeč srozumitelnou pro nekřesťanské či pokřesťanské okolí. Obzvláště prosíme za českou společnost, aby zde byli kazatelé, kteří osloví náš národ v jeho povrchnosti, skepsi a roztrpčení nad minulostí. *(K tobě voláme: Pane, smiluj se.)*

Prosíme tě za nemocné, aby měli naději. Prosíme za lékaře a zdravotní sestry, aby měli dost sil. Prosíme za zesláblé a umírající, aby nebyli sami. Prosíme za svoje nejbližší, zachovej je v naší lásce. *(K tobě voláme: Pane, smiluj se.)*

Jako děti Boží modleme se společně: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Vy jste sůl země; jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena? K ničemu již není, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali. Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě. Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích. (Mt 5, 13–16)

POŽEHNÁNÍ

At' ti Hospodin žehná a chrání tě. At' Hospodin má úsměv v tváři, když na tebe hledí, a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a zahrne tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 200 V tvé síle, Pane Bože můj

KDYŽ SE VOLÁ ZE DNA

Den reformace

VSTUPNÍ SLOVA

Milost a pokoj buď s vámi se všemi.

Sestry a bratři, dnes si připomínáme památku reformace. Bůh neopustil svůj lid, když se vydal špatnými cestami. Už ve Starém zákoně prorok Izajáš tlumočil vyvolenému lidu Boží slova o věrnosti a obnově:

Na hradbách tvých, Jeruzaléme, jsem ustanovil strážce; po celý den a po celou noc ať nikdy nejsou zticha. Vy, kteří připomínáte Hospodina, nedopřávejte si klidu! Nedopřávejte mu klidu, dokud nepostaví Jeruzalém, dokud mu nevrátí v zemi chvalo zpěv. (Iz 62, 6n)

PÍSEŇ č. 215 Zlatá když sluneční záře se objeví

MODLITBA

Dobrý Bože, ty znáš naše osobní výšiny, znáš i naše propasti. Víš, kdy jsme plni sil, odhodlání a dobré nálady. Víš, kdy nám síla schází a kdy místo silou přetékáme nechutí a zklamáním. I v uplynulém týdnu nás provázelo napětí a nepokoj. Také nyní se nám hlavou honí různé myšlenky, radostné i smutné, odvážné i bezradné.

A ty nás slyšíš. Slyšíš, když k tobě voláme ze dna, a také když k tobě voláme z výšin svého štěstí. Ty slyšíš naši duši dokonce i tehdy, když před tebou mlčíme, nebo když se snažíme svůj neklid překřičet roztěkaným řečením.

Jsmo zde, abychom u tebe našli pokoj. Tvůj Syn nás pozval a my přicházíme beze strachu z výčitek. Pomoz nám, prosíme, urovnat si myšlenky, abychom tě v této bohoslužbě chválili. Pomoz nám, abychom zde nyní byli společně osloveni tvou pravdou a zaujati tvou láskou. Pronikni nás svým svatým Duchem. Tobě buď chvála nyní a napořád. Amen

ČTENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Jana, 8. kapitoly, od verše 1. do 10.:

Ježíš odešel na Olivovou horu. Na úsvitě přišel opět do chrámu a všechen lid se k němu shromažďoval. On se posadil a učil je...

PÍSEŇ č. 158 Samému Bohu sláva, čest

KÁZÁNÍ

Základem kázání je 130. žalm:

Poutní píseň. Z hlubin bezedných tě volám, Hospodine, Panovníku, vyslyš můj hlas! Kéž tvé ucho pozorně vyslechne moje prosby...

Den reformace je spojen s (německým bohoslovcem) Martinem Lutherem. Původně se měl stát právníkem. Jeho otec pracoval jako havíř, nelze se tedy divit, že si pro syna přál snazší živobytí. Takový advokát, nebo dokonce soudce má svůj příjem jistý. Tvrdá dřina umožnila otci rozjet vlastní podnik a vydělané peníze následně vložit do synova vzdělání. Syn na univerzitě úspěšně zvládl úvodní filozofická studia a pak se dal zapsat na fakultu právníckou. Rozjezd jeho juristické kariéry nic nebránilo. Pak ale přišla jedna prudká červencová bouře, která zastihla jednadvacetiletého studenta uprostřed otevřené krajiny. Nikde žádná pomoc. Ani přístřešek. Ten dosud úspěšný mladík mezi hromy a blesky dostal strach o svůj život. Jeho strach byl opravdu strašný. Třásl se děsem, vybavovaly se mu špatné činy z jeho vlastního života. Co vlastně v mém životě mělo cenu? Co ob stojí z lidského konání, když má člověk na káňku? Mládenec se zoufale modlil o záchranu a jakožto syn havíře učinil slib svaté Anně, patronce horníků. „Svatá Anno, pomoz mi. Překám-li tuto bouři, změním se a stanu se mnichem.“ Bouře se přehnala a o dva týdny později, sestry a bratři, o dva týdny později Martin Luther vstoupil do kláštera. Stejně jako žalmista i on zhluboka naléhal na Boha: *Z hlubin bezedných tě volám, Hospodine, Panovníku, vyslyš hlas můj. Kéž tvé ucho pozorně vyslechne moje prosby. (1n)*

Martinův vstup do kláštera se otci pochopitelně nelíbil. Budoucnost svého syna si představoval jinak než v hnědém řeholním hávu. Ale co mohl dělat? Syn šel vlastní cestou. Prožitá úzkost otrásla jeho představami o spokojeném životě. „Jak jen člověk může v životě prožívat pokoj, když si svým životem vůbec nemůže být jistý? Jisté je pouze, že všechno se může pokazit a každý z nás může svůj život rázem ztratit. Leda kdybychom na svou stranu získali Boha, který by nás ochránil před nesmyslností a bezcílností života.“ Čerstvý mnich Martin se horlivě snažil Pánu Bohu zalíbit. Dychtivě dodržoval všechny mnišské předpisy, navíc si ukládal další povinnosti a zbožné úkony. Studoval a vyučoval teologii, přebíral úkoly při vedení kláštera. „Snad to bude spravedlivému Bohu stačit, snad se mu mé spravedlivé skutky zalíbí. Snad pro něj budu dost dobrý. Snad za své úsilí získám šťastný život.“

Pobyt v řádovém společenství sice vnesl do Lutherova života řád, nepřinesl mu však pokoj. Stále chtěl zachránit svůj život před marností, před prázdnotou. Ale ač se snažil sebevíc, scházela mu jistota. „Kdy už konečně budu dost dobrý pro Boha? Kdy už konečně splním všechny předpoklady pro naplněný život? Pořád se mne zmocňovaly pochybnosti, že mi něco chybí“, vzpomínal Luther po létech. „Jako u každého hříšníka moje skutky nemohly být vždy dostatečně dobré. Bůh mi stále mohl něco vytknout.“ *Budeš-li mít, Hospodine, na zřeteli nepravosti, Panovníku, kdo ob stojí? (3)*

Ke klášteru však Bohu díky patří i Bible. Luther v ní čítal často, stejně tak jako často se spolubratry zpíval při každodenních bohoslužbách biblické žalmy. Ve svatém Písmu učinil úžasný objev. Bůh člověka přijímá bez ohledu na naše lidské výkony. Bůh nám promíjí naše špatnosti kvůli své lásce, nikoliv kvůli našim zásluhám. Řečeno slovy žalmu: *Ale u tebe je odpuštění! (4)*

Luther namáhavě pátral, jak si pro svůj život opatřit záchranu – a ona mu spadla sama do klína. Od apoštola Pavla a ze starozákonních žalmů se na něj přímo vyvalila obrovská vlna důvěry a naděje, že před Bohem nemusíme nic zvlášť zařizovat a vybavovat se chvályhodnými zásluhami. Bůh už vše zařídil. U něj je odpuštění v hojnosti. Bůh na nás vysloveně čeká s odpuštěním a přemáhá strach z prázdného života. Najednou si Luther všiml dosud nepovšimnutého. Všude možné v Bibli

i ve spisech dávných učenců objevoval Boží lásku a odpuštění. Kupříkladu taková žena cizoložnice z Janova evangelia. Co ta udělala pro svou záchranu? A přece jí bylo jen tak, bez ničeho odpuštěno. Bůh přistupuje k lidem nejenom jako přísný soudce, ale především jako milující otec. Vedle nezbytného zákona, který označuje, co je zlé a co správné, je zde ještě milost. Lásky a soucit, které přijímají provinilce bez ohledu na jeho viny. Jako rodiče svým dětem důkladně vštěpují rozdíl mezi dobrým a špatným, a přesto je milují i v jejich zlém počínání. *Ale u tebe je odpuštění! Tím vzbuzuješ bázeň. (4)*

Lutherův objev přišel právě včas. Německem už nějakou dobu obcházel jistý Johann Tetzel, dominikánský mnich a prodejce odpustků. Nebyl zdaleka jediným obchodníkem s papežskými milostmi, byl však jedním z nejvýraznějších, ne-li rovnou tím nejsikovnějším. Uprostřed Říma se právě budovala velkolepá katedrála svatého Petra, která se měla stát středem celého křesťanstva. Papež potřeboval hromadu peněz, a tak vydal hromadu odpustků. Obchod s nimi nabral miliónové obrátky. Ostatně i dnes vidíme, kolik jsou lidé ochotni zaplatit za různé pověřené projekty, jen aby vylepšili osud sobě či svým blízkým. Stačilo zaplatit, a hřích byl vymazán. Jenže kde vzít dost peněz na vyplacení všech špatností a chyb? Luther byl rozrušen. Bůh přeci neodpouští za peníze. Kristus už svou smrtí doplatil, co bylo třeba. Tak jaképak další kupecké počty. Život nečiní šťastným množství utracených peněz na vylepšování života. Bůh říká jasné ANO člověku a nepodmiňuje svou lásku nějakými úplatky – peněžními, tělesnými či duchovními. Je marné skládat naději v lidské vynálezy, je marné hledat povzbudivé slovo na trhu. Boží slovo z Bible promlouvalo k Lutherovi jednoznačně. *Skládám naději v Hospodina, má duše v něho naději skládá, čekám na jeho slovo. (5)*

Utvrzen nesčetnými biblickými výroky o Boží přízni a hlavně utvrzen vlastním prožitkem nezaslouženého odpuštění všech vin Martin Luther nad ránem 31. října 1517 přitloukl na dveře kostela ve Wittenbergu list a na něm 95 tvrzení proti odpustkům. Tento den je dodnes ve světě připomínán jako den reformace. Pro naši současnost není ani tak důležitý přesný průběh historických událostí, ani podrobné formulace jednotlivých článků. Důležitá je radostná důvěra, která proudí z Lutherových výpovědí. Líčí úplně jiný život než tehdejší oficiální

názory. Člověk může být na světě rád, beze strachu, zda udělal dost pro blaho své a svých milých. Životní štěstí si nemusíme kupovat, stačí je jen vírou uchopit. Popadnout a vděčně užívat. A viny, chyby, provinění klidně svěřovat Pánu Bohu, poněvadž on se s nimi vyrovná i bez našeho horečnatého napomáhání.

Z Lutherova spisu dýchlo na čtenáře cosi mimořádného. Cosi, nač středověká církev pozapomněla. Čerstvý a osvěžující duch, Duch svatý. Mnozí čtenáři a posluchači byli opravdu přímo znovuzrození. Lidé dosud ustrašení, kteří tápali, zda zaplatili dost, se s úlevou dovídali, že za naplněný život platit nemusí. Pán Bůh v nebi je mnohem štedřejší než papež v Římě. Bůh dává odpuštění zadarmo. Také lidé otrávení mocichtivou církví se dovídali, že nepotřebují prostředníky a speciální přímluvce pro rozmanité životní situace. Copak žalmista někoho takového potřeboval? Vystačil si pouze s vírou, že Bůh na něj pamatuje a jde mu naproti. *Má duše vyhlíží Panovníka víc než strážní jitro, když drží stráž k jitru. (6)*

Původně měl být právníkem, ale vše nakonec dopadlo jinak. Martin Luther se stal napřed mnichem a potom – potom vlastně čím? My říkáme, že byl reformátorem, ale on sám by o sobě nejspíše pověděl něco jiného. Že je učitelem, který se snaží naučit druhé radosti z víry, radosti z Boha, z lidí i ze světa. Nebo by o sobě řekl, že je svědkem, který podoben biblickým prorokům a apoštolům dosvědčuje, že Bůh proměňuje lidské nitro, lidské doufání a pohled na svět. Ze všeho nejvíc by však Martin Luther o sobě řekl, že je obyčejným člověkem. Že je pořád hříšníkem plným chyb, kterému je ovšem díky Kristu odpuštěno, takže mu už – na rozdíl od lidí – Pán Bůh nic nevyčítá.

A zde, milé sestry a milí bratři, spočívá jeho hlavní význam pro nás, současné křesťany, ale i nekřesťany. Uprostřed všemožně nespokojených a nevydařených životů Luther je na světě rád. On si své štěstí nevyrobil. On je našel a přijal. Kdo to dnes dovede? Snad každý prahne po životním štěstí, po žití naplněném, smysluplném a pokojném. Kéž v tom dnešním bezmezném shonu a tápání jsme my, reformační křesťané, jasným dokladem, že místo nekonečného strachu, zdali je můj život dost dobrý, se můžeme těšit z naděje, že jsme dost dobří pro ty, kteří nás mají rádi. To nejlepší v životě si nekoupíme. To nejlepší v životě dostáváme zadarmo. Bůh je štedrým sponzorem. *Čekej, Izraeli,*

čekej, lide Boží, na Hospodina! U Hospodina je milosrdenství, hojné je u něho vykoupení, on vykoupí svůj lid ze všech nepravostí. (7n) Amen

MODLITBA

Pochválen buď, Bože náš, neboť ses nás nezřekl, když jsme se ti vzdálili – jako jednotlivci i jako společenství církve. Stále nás máš rád, chyby nám odpouštíš a svým svatým Duchem se staráš o naši nápravu. Za to ti nepřestaneme děkovat. Amen

PÍSEŇ č. 495 Z hlubokosti volám k tobě (Lutherovo zpracování 130. žalmu)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, před tebou si nechceme na nic hrát. Chceme s tebou mluvit upřímně.

Vyznáváme ti svou starost o církev, vidíme její žalostnou roztržičnost a také mnoho skleslosti a malověrnosti. I my dnes při pohledu na církev pocítujeme ohrožení.

Přitom ale víme: také dříve se církev nacházela v těžkostech a nepříznivých dobách. Ale přečkala je, poněvadž se držela tebe a věděla, že je držena tebou. Proto tě prosíme o novou vnímavost vůči tvým zaslíbením a o novou důvěru ke tvé podpoře.

Tvoje církev, to jsme my! Když chceš obnovit církev, začni u nás. Pomoz nám směle, rozhodně a beze strachu z lidí vyznávat tebe jako svého Pána. Nazývat tě pánem všech lidí, neboť tvé zákony lásky jsou tím nejlepším pro tuto planetu.

Děkujeme ti – mnohokrát ti děkujeme, že v naší zemi smí být evangelium zvěstováno a slyšeno svobodně, veřejně a bez zábran. Jsme vděční, že i zde v existuje tvé společenství, kde ve víře, v modlitbách, chválách a prosbách žijeme z tvého evangelia.

Prosíme, působ uvnitř krizí současného světa. Spatřujeme veliký protiklad mezi tvou vůlí a mezi lidským konáním. Na mnoha místech se

vedou ošklivé zápasy o moc nebo násilné boje. Ve velkém i v malém musejí lidé trpět, snášet bolesti a nouzi, umírat. O tvou pomoc tě prosíme.

Smiluj se nad nemocnými, zesláblými, nešťastnými...

Podpoř nás, ať sami přikládáme ruku tam, kde je třeba, aby se svět změnil. Ved' nás k věrnosti při modlitbách. Ved' nás k trpělivosti a laskavosti ve vztahu k našim bližním, tak jak nás tomu učil náš Pán Ježíš. V jeho jménu k tobě společně voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Za skutků zákona ,nebude před ním (před Bohem) nikdo ospravedlněn', neboť ze zákona pochází poznání hříchu. Nyní však je zjevena Boží spravedlnost bez zákona, dosvědčovaná zákonem i proroky, Boží spravedlnost skrze víru v Ježíše Krista pro všechny, kdo věří. Není totiž rozdílu: všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy; jsou ospravedlněni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši. (Ř 3, 20–24)

POŽEHNÁNÍ

Ve vašich domovech a na všech vašich cestách vás i vaše blízké ať požehná a chrání všemohoucí a nade všechno milující Bůh Otec i Syn i Duch svatý. Amen

PÍSEŇ č. 406 Chval Pána svého písni

BŮH JE NÁŠ HRAD

VSTUPNÍ SLOVA

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

Miluji tě vroucně, Hospodine, moje sílo. Hospodine, skalní štíte můj, má pevná tvrzi, vysvoboditeli můj, má skálo. Utíkám se k tobě, štíte můj a nedobytný hrade. Když jsem vzýval Hospodina, jemuž patří chvála, byl jsem zachráněn před svými nepřáteli. (Ž 18, 1–3) Amen

PÍSEŇ Svítá č. 201 Nám pomoz, Pane, milý (EZ č. 182 Pán Bůh je síla má)

MODLITBA

Hospodine, Pane náš, děkujeme ti, že jsi nám stále nablízku a můžeme se k tobě uchýlit, kdykoli se naše srdce zachvěje úzkostí. Pokorně vyznáváme, že naše odvaha a sebevědomí se rychle hroutí, když přijde nečekané nebezpečí, přepadne nás úzkost nebo zachvátí nejistota. Ty sám nejlépe víš, jak často dovedeme být bezradní, zklamaní a vyděšení. A přece se nakonec většinou dáme dohromady a zmobilizujeme své síly. Ale daří se nám to jen díky tobě a tvému slibu, že nás nikdy a nikde neopustíš. To nám dává sílu, naději a odhodlání. Vyznáváme, Pane, že u tebe je zdroj naší energie a odvahy. Na tebe je napojena naše naděje. U tebe je studna, ze které pijeme, když všude kolem je sucho a vyprahlo. U tebe nacházíme důvod k radosti a vděčnosti, když nám hrozí zklamání a lhostejnost. Přišli jsme dnes do společenství tvého lidu, abychom tu z úst svých bližních slyšeli povzbuzení, které sice dobře známe, ale sami sobě říci neumíme. Potěš nás, prosíme, svým Slovem a evangeliem, kterému potřebujeme uvěřit každý den znovu, abychom dokázali čelit neshodám života a byli ku pomoci svým bližním. Prosíme, dej nám i dnes, tak jako už tolikrát, novou sílu, odvahu a radost, abychom mohli být tvými učedníky

a přinášet lidem povzbuzení, které jsme u tebe našli a vírou přijali.
Amen

ČTENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, 14. kapitoly, od 22. do 33. verše:

Hned nato přiměl Ježíš učedníky, aby vstoupili na loď a jeli před ním na druhý břeh, než propustí zástupy. Když je propustil, vystoupil na horu, aby se o samotě modlil...

PÍSEŇ č. 198 Pod ochranou Nejvyššího

KÁZÁNÍ

Druhým čtením Písma svatého, které je i základem kázání, je 46. žalm:

Pro předního zpěváka; pro Kórachovce, píseň vysokým hlasem. Bůh je naše útočiště, naše síla, pomoc v soužení vždy velmi osvědčená. Proto se bát nebudeme, byť se převrátila země...

Milé sestry a milí bratři! Antický básník Horatius napsal větu, která se často cituje jako výraz nejvyššího lidského hrdinství a odvahy. Ten výrok zní: *Kdyby se celý svět zhroutil, jeho trosky at' zasáhnou člověka, kterého to nevyděsí.* Náš žalm vyznívá v podobném smyslu. Ale je tu jeden podstatný rozdíl. Zatímco antický básník nenapsal, jak té neohroženosti dosáhnout, žalmista nás té odvaze učí a radí, jak ji získat.

Všichni víme, že strach je špatný rádce. Strach a obavy nás dovedou doslova znehybnět a paralyzovat. Přitom je strach důležitý průvodce. Kdyby se horolezec v rozumné míře nebál, spadl by z první skály. Naším cílem tedy není strach nemít, ale umět s ním zacházet a pracovat. Připustit si ho, ale jen v té nutné míře, která nás chrání před zbytečným rizikem, a současně ho umět překonat, když je naděje na vítězství. Nepotřebujeme tedy hrdiny bez bázně a hany, ale odvážné muže a ženy, kteří poznají, kde se nám navzdory strachu otevírá úzká cestička k záchraně, a vydají se po ní.

V zápase se strachem nám může být velikou a účinnou pomocí naše víra v Boha. Strachu nás sice nezbaví, ale naučí nás, jak se mu bránit, jak mu vzdorovat, jak ho ovládnout a zkrotit. Když žalmista vyznává *Bůh je naše útočiště, naše síla a pomoc v soužení vždy velmi osvědčená*, je zřejmé, že Bůh z našeho života nebezpečí a strach neodstraní. Pomůže nám však s ním bojovat a statečně mu vzdorovat. Nebezpečí, které nám hrozí, sice trvá, ale Bůh nám proti němu poskytuje útočiště, sílu a odvahu. A to ve většině případů stačí! I když si člověk připadá bezbranný, opuštěný a hloupý, dokáže s Boží pomocí zvednout hlavu a postavit se svému strachu na odpor.

Ale jak se stane, že se od přírody slabý a bázlivý člověk vzchopí a vzdoruje strachu, který by ho jinak rozložil a zbavil vší síly? Bible na to má pozoruhodný recept, který si předávají věřící lidé po celé generace – a ten zní: Bojte se pouze Boha. Kdo se bojí jediného Boha, ten už se totiž nikoho jiného bát nemusí.

Ale není nakonec jedno, koho se člověk bojí? Boha, nemoci, ohně, vody, osudu, zlých lidí – jaký je v tom rozdíl? Veliký! Bát se Boha je totiž úplně jiný druh strachu. Bát se Boha znamená mít k němu důvěru! Bát se Boha je jako bát se rodičů, o nichž víme, že nás milují.

Bát se Boha znamená uvěřit, že není na světě síla ani moc, která by nás od něho mohla oddělit. Bát se Boha znamená uvěřit, že náš život je výhradně v rukou Božích a nikdo a nic na světě to nemůže změnit. A být v Božích rukou – je to nejlepší, co si můžeme jako lidé přát. Kdo se bojí Boha, dobře ví, že může počítat s jeho pomocí, ochranou, radou a podporou, ale současně si ji nemůže a nechce vynutit. V tom je ta bázeň i pokora! Věříme v Boží pomoc, ale nečiníme si na ni nárok! Zvedáme s Boží pomocí hlavu, ale přitom nevíme, jak a kdy nám Bůh pomůže. Právě v tom je naše síla, vytrvalost a odvaha. Bojíme se, ale pouze Boha, o němž víme, že je dobrý.

A to není jediný bonus, který nabízí víra v jediného Boha. O dobrodiní života s Bohem mluví další verše našeho žalmu: Řeka svými toky oblažuje město Boží, svatyni příbytku Nejvyššího. Nepohne se, Bůh je v jeho středu, Bůh mu pomáhá hned při rozbřesku jitra.

Byla by to docela hezká písnička, až na to, že Jeruzalémem žádná řeka neteče. Zatímco Káhira má Nil, Babylon Eufrat, Ninive Tigris a Jericho Jordán, Jeruzalém má pouhý potůček Cedron, který

v létě vyschne a voda se musí čerpat ze studní nebo brát z cisteren. Kde tedy žalmista vidí tu řeku, která ho trvale zásobuje vodou?

Tou neviditelnou řekou je Pán Bůh sám. Zatímco všechna ostatní božstva byla náladová a nevypočitatelná, nejistá a nedostupná, u Hospodina si člověk mohl být jistý, že ho tento Bůh přijme, vyslechne a že mu poradí kdykoli. Jeruzalémský chrám byl proto stále otevřený, aby tam každý mohl kdykoli přijít a hledat u Boha pomoc. Nevím, jestli dokážeme náležitě ocenit, že naše modlitby mohou stoupat k Bohu 24 hodin denně 365 dnů v roce. Nebo jste snad museli někdy čekat na Boha ve frontě nebo před zavřenými dveřmi? Možná by nám někdy prospělo, kdybychom museli se svými modlitbami pár hodin nebo dnů počkat, abychom si té výsady stále otevřených dveří vážili.

Ta neviditelná a nikdy nevysychající Boží řeka znamená, že ať jsme kdekoli, třeba na tom nejnemožnějším místě, mezi samými nepřáteli nebo v tu nejpokročilejší noční hodinu – Pán Bůh je nám vždy ochoten naslouchat a odpovídat. Kolika lidem už tato víra pomohla překonat kriminály, zajatecké tábory, odloučení od přátel a rodiny, zvládnout dlouhý pobyt v nemocnici, nebo vydržet nekonečnou samotu vlastního domova. Věřící člověk tu Boží řeku vidí téct všude, kam se podívá a kam ho život zavane. A proto také dokáže být vždy a všude v relativním klidu a pohodě.

Ta neviditelná Boží řeka však nedává jen vodu a vláhu – ona nás ještě navíc obveseluje, jak se dá sloveso oblažit také přeložit. Když víme, že Pán Bůh je s námi vždycky a všude, dokážeme se radovat i tam a tehdy, kde se nikdo neraduje a každý si jen stěžuje a nadává. Je to sice taková spíš opatrná radost, navenek většinou nejásavá, protože je pokorná a tichá – ale je to radost! Radost, která ví, že nám Bůh pomůže najít vždycky a všude něco, zač můžeme být vděční, co nás potěší a povzbudí.

I na betonovém dvoře přece občas vykvete růže. Po šedé a zatažené obloze občas přeletí skřivánek. V noci se ukážou hvězdy. Z dálky se ozve dětský smích. Brzy ráno zaslechneme hlas zvonů. A mezi samými cizími lidmi se najde jeden, který se na nás usměje.

A pouze my víme, že to není náhoda, ale Bůh, který rozdává lidem radost. Jako křesťané tedy můžeme doplnit výrok antického

básníka a vyznat: *I kdyby se celý svět zhroutil, jeho trosky ať padnou na člověka, který nepřestal být vděčný.*

Zdrojů strachu je na světě mnoho. Žalmistovi nahánělo největší strach moře. Ale pak se pod ním z ničeho nic pohnula země. Ale jsou ještě horší věci! Tak jako se zmítá lodička na moři a domy se hroubí při zemětřesení, mohou se zbláznit lidé, kteří až dosud byli vcelku normální. Žalmista byl svědkem, že stejně jako zpupné moře a země převrácená naruby hučí a křičí, tak někdy celé národy a jejich království se hroubí do propasti.

Vše, co se zdálo být pevné, jisté, dohodnuté, respektované, se může náhle zhroutit a z našich sousedů se stanou nepřátelé na život a na smrt. Většina z nás patří k snad první generaci, která nikdy nezažila válku a bezbřehou lidskou nenávist. Ale kousek od nás v bývalé Jugoslávii se to přece stalo... Jak málo někdy stačí k tomu, aby se lidé začali nenávidět, zabíjet a pronásledovat.

Ale i tady má Pán Bůh poslední slovo. Žalmista nám chce předat zkušenost, kterou jeho generace učinila v dobách válečných. *Pojďte jen, pohleďte na Hospodinovy skutky, jak úžasné činy v zemi koná! Činí přítrž válkám až do končin země, tříští luky, láme kopí, spaluje v ohni válečné vozy.*

Pán Bůh nechává války vypuknout, abychom poznali, odkud nám hrozí nebezpečí a zkáza. Ale činí jim přítrž tím, že ničí útočné zbraně. Někdy to sice trvá hodně dlouho, ale nakonec se útočníci vždycky vyčerpají. Zvlhne jim střelný prach, zamrzne nafta, dojde odvaha, vyhasne nenávist, pomine nadšení a vytrvalost. Ale to ještě není vítězství pravdy a lásky. To nastane teprve tehdy, až si lidé vezmou k srdci Boží slovo, které praví: „*Dost už! Uznejte, že já jsem Bůh. Budu vyvyšován mezi pronárody, vyvyšován v zemi.*”

Mají-li se spolu lidé domluvit, mají-li si znovu důvěřovat a spolupracovat, má-li se člověk dovolat spravedlnosti a požívat základních lidských práv – pak toho nelze dosáhnout jinak, než že obě strany uznají, že nad nimi je ještě vyšší a společná autorita, kterou budou společně poslouchat a respektovat.

Podobný princip a respekt nám však pomůže i při řešení našich každodenních sporů a malých válek, které vedeme v svých rodinách, v práci, ve sportu nebo v politice. Naším cílem nesmí být snaha za

každou cenu prosadit svou „pravdu“, ale nalézt co možná spravedlivé a ohleduplné řešení. Vyvyšovat Boha lze jen tak, že umenšujeme sami sebe. Když to děláme pouze my, připadáme si často jako hlupáci. A přece i jednostranný ústupek někdy pohne lidmi a zemí. Pomůže odblokovat napětí a otevřít zákopy, v nichž jsme se opevnili.

A tím se dostáváme k poslední větě našeho žalmu, která se v něm dvakrát opakuje jako refrén. Martin Luther si jej vybral jako začátek své nejslavnější písně. *Hospodin zástupů je s námi, Bůh Jákobův, hrad náš nedobytný.*

Bůh je tedy nejen jako životodárná řeka, ale podobá se i nedobytnému hradu, který ční na skále. Hrad je ovšem na rozdíl od řeky umělá stavba. Hrad staví člověk a dá mu to velkou práci. Ale ta dřina se vyplatí. Do hradu se ve zlý čas schováme a odoláme nejhorším útokům.

A tak jako se hrady staví z kamene, staví se naše důvěra v Boha z modliteb, připomínání Boží pomoci, z naší chvály a vděčnosti, z vyznání vin a odpuštění, z činů lásky a milosrdenství.

Nestačí proto pouze věřit, že Bůh existuje, ale je třeba mu postavit ve svém srdci hrad, který pak odolá, když se vzdúje moře, zatřese země, lidé zblázní a vlastní tělo vypoví službu. Člověk má ještě duši, tu Bohem darovanou nekonečnou touhu po životě a po svobodě – a když se svou vírou pevně spojí s Bohem, tak objeví a najde vždy nový důvod k odvaze a naději. Amen

MODLITBA

Bože, ty jsi náš hrad, naše útočiště a pomoc vždycky připravená. Dej, ať se o to dovedeme opřít, když nám budou scházet síly a kolena se roztřesou strachy. Znič všechny zbraně, kterými nám hrozí, a dej odvahu vzdorovat zlému. Amen

PÍSEŇ č. 189 Hrad přepevný je Pán Bůh náš

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme tě dnes za lidi, kteří propadli strachu a obavám, i když se jim ještě nic zlého nestalo a nejspíš ani nestane.

Prosíme, vysvoboď lidi ze zbytečných úzkostí, tak jako jsi učedníka Petra vedl po vzduté hladině vod. Dokud viděl jen tebe, kráčel po nich jako vítěz. Jakmile se však rozhlédl kolem sebe, zachvátil ho strach a začal se topit. Podobně tomu bývá s námi. Ale kdo pozná dotyk tvé neviditelné ruky, najde sílu překonat svůj strach, a i kdyby se topil, dojde nakonec k cíli. Děkujeme, že jsme i my mohli učinit zkušenost tvé vysvobozující pomoci, o které svědčí žalmista i evangelium, a dej, abychom kolem sebe dovedli šířit naději.

Prosíme za slabé, nemocné, osamělé, zklamané, opuštěné, aby se s tvou pomocí dokázali vzchopit a najít novou sílu k životu a důvod k naději.

Prosíme za vyháněné a pronásledované v tomto světě, za lidi žijící mnoho let mimo domov v různých táborech, úkrytech a na útěku. My si takový život ani nedovedeme představit, ale utrpení mnoha lidí je zcela reálné a dlouhodobé.

Pane, často nechápeme, proč jsou na tomto světě pořád nějaké války, zmatky, násilí a ponižování, když bychom přece všichni mohli žít v míru a vzájemném respektu. Současně však víme, jak jsou některé konflikty složité a těžko řešitelné. Proto prosíme za moudrost a odvahu politiků, generálů a parlamentů, aby se postupně dařilo ničit útočné zbraně a překovat je v pluhy a radlice.

Dej však, prosíme, abychom pouze neradili druhým, ale abychom dovedli být moudří a spravedliví i doma a na svém pracovišti, kde mnohdy také zuří malé a tiché války, které jsou často zcela zbytečné a hloupé.

Do tvých rukou, Pane Ježíši Kriste, odevzdáváme náš svět, své životy, naše rodiny, tuto zemi, naši Evropu i celý tento svět, kde je ještě tolik bolesti, nemocí, strachu a zbytečné nenávisti.

A všechno, co nás spojuje v naší víře, naději a vděčnosti, vkládáme do slov modlitby, kterou jsi nás naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Jako posláni at' nás provází žalmistovo vyznání:

Kdo se mne zastane proti zlovolníkům? Kdo se za mne postaví proti pachatelům ničemností? Kdyby mi Hospodin nepomáhal, zakrátko bych bydlel v říši ticha. Řeknu-li: „Už ujíždí mi noha“, podepře mě tvé milosrdenství, Hospodine. Když v mém nitru roste neklid, naplní mě tvá útěcha potěšením... Hospodin je můj hrad nedobytný, můj Bůh je má útočištná skála. Hospodin obrátí proti zlým lidem jejich ničemnosti, umlčí je jejich vlastní zlobou, umlčí je Hospodin, Bůh náš! (Ž 94, 16–19. 22–23)

POŽEHNÁNÍ

At' vaše srdce najde pokoj v Hospodinu, vaše paže at' objeví sílu v Kristově lásce a oběti a váš rozum at' najde moudrost v Duchu svatém, který byl vylit do našich srdcí. Amen

PÍSEŇ č. 702 Mír na zemi daruj nám

NE K NEČISTOTĚ, NÝBRŽ K POSVĚCENÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Okuste a uzříte, že Hospodin je dobrý. Blaze muži, který se utíká k němu. Žijte v Hospodinově bázni, jeho svatí, vždyť kdo se ho bojí, nemají nedostatek. I lvíčata strádají a hladovějí, ale nic dobrého nechybí těm, kdo se dotazují Hospodina. (Ž 34, 9–11)

Amen

PÍSEŇ č. 34 Jen dobrořečiti chci Bohu času každého (1–6)

MODLITBA

Pane Bože, chceme dobře žít svůj život. Stejně jako spouště našich předků a současníků ani nám však není zcela jasné, co všechno to obnáší. Mnoho našich pokusů udělat si ráj na zemi ztroskotalo. Chtěli jsme být jako bohové. Místo toho jsme však tak jako Adam s Evou zjistili, že jsme nazí. Čím více jsme sami ze sebe zklamáni, tím vděčnější jsme ti za to, že nás nenecháváš bez pomoci, ale ukazuješ nám, co vede do věčné slávy. Je to vztah s tebou. Viditelně se tento vztah děje v našich chválách, modlitbách a v soustředění se na tvé Slovo. Skrytě se pak uskutečňuje tím, když se v každém okamžiku svého žití snažíme vyhýbat zlu a konat dobro. Velebíme tě, Bože, za to, že nás vymaňuješ z úzkosti vyvolané zklamáním ze sebe sama. Radujeme se z toho, že zachraňující moc tvé lásky, stvrzená obětí tvého Syna, je větší než ničivá moc našeho hříchu. Jen díky tomu se nestahujeme zlomeně do ústraní, ale nepřestáváme chválit tvé jméno a usilovat o to, zůstat tvým obrazem. Ty nám ukazuješ směr, ty jsi nám pavézou i štítem. Z tvého Ducha čerpáme sílu dobře žít svůj život. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

V Písmu svatém otevíráme knihu Genesis, ze které budeme číst oddíl zapsaný ve 30. kapitole, ve verších 1. až 13.:

Když Ráchel viděla, že Jákobovi nerodí, žárlila na svou sestru a naléhala na Jákoba: „Dej mi syny! Nedáš-li, umřu.“ Jákob vzplanul proti Ráchel hněvem...

PÍSEŇ č. 240 Ó Jezu Kriste, Synu Panny čisté

KÁZÁNÍ

Text dnešního kázání čteme v První epistoletě do Tesaloniky, kapitole 4., ve verších 1. až 8.:

Konečně vás, bratří, prosíme a napomínáme v Pánu Ježíši, abyste vždy více prospívali v tom, co jste od nás přijali a co už také činíte: žijte tak, abyste se líbili Bohu....

Milí bratři a sestry, za množným číslem, které Pavel v dopise Tesalonickým užívá, stojí jeho spolupracovníci Silvanus a Timoteus. Přizval si je nejspíš proto, že spolu s nimi na své druhé misijní cestě tesalonický sbor zakládal. Jménem tohoto apoštolského týmu vybízí Tesalonické, aby *prospívali v tom*, co kdysi přijali – v touze žít tak, aby *se líbili Bohu*. O povaze bohulibého života Tesaloničtí nějakou představu měli. Když u nich misionáři pobývali, tak jim o jeho projevech vykládali. K Pavlovi pak dokonce doputovaly potěšitelné zprávy, že Tesaloničtí bohulibý život skutečně vedou. To přitom nebylo ani v apoštolské církvi samozřejmé. Z Prvního listu do Korintu se například dozvídáme o „případu smilstva, jaký se nevyskytuje ani mezi pohany, že totiž kdosi žije se ženou svého otce“. To je i v době současné liberální sexuální morálky dosti za hranicí. V tesalonickém sboru k ničemu podobnému nedošlo. Pavel však přesto *posvěcení*, k němuž Tesalonické volá, neklade do souvislosti třeba s přikázáním „nezabiješ“ nebo „nepokradeš“, ale právě s přikázáním „nesesmilníš“.

Proč tak činí, to se můžeme pouze domýšlet. Docela logicky zní vysvětlení, že vraha a zloděje z možnosti žít *posvěcený* život automaticky vylučujeme. Vraždit či loupit a současně mít ambice *líbit se Bohu*, to zní prostě absurdně. Porušit sedmé přikázání se nám však v souvislosti s těmito ambicemi už tak absurdně nejeví. Milostný románek Davida a Betsabé jako by – alespoň ve svých úvodních fázích – činil ze smilstva jakýsi „královský hřích“, nad nímž lze přimhouřit

oko. Klade-li apoštol křesťanovo *posvěcení* do souvislosti se sedmým přikázáním, naznačuje tím, že smilstvo „královským hříchem“ není. K *posvěcenému* životu nestačí nevraždit a nekrást. Kdo se chce *líbit Bohu*, nesmí svým jednáním působit újmu ani těm „dalším v řadě“. V milostném románu Davida a Betsabé jsou těmi dalšími legitimní manžel Uriáš Hetejský a dítě, které se posléze Betsabé narodí. Obě tyto lidské bytosti v důsledku „královského hříchu“ umírají. Uriáš dokonce násilnou smrtí. Nebylo to prvoplánové. Ale hřích se prostě nedal zavřít za zdi královské ložnice. Vyšel z ní ven a začal tam žít svým vlastním životem.

Pro *posvěcení* ovšem nestačí pouze nepodvádět svého životního partnera. *Žít se svou vlastní ženou* je výchozím předpokladem. Ale záleží i na tom, jak se svou ženou žijeme. Apoštol říká, že se tak má dít *svatě a s úctou*. Co si pod tím představit? Zase se tu můžeme pouze domýšlet. Pavel byl sice starý mládenec, ale vztah mezi mužem a ženou vnímal zcela realisticky. V už zmíněném Prvním listu do Korintu například píše: „Neodpírejte se jeden druhému, leda se vzájemným souhlasem a jen na čas, abyste byli volni pro modlitbu. Potom zase buďte spolu, aby vás satan nepokoušel, když byste se nemohli ovládnout.“ Tato pasáž jasně ukazuje, že *svatost a úcta* neodkazují k nějaké formě celibátu. Apoštolovi však jde o to, aby byla i v těch nejintimnějších situacích ve vztahu mezi mužem a ženou uchována lidská důstojnost. Tomuto pochopení nasvědčuje i pokračování textu, v němž Pavel odmítá ve vztahu muže a ženy *vášnivou chtivost*, dnes bychom řekli perverzi. Ta je podle něj příznačná pro pohany, *kteří neznají Boha*. Křesťan se jí však má vyvarovat.

Zde se musíme na chvíli zastavit. Od počátku mluvíme o muži a o ženě. Ani jeden z těchto výrazů se ovšem v původním řeckém textu nevyskytuje. V něm se píše o *bratrech* a o nádobě. Doslova tam stojí: *žijte svatě a s úctou se svou vlastní nádobou*. Ta nádoba nám tam zní divně a divně zněla i překladatelům. Opřeli se tedy o několik případů, kdy Pavel přirovnává lidské tělo k nádobě a udělali to opačně. Nádobu ztotožnili s lidským tělem. V Ekumenickém překladu nalezneme v poznámkách pod čarou alternativní verzi, která zní: *žijte svatě a s úctou se svým vlastním tělem*. Obraz těla se však okamžitě stal překladatelům podnětem pro další myšlenkový posun. Ve zprávě

o stvoření nazývá Adam svou ženu „tělem ze svého těla“ a vzápětí tu dokonce slyšíme konstatování, že ti dva jedním tělem jsou. Z těchto důvodů tedy v Ekumenickém překladu nečteme ani o nádobě ani o těle, ale o *ženě*. V kralickém překladu se o ženě nemluví. Ten *necudnost*, neslučitelnou s *posvěcením*, dává do souvislosti pouze s „bratrským“, tedy mužským tělem.

Každá doba má svou etiku. Křesťan žije v čase. Jeho myšlení a jednání neurčují pouze biblické texty, ale ovlivňují je i způsoby běžné ve společnosti, jejíž je součástí. To je dobré si uvědomit, když uvažujeme o tom, jak rozumět Pavlovu apelu *nevybočovat z mezí*. Nejvhodnější by bylo samozřejmě povědět, že máme ve všem jednat tak, jak Pavel kdysi očekával od svých současníků. Ale *svatost a úcta* nejsou jednou provždy zakonzervovány do způsobů, pokládaných za přiměřené roku 50 po Kristu. Stejně jako tehdejší doba, má i ta dnešní nějaký křesťansko-společenský konsenzus o tom, co je přijatelné a co uráží, ponižuje, zraňuje a čeho by se měl proto křesťan vyvarovat. Často máme dojem, že současnost je v oblasti sexuální morálky uvolněnější, než byly předchozí doby, a snažíme se jí proto minulost učinit normou. Ale minulost zdaleka nebyla pouze ctná. V Bibli se nepíše jen o Panně Marii. Čteme v ní i o Sodomě, o Lotových dcerách, které počaly s vlastním otcem, o čtyřech ženách patriarchy Jákoba či o harémech králů Davida a Šalomouna.

Kdo *vybočuje z mezí*, ten podle apoštola *klame svého bratra*. Dělá před ním ze sebe svatouška, ale svatě nejedná. A to je podvod. Každým podvodem se přitom člověk Bohu vzdaluje. To říkal Pavel Tesalonickým, už když byl mezi nimi. Teď dodává, že každý podvod Bůh *ztréstá*. Boží milost z křesťana nemá učinit vypočítavého pokrytce, který si odkazem na ni ospravedlní každou svou perverzi. Bůh nás přece *nepovolal k nečistotě, nýbrž k posvěcení!* Kdo tuto skutečnost ignoruje, ten neprošel proměnou, k níž nás chce Kristus svou obětí přivést. Ta proměna má být totální. Tedy taková, která člověka stále znovu vrací k životu, který se *líbí Bohu*. Urážky, ponižování, zraňování, podvádění se Bohu nelíbí. Takto Boží Syn nejednal. Ten *nepohrdal* ani člověkem ani Bohem. Křesťan se má nechat vést *týmž svatým Duchem* jako on. Bůh nám tohoto *Ducha dává*. Je na nás, zda ho přijmeme a necháme ho formovat náš život, nebo si budeme počínat *jako pohané, kteří neznají*

Boha. Pavel, Silvanus a Timoteus tohoto Ducha přijali a rozhodli se žít jako ti, kteří Boha znají. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, na tvém životě vidíme, co dělat, chceme-li se líbit Bohu. A my se mu líbit chceme. Ne z vypočítavosti, ale z vděčnosti. Bez jeho milostivého sklonění by země byla pustá a prázdná. Odevzdáváme se svatému Božímu Duchu, abychom jím vedeni mohli žít posvěcený život jako ti, kteří Boha znají. Amen

PÍSEŇ č. 366 Zavítej k nám, Duchu svatý

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme tě o tvého svatého Ducha. Ne že bys nám ho nedával. My však jeho vanutí uhýbáme. Žít z něj totiž není snadné. Znamená to dělat, co se zpravidla nedělá, a nedělat, co se zpravidla dělá. Kdo z jeho moci jedná, je pak svému okolí často za hlupáka. Prosíme za tvoji církev. Ať se nesnaží líbit se na prvním místě lidem, ale tobě. Ať je v ní chváleno tvé jméno, ať v ní zní tvé evangelium, ať v ní sklíčení nalézají potěšení a ponížování důstojnost. Prosíme za své rodiny. Ať se manželé neklamou a nepodvádějí, ale žijí spolu v lásce a ve vzájemném respektu. Ať se tvůj lid stává prostředím, z něhož se tvá svatost šíří k pohanům, a ty, kteří tě dosud neznají, připravuje pro tvé spásné Slovo. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Jako poslušné děti nedejte se opanovat žádostmi, které vás ovládaly předtím, v době vaší nevědomosti; ale jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém způsobu života. Vždyť je psáno: ‚Svatí buďte, neboť já jsem svatý.‘ (1 Pt 1, 14–16)

POŽEHNÁNÍ

*Sám Bůh pokoje necht' vás cele posvětit a zachová vašeho ducha,
duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše
Krista. Milost našeho Pána Ježíše Krista bud' s vámi. Amen*

PÍSEŇ č. 671 Dej mi, Pane, bdělé srdce

TAJNÍ A PROZRAZENÍ HŘÍŠNÍCI

VSTUPNÍ SLOVA

Smiluj se nade mnou, Bože, pro milosrdenství svoje, pro své velké slitování zahlad' moje nevěrnosti, moji nepravost smyj ze mne dokonale, očisť mě od mého hříchu! (Ž 51, 3–4) Amen

PÍSEŇ č. 51 Ó Bože, hojný v milosrdenství (1–5)

MODLITBA

Pane Bože, jsou chvíle, kdy jsme sami se sebou spokojeni. Zastali jsme se pravdy, přiznali jsme se k tobě, někoho jsme potěšili, na někoho jsme se usmáli. Většinou však sami se sebou spokojeni nejsme. Víme, jak snadno podléháme zlému. Dokážeme lidem lhát, zraňovat je a mračit se na ně. Vzápětí je nám to líto a omlouváme se za to. Ale než se nadějeme, znovu do toho spadneme. Děkujeme ti, že nás navzdory této naší nepevnosti a rozkolísanosti nezavrhuješ. Ve svém Synu bereš všechna naše selhání na sebe a dovoluješ nám tak začít znovu. Každá chvíle, po kterou se Ježíši svými projevy podobáme, je balzámem pro naši duši. A je i průlomem tvého království do tohoto světa. Jsme rádi, že k nám nepřestáváš promlouvat a povzbuzovat nás, abychom svůj zápas proti mocnostem, silám a nadzemským duchům zla, kteří chtějí opanovat naše nitro, nevzdávali. Prosíme, naplňuj nás Duchem vycházejícím z tebe a tvého Syna. Jeho mocí se chceme dát proměňovat a jeho vedení se chceme podřizovat. Ty jsi laskavý a věrný, ty naše prosby vyslyšíš. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z Evangelia podle Lukáše vyslechněte podobenství O farizeu a celníkovi. Nalezneme ho v 18. kapitole, verších 9. až 17.:

O těch, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl toto podobenství: „Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili...

KÁZÁNÍ

Text, jehož poselství se dnes budeme snažit postihnout, je zapsaný v Epištole Římanům, kapitole 2., verších 1. až 11.:

Proto nemáš nic na svou omluvu, když vynášíš soud, ať jsi kdokoli. Tím, že soudíš druhého, odsuzuješ sám sebe. Neboť soudíš, ale činíš totéž...

Milí bratři a sestry, v 1. kapitole Epištole Římanům si apoštol bere na mušku nešvary pohanů. Nijak je přitom nešetří. Ve 2. kapitole se Pavel obrací do vlastních řad. Vyrovnává se v ní s nejčastějším problémem všech společenství, která kladou důraz na etiku – se sudičstvím. Ten problém nepřekvapuje. Nemají-li tato společenství ztratit svůj charakter, musí se v nich říkat, co je správné a co správné není. Ale činy jsou vždycky spjaty s jejich aktéry. V církvi – s našimi bratry a sestrami. To vede k tomu, že odsouzení činu obvykle přechází v odsouzení jeho aktéra. Bůh nenávidí hřích, ale miluje hříšníka. Nám se však tato diferenciaci příliš nedaří. A když, tak spíš zapomeneme na hřích, na hříšníka však nikoli. Ten je v našich očích jednou provždy oceňován. Čím hlouběji ho svými odsudky snížíme, tím se přitom sami cítíme lépe. Jako bychom svým „spravedlivým“ hněvem rostli. V nitru zakoušíme též hřejivý pocit jako farizeus, který v chrámě Bohu děkoval za to, že není jako ostatní lidé, vyděrači, nepoctivci, cizoložníci, nebo jako celník, který se tam modlil spolu s ním.

Do této situace Pavel píše varování, které jsme slyšeli. Neřeší tu otázky spasení. Řeší tu mezilidské vztahy. To, jak se k sobě mají – a tedy i nemají – lidé v církvi chovat. Pavlův teologický argument proti odsuzování je přitom jasný: *Tím, že soudíš druhého, odsuzuješ sám sebe.* Ačkoli si to odmítáš přiznat, jsi stejný jako ten, nad něhož se stavíš. Možná tvůj hřích nebije do očí tak jako ten jeho, ale Bůh ho vidí. Nezakryješ ho před ním sebevětší morální horlivostí a nekompromisností. Ten, jehož soudíš, je prostě jen prozrazený hříšník, zatím co ty jsi hříšník tajný. Věcně jste však na tom úplně stejně. Soudcovská role, kterou si osobuješ, když ho stavíš na pranýř

a naznačuješ tak, že jsi lepší než on, tě před Božím soudem neuchrání a do Božího království neprotlačí. Do něj vcházejí jen ti, kteří jsou bezelstní jako dítě. Nemusejí být bez viny. Bůh je přece plný *dobroty, shovívavosti a velkomyslnosti*. Musejí však mít čisté srdce. A mysl srozuměnou s tím, že Boží království není klubem dokonalých, nýbrž společenstvím *kajících se*, a proto z nezměrné Boží milosti Kristovou obětí i ospravedlněných hříšníků.

Neodsuzovat člověka neznamená, že nelze posuzovat jeho jednotlivé činy. Vědět, co je dobré a co špatné, je pro orientaci v životě zásadně důležité. Jinak bychom nemohli to dobré podpořit a zlému se vzepřít. V době, kdy se názory na to, co je dobré a co špatné, ve společnosti i v církvi neustále mění, roste důležitost biblických předloh, ze kterých to můžeme odvodit. Jistě, některé problémy jsou natolik komplikované, že v nich přímou odpověď nenalezneme. Současně však platí, že na většinu našeho rozhodování vystačíme s Desaterem. S deseti ušlechtilými plody ze „stromu poznání dobrého a zlého“, které nám Bůh dává pro naši životní orientaci. *Spravedlivý Boží soud*, o kterém apoštol píše, se bude ostatně dít právě podle tohoto „zákoníku“. Ne podle toho, co nám říkají politici, akademici, umělci, novináři či ekologové, ale podle toho, co nám říká Bůh. Nebudeme-li Boha poslouchat více než lidi, máme malér. *Spravedlivý Boží soud*, k němuž svět spěje, se nám stane *dnem hněvu*, ve kterém Bůh *odplatí každému podle jeho skutků*.

Takovou výpověď – o odplatě podle skutků – bychom od apoštola Pavla nečekali. Hlavní představitel teologické linie, zdůrazňující spasení z Boží milosti, kterou si člověk přivlastňuje pouhou vírou, jako by se vrátil ke své zákonické minulosti. Ale zopakujme ještě jednou, co zaznělo už v úvodu: Pavel v tomto textu neřeší otázky spasení. Řeší tu vztahy v církvi. Konkrétně situaci, kdy hříšník vystupuje jako spravedlivý a uzurpuje si z toho titulu právo soudit druhé. Toto počínání je „rouháním proti Duchu svatému“, o němž Ježíš konstatuje, že „nebude odpuštěno“. Proto ho ani Pavel nemůže přejít poukazem na Boží milost. Právě tuto milost přece ten, který *nemá nic na svou omluvu*, zneužívá. Sobě ji dopřává, ale svému bratru ji upírá. A to je skandální. „Jakou mírou měříte, takovou Bůh naměří vám“, říká Ježíš v Kázání na hoře. To znamená, že ten, kdo druhému milost nedopřeje, ji ani sám neobdrží. Jsme spaseni z Boží milosti

přivlastňované si vírou. O tuto spásnou milost se však můžeme připravit svou tvrdostí a nekající myslí. V tom případě nás čeká *spravedlivý Boží soud*. A na něm hříšník nemá šanci.

Být pokřtěn, chodit do kostela a účastnit se rituálů, které se v něm konají, tedy ještě neznamená mít spásu v hrsti. *Životu věčnému* jdou vsťric křesťané, kteří jsou *vytrvalí v dobrém jednání*, kteří se nad své bratry nepovyšují, nesoudí je, ale pokládají je „za přednější než sebe“. Ti, kteří v církvi sami *sebe prosazují* a dělají ze sebe víc, než jako Kristem ospravedlnění hříšníci jsou, jdou naopak vsťric *hněvu a trestu*. Odplata *podle skutků*, na kterou Pavel poukazuje, není obecným principem spásy. Spása je založena v Kristově oběti. Bez té by člověk ani svým největším mravním nasazením před *spravedlivým Božím soudem* neobstál. Odplata *podle skutků* je pojistkou před zneužitím těmi, kteří z milosti těží, ale druhým ji upírají. Příklad takového člověka máme třeba v podobenství O nemilosrdném služebníku. Ten měl být kvůli svému obrovskému dluhu prodán do otroctví. Jeho pán se však nad ním slitoval a dluh mu odpustil. Když ovšem tento omilostněný hříšník pohnal do vězení svého druha, který mu dlužil pouhý pakatel, jeho pán nad ním svou milost zrušil.

Bůh je milostivý. Ale vůči tomu, kdo sám z jeho milosti těží, druhému ji však upírá, činí Bůh krok zpět a kritériem svého vztahu k němu činí opět zákon: Když odmítáš měřit svému bratru stejnou mírou, jakou měřím já tobě, budu tě i já opět soudit podle tvých skutků! To není msta. To je návrat k regulárnímu výchozímu stavu, v němž jsem sám strůjcem svého údělu. Milost je nenárokovatelná. Komu je udělena, ten má důvod k neutuchající vděčnosti, protože obdržel, co by jinak nezískal. Komu byla milost odňata, tomu se neděje křivda. Sám si vybral soud podle spravedlnosti. Zpyšněl a tím se učinil Božím nepřítelem. Bůh se totiž staví proti pyšným. Na ně, i kdyby „se postili dvakrát za týden a dávali desátky ze všeho, co získají“, padne *soužení a úzkost*. *Sláva, čest a pokoj* čeká na ty, kteří se, stejně jako celník v chrámě, nepovyšují nad druhé, ale vyznávají před Bohem svou nedostatečnost a prosí ho o slitování. *Boží dobrotivost* nás chce přivést k vděčnosti. A *k pokání*. I ten, kdo *soudí druhého a odsuzuje tak sám sebe*, může *pokáním* zvrátit svůj úděl. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty nás odíváš svou spravedlností. Trest náležející nám jsi vzal na sebe. Tvá oběť nám nedovolí vynášet soud nad druhými. Před Bohem se od těch, na které si naše okolí ukazuje prstem, nijak nelišíme. Dávej nám sílu sebe sama vidět střízlivě, nedat se přemoci zlem a soud nad zlými lidmi nechávat na tebe. Amen

PÍSEŇ č. 403 Aj, jak jest milé to a utěšené

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme za tvoji církev. Je tvým tělem, a proto má kolem sebe šířit Boží slávu a poznání tebe. Má se tak dít nejen výstavnými kostely, údernými prohlášeními svých představitelů, kulturní úrovní a sociálním nasazením, ale především tím, jak se v ní k sobě lidé chovají. Otevři nám uši, ať nepřestáváme slyšet evangelium a připomínat si z něho, co se ti líbí. Vzdal od nás všechnu samolibost, tvrdost i zbožnou pýchu. Ať pokládáme své bratry za přednější než sebe. Naplňuj nás svým Duchem, abychom měli sílu být k lidem kolem sebe vlídní a laskaví, abychom si dokázali odpustit, čím jsme si ublížili, a ve vzájemné sounáležitosti hledat nepomíjející slávu a čest. Nesud' nás, ale buď k nám milostivý. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

*Nechtějte sami odplácet, milovaní, ale nechte místo pro Boží soud, neboť je psáno: ‚Mně pomsta, já odplatím, praví Pán.‘
Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem. (Ř 12, 19. 21)*

POŽEHNÁNÍ

Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, nechť povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu. Amen

PÍSEŇ č. 690 Soudce všeho světa, Bože

DÁM TI VÍTĚZNÝ VĚNEC ŽIVOTA

VSTUPNÍ SLOVA

Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který neseďává s posměvači, nýbrž si oblíbil Hospodinův zákon, nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci. Je jako strom zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas, jemuž listí neuvadá. (Ž 1, 1–3ab) Amen

PÍSEŇ č. 1 Kdo nežije dle rady bezbožných

MODLITBA

Hospodine, mnohokrát jsme v životě stáli na rozcestí a uvažovali o tom, kudy se dát. Mnohokrát jsme se rozhodli špatně. Zvolili jsme se cestu, která vypadala velkolepě a navozovala úžasnou budoucnost. Pak však na ní přibývalo výmolů, až zcela zmizela. Proto jsme se rozhodli vrátit zpátky k tobě. Děkujeme ti za to, že nás v těchto našich návratech přijímáš a neodvracíš se od nás. Vnímáme to jako projev tvé nezměrné milosti. Po první šanci nám dáváš i druhou a třetí. Prosíme tě o tvého Ducha. V jeho moci se dokážeme vzepřít svodům svévolníků a místo – často tak zábavných – posměvačů nasloucháme těm, kteří stavějí svůj život na tobě. I my chceme stavět svůj život na skále. Rozjímat nad tvým Slovem, zpívat ke tvé slávě a nést ovoce spravedlnosti. Děkujeme ti za to, že nás k takovým projevům podněcuješ. Činiš tak i v tomto shromáždění. Mluvíš tu k nám a my se od tebe dozvídáme, že kdo chodí po tvých cestách, je jako strom zasazený u tekoucí vody. Proto ho žádný žár nespálí. Naše největší potěšení v životě i smrti je být s tebou. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Čtení Písma svatého je z Evangelia podle Jana, z kapitoly 14., od verše 1. do 11.:

*Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věříte v Boha, věřte i ve mne.
V domě mého Otce je mnoho příbytků; kdyby tomu tak nebylo,
řekl bych vám to...*

PÍSEŇ č. 236 Ježíši, Pane nejvyšší

KÁZÁNÍ

Text kázání je zapsaný v knize Zjevení Janovo, v kapitole 2., verších 8. až 11.:

*Andělu církve ve Smyrně piš: Toto praví ten první i poslední,
který byl mrtev a je živ: „Vím o tvém soužení a tvé chudobě...*

Milí bratři a sestry, sbor ve Smyrně, jemuž Jan adresuje jeden ze svých sedmi listů, je na tom špatně. Ničí ho *soužení* a *chudoba*. V době vlády císaře Domitiána to ovšem až tak nepřekvapí. I autor Apokalypsy Jan byl „pro slovo Boží a svědectví Ježíšovo“ vykázán na ostrov Patmos. *Soužení* i *chudobě* se dalo samozřejmě vyhnout. Stačilo přizpůsobit se a nevybočovat. Ale smyrenští křesťané chtěli ve své víře zůstat vnitřně konzistentní. Tvořili tak ve městě skupinu, kterou nešlo přehlédnout. Nejzavileji se vůči nim vymezovali *židé*. To se dá pochopit. Křesťané byli pro židy odpadlíky a nebezpečnými svůdci. Navíc je křesťané před pohanskou veřejností kompromitovali svou teologickou blízkostí. Jedni i druhí uctívali jediného Boha. Zatímco židům to bylo tolerováno, křesťanům, odmítajícím vzdát božskou poctu císaři, ovšem nikoli. Proto se od nich židé distancovali: „My jsme docela jiní než oni. Oni jsou sektáři, my jsme ti jediní praví!“ Syn člověka však říká smyrenským křesťanům něco jiného: „Ti, kteří vás *urážejí* a říkají, že jsou *židé*, jsou ve skutečnosti *spolek satanův*.“

Na zemi jsou i dnes místa, kde křesťané procházejí podobně těžkými zkouškami, jako kdysi ti ve Smyrně. Občas se k nám jejich příběhy donesou a vyvedou nás z míry. Různě bolestné tlaky ovšem doléhají i na nás. Deptá nás, když nabýváme dojmu, že naše církev přestává být svému Pánu věrná; když se z průzkumů veřejného mínění dozvídáme, že církve jsou pro veřejnost nedůvěryhodné; když jsme svědky zanikání sborů a vidíme, jak se naše děti s lehkým srdcem zřikají toho, co jsme se jim jako drahocenný poklad pokoušeli předat. To jsou

poplašné signály, které by nás měly přimět ke změně našeho jednání. Ale ono to pořád vypadá, že ačkoli se loď potápí, na palubě se stále rozverně tančí. Díky Bohu za to, že *ten první i poslední, který byl mrtev a je živ*, na naše zkoušky reaguje jinak. Říká: *Vím o tvém soužení a tvé chudobě*. Samota a ignorace bolesti umocňují. Ježíš naše obavy bere vážně. Nelakuje realitu na růžovo. Nezamlčí však ani to, že křesťanská existence má vedle kříže i druhou polohu: Navzdory všemu, co tě ničí a sráží k zemi, jsi *bohat!*

Kdykoli se kolem nás začne mluvit o utrpení, často zazní názor, že když už Bůh *soužení a chudobě* nezabrání, měl by je ze světa urychleně odstraňovat. Je-li dobrý a současně všemohoucí, že je to vlastně jeho povinností. I nám by se to tak líbilo. Při nejmenším do té doby, než by nám nějaký jeho *zázračný zásah* nevyhovoval. V tu chvíli bychom se ohradili, že nás postavil do role nesvéprávných figurek. Naše odpovědnost je přece základní premisou lidství! Zvíře není za své jednání odpovědné, člověk ano.

Boha definuje v křesťanské teologii osoba Ježíše Krista. Bůh není automat na zázraky. Bůh léčí svět tak, že člověka „opracovává“ svým Slovem. Stále se nám snaží vrátit podobu, kterou nám dal na počátku a o kterou jsme se svým velikáštvím připravili. Tu podobu nám vrací mnoha způsoby. Nejúčinnější je však konfrontace s Kristem. Návrat do „rajského stavu“ přímo souvisí s naší blízkostí tomu, který zůstal svému nebeskému Otci *věrný až na smrt*. Z Ježíše vychází moc, která ze světa vyhání *soužení a chudobu*. A jednou je vyžene docela.

Apokalyptik Jan říká, že za *soužením a chudobou*, které smyrenští křesťané zakoušejí, stojí *d'ábel*. *Ďábel* není vidět. Disponuje však dobře viditelnými nástroji. V tehdejší situaci to byli udavači, soudci a žalávníci uvrhující Kristovy vyznavače *do vězení*. *Ďábel* je skrytý „vládce tohoto světa“. Jeho síla spočívá v tom, že nám nabízí příjemné věci: jídlo, slávu, postavení, majetek, požitky... Nutno přiznat i to, že jeho řeč nepostrádá logiku. Ta ovšem vychází z opačného východiska nežli logika Boží. A proto vede člověka opačným směrem, než ho vede Bůh. *Ďábel* představuje nadosobní sílu zla. Svatost je mu nepřítelem a hřích projevem lidské svobody. A nejvíc ho vždy rozzuří ti, kteří s ním tyto názory nesdílejí. Ty v každé době přesvědčuje, že jediným logickým životním systémem je pouze ten jeho. A pokud jej

odmítnou, tak je sevře. *Soužení*, které *z toho důvodu* na některé Smyrenské dolehne, ale není zoufalým výkřikem, který zanikne v prázdnotě. Toto *soužení* je nepřeslechnutelným sdělením pro Boha. Ti, kdo v něm obstojí, jsou – i kdyby zemřeli – na cestě k životu!

Zkoušky nemáme rádi. Nikdy si totiž nejsme zcela jisti, zda v nich obstojíme. I Petr, kterému dal Ježíš jméno „skála“ – a jak trapně ta skála selhala na veleknězově dvoře. *Zkouška*, které jdou vstříc Smyrenští, bude mít snesitelné parametry. *Soužení po deset dní*. To je povzbudivější než soužení po deset let nebo soužení na věčnost. *Soužení po deset dní* je v lidských silách vydržet. Obstojíme-li v něm, prošli jsme testem opravdovosti naší víry. Požehnání je bezesporu příjemnější než soužení. Nemá-li se však křesťanská církev stát hnízdem vykuků a prospěchářů, musíme počítat s tím, že čas od času je třeba vydat počet ze své víry. Vyjevit, komu patří naše srdce. Je to opravdu Bůh? Nehlásím se k němu jen proto, abych se měl dobře? *Zkouška* odhaluje naše skutečné motivy. Zapřísahání se *věrností* může být hrou slov. Bůh si však žádá *věrnost až na smrt*. Vlastně to není tak moc. I manželé si slibují věrnost až do smrti. Věrnost Bohu, jemuž vděčíme za to, že jsme a co jsme, nemůže být menší. *Nebojme se* toho. Ďábel je sice „vládce tohoto světa“, za jeho hranice však jeho vláda nesahá.

Smrt je údělem všech. Dobrých i špatných, zbožných i bezbožných. Svým věrným v ní však Bůh zaslubuje *vítězný věnec života*. To je zajisté básnický obrat. Vyjadřuje totéž, co Jobův „prach, nad kterým se postaví Hospodin“, Apokalyptikův „strom života“ či Ježíšova „voda života“. Člověk je prach a v prach se navrácí. Takový je řád Božího stvoření. Všechna tělesná existence má svůj počátek a konec. Zaslíbený *vítězný věnec života* je odkazem k metě, která je víc než tělesná existence. Lidský život nemá jen svou kvantitu, spočívající v počtu dosažených let. On má i svou kvalitu, odvíjející se od toho, čím jej naplníme. *Věrnost až na smrt* je výrazem té nejvyšší kvality. Tuto kvalitu nejen že neumenší fyzická smrt jejího nositele, ale ona neztratí nic ze své hodnoty ani tehdy, až nebe a země pominou. Plytké životy skončí v propadlišti dějin. Životy žité navzdory *soužení a chudobě* ve vztahu k tomu *prvnímu i poslednímu* však věčně zdobí *vítězný věnec života*. Toto *praví Duch církvím*. Takto žitým životům *druhá smrt* neublíží.

Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty jsi byl svému Otcí věrný až na smrt. Proto jsi také prvním zmrtvýchvstalým. Povzbuzuje nás, když nám Boží Duch vyjevuje, že kdo tě následuje v utrpení, toho činíš účastným svého vzkříšení. Soužení, chudoba, urážky, vězení i smrt jsou jen na čas. Vítězný věnec života, který zaslubuješ svým věrným, je na věčnost.
Amen

PÍSEŇ č. 244 Ve jméno Krista doufáme

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty víš o našich trápeních, kterými v životě procházíme. Nesmírně nás to povzbuzuje. Sílí nás vědomí, že proti silám zmaru nestojíme sami. Jsi s námi ty, který jsi ve svém utrpení sestoupil až do pekel, ale mocnosti temnosti tě ani tady nepřemohly. Prosíme, aby se toto evangelium dostalo ke všem, kteří jsou pod křížem, sevřeni svým trápením. Trápením způsobeným bolestmi těla i tím, které je vyvoláno úzkostmi duše. Prosíme, dej své církvi – a to znamená každému z nás – sílu obstát ve zkouškách, které na nás přicházejí. S účastí myslíme na své bratry a sestry v krajinách, kde se za věrnost tobě platí smrtí. Tou první, tělesnou. Chválíme tě za to, že ta druhá smrt – uvrhující lidský život do věčné nicoty – tvé věrné neohrožuje. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale duši zabít nemohou; bojte se toho, který může i duši i tělo zahubit v pekle. Každý, kdo se ke mně přizná před lidmi, k tomu se i já přiznám před svým Otcem v nebi; kdo mě však zapře před lidmi, toho i já zapřu před svým Otcem v nebi. (Mt 10, 28. 32–33)

POŽEHNÁNÍ

*Hospodin tě požehná a ochrání tě, Hospodin rozjasní nad tebou
svou tvář a bude ti milostiv, Hospodin obrátí k tobě svou tvář
a obdaří tě pokojem. Amen*

PÍSEŇ č. 424 Prospívej, prospívej

TŘI PODOBENSTVÍ O ZRNU

VSTUPNÍ SLOVA

Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi rozjasní svoji tvář! Ať je známa na zemi tvá cesta, mezi všemi pronárody tvoje spása. Kéž ti, Bože, lidé vzdají chválu, kéž ti vzdají chválu všichni lidé. (Ž 67, 2–4) Amen

PÍSEŇ č. 67 Ó Pane, smiluj se nad námi

MODLITBA

Svatý Bože, v Ježíši Kristu náš milosrdný Otče. Dal jsi nám i tuto neděli. Dopřál jsi nám, že jsme mohli přijít na místo, kde se víc než jindy soustředíme na tebe a na tvé dary. Zde se shromažďujeme jako tvůj lid. Zde otvíráme Bibli, abychom z ní slyšeli to nejdůležitější, co potřebujeme. Zde se k tobě obrácíme v modlitbě, s děkováním i s prosbami za sebe i za druhé. Zde také vyznáváme svoji nestatečnost, prosíme za odpuštění svých vin i za moudrost a sílu k životu, který by se tobě líbil a ve kterém bychom aspoň trochu činili, co od nás očekáváš.

Uvědomujeme si, jak velice to vše potřebujeme, jak prázdný by byl náš život, kdyby v něm tento vztah k tobě scházel. Sami od sebe vlastními silami však toho nedosáhneme. A proto tě pokorně prosíme, veď a naplňuj nás při tom všem svým Duchem. Ať nezůstáváme jen u povrchní zbožnosti. Tak jako se k tobě celým srdcem obrácíme s prosbou o tvoji blízkost a pomoc v různých životních těžkostech, právě tak opravdově tě nyní prosíme za tvoji pomoc a vedení i v tomto shromáždění. Vlož evangelium hluboko do našeho srdce. Ať nezůstane u pouhého slyšení. Ať dokážeme tvé Slovo plně vnímat, ať mu důvěřujeme, ať se na ně odvážíme spolehnout. V tom všem buď i dnes s námi a požehnej nám. Prosíme tě o to ve jménu Pána Ježíše Krista.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je v Evangeliiu podle Marka, 4. kapitole, verše 1. až 9. a pak verše 26. až 33.:

(Ježíš) opět začal učit u moře. Shromáždil se k němu tak veliký zástup, že musel vstoupit na loď; posadil se v ní a celý zástup byl na břehu. Učil je mnohému v podobenstvích...

Dále řekl: „S Božím královstvím je to tak, jako když člověk zaseje semeno do země...

PÍSEŇ č. 438 Přišli jsme, ó Ježíši

KÁZÁNÍ

Základem kázání je spolu s přečtenými třemi podobenstvími i Ježíšův výklad, jak je zapsaný v této 4. kapitole Evangelia podle Marka, ve verších 13. až 20.:

Řekl jim: „Nerozumíte tomuto podobenství? Jak porozumíte všem ostatním? Rozséváč rozsévá slovo...

Celá tato kapitola je věnována tomu, jak Ježíš učí zástupy. Součástí jeho kázání jsou tentokrát tři podobenství. Všechna navazují na obraz rozsévání zrna a co se s ním dál děje. Nejznámější je to první – o rozséváči, který chodí po poli a rozsévá zrno. Půda, do které zrníčka zapadají, není stejná. Některé zrnko padne až mimo pole, na udusanou půdu, na cestu, kde je dříve nebo později sezobou ptáci. Jiné padne na místo, kde je jen nepatrná vrstva hlíny, a tak po krátkém čase uschne. Třetí zapadne do hustého křoví, kde nemá šanci pro další růst. Ale pak je tu čtvrté zrnko, které padne do půdy úrodné, kde vzejde a přinese mnohonásobný užitek. – Tak to Pán Ježíš vypráví zástupům.

O něco později, když jsou sami, vysvětluje učedníkům smysl příběhu. Je to podobenství o zvěstování evangelia, o rozsévání Božího slova, ať už v kázání nebo při jiné příležitosti. A teď Pán Ježíš ukazuje, co se s tím slovem stane dál.

Tu první možnost vyřídí velmi rychle: Člověk sice slovo Boží zaslechne, ale nijak ho to neosloví. Nepochopí, že a jak se ho to týká. Je

spokojen sám se sebou, neuvědomuje si, jak Pána Ježíše potřebuje, jakou pomocí by pro něho jeho Slovo mohlo být. Prostě nic se nestane. (Jako když se hráč na stěnu hází.) Pán Ježíš to zhodnotil tak, že sotva lidé to Slovo zaslechnou, už je tu satan, který jim je vzápětí sebere. Vytrhne Boží slovo z jejich nitra.

Druhou možností je půda kamenitá s nepatrnou vrstvou hlíny. Člověk sice to Slovo přijme, třeba si je v první chvíli i rád poslechne, na chvilku ho ta zvěst snad i zaujme, ale to je všechno. Své kořeny v něm to Slovo nezapustí. Lidé je uslyší, zastaví se (jako když slyší něco nového), možná se jim to v první chvíli líbí, ale velice brzo ztratí zájem. Často proto, že čekají něco jiného, že u Pána Boha není všecko podle jejich představ, nebo že evangelium neříká a neslibuje, co by chtěli. A tak se k němu otočí zády.

Třetí zrno, které padlo do trní, nevzejde proto, že nemá prostor k rozvinutí. Je tu spousta věcí, které na člověka doléhají, které dusí víru a nedovolují, aby se mohla rozvinout, aby mohla skutečně žít. A tak dávají přednost jiným věcem. Že je toho tolik, o co se musí starat a o co usilují. Člověk má prostě jiné priority a Boží slovo zůstává až někde hodně vzadu. Zrnko třeba nezanikne úplně, ale v konkurenci se spoustou jiných věcí a zájmů neobstojí. Člověk mu nedá dostatečný prostor. (Což je velmi častý případ.)

Ale pak jsou ti, u kterých Boží slovo zapadne do dobré země, a takoví ve svém životě přinesou mnohonásobný užitek. Lidé, na které nestačí ani satan. Ti, kterým v následování Krista nezabrání ani přirozená lidská nestálost, ani přemíra světských starostí. Prostě slovo Boží slyší a přijímají a při vši své nedokonalosti usilují, aby bylo a zůstalo základem i trvalým průvodcem celého jejich života. A takto Krista následují.

Toto podobenství patří k nejznámějším částem Ježíšova kázání. Známe je a mohli bychom je i sami vyprávět. Ale i když jsme to už tolikrát slyšeli, vždy znovu si máme položit otázku, jak na tom jsme my sami, jak je to s naším slyšením Božího slova. Možná si řekneme, že my jsme přirozeně ta čtvrtá půda. My přece bereme Boží slovo vážně, proto také přicházíme do shromáždění, abychom je zase slyšeli. Jenže to ještě neznamená, že bychom vždycky slyšenému Slovu otevřeli i své srdce a byli půdou úrodnou.

Docela prostě řečeno, asi bychom se měli vždy znovu zamyslet, třeba když odcházíme z bohoslužeb, nebo když ukončíme své osobní čtení Bible, co (a kolik toho) v nás z toho Slova zůstalo. Jestli je až příliš rychle neopouštíme, jestli je vzápětí nezastíní jiné věci. Jestli je běžné povinnosti i větší starosti vzápětí neodsunou stranou. Když použijeme slov Pána Ježíše: jestli ten všudypřítomný, číhající, lstivý satan z nás to zrnko nevyklovne, sotva zavřeme Bibli nebo se za námi zavřou dveře kostela. – Kdyby záleželo jen na nás, asi by to s úrodou Božího slova skutečně nejlépe nedopadlo.

Díky Bohu je tu však ještě to druhé a třetí podobenství, a obě můžeme přijmout jako povzbuzení a naději. Podle nich totiž už nezáleží jen na nás, jak my na Boží slovo reagujeme, jestli a jak je přijímáme nebo nepřijímáme. Záleží na Pánu Bohu, který má vše ve svých rukou. Právě to Pán Ježíš ukazuje v tom kratičkém podobenství o zasetém semenu (v. 26-29). Tady ovšem tím zrníčkem už není rozsévané Boží slovo, ale přímo Království Boží.

Pán Ježíš nám zde staví před oči tu úžasnou skutečnost, že kde jde o Boží dílo, o růst Božího království, tam už nehrajeme hlavní roli my lidé a to, jak se znem slova Božího budeme nakládat. Jestli o ně budeme nebo nebudeme pečovat. Království Boží a jeho růst je cele v jeho rukou.

Právě to Pán Ježíš v tom podobenství zdůrazňuje. Jak to s tím zrnkem dále pokračuje, zda z něho vyroste klas do správné velikosti a přinese potřebné množství obilí, to už není v moci rozsévače. To už nemůže ovlivnit ani on ani nikdo jiný z lidí. Pán Ježíš to vyjádřil jedinečným, skoro až provokativním obrazem, když řekl, že to „sama od sebe země působí, že zrnko žije a postupně z něho vyrůstá užitečná rostlina“. Ať rozsévač spí nebo bdí, v noci i ve dne, ať hlídá a sleduje, jestli a jak růst pokračuje – výsledek už není závislý na něm a na nás lidech. Zda zrnko dozraje a jaká bude úroda – to je cele v rukou Božích.

Tím ovšem není vůbec zpochybněna nezbytnost a potřeba našeho jednání, nebo snad podceněna naše věrnost. Na nás je, abychom dávali Božímu slovu a jeho poslušnosti co největší prostor. Ale tam, kde jde o růst Božího království, tam je skutečně jediným Pánem sám Bůh, Otec Ježíše Krista. Jak bude Boží dílo pokračovat, to nezávisí jen na nás, na naší pilnosti a starostlivosti, ale cele a jenom na Pánu Bohu. – Tak je

nám to zde řečeno. Ne abychom znevažovali svoji poslušnost a zlehčovali důležitost své věrnosti, nýbrž aby tím byla posílena naše víra. Abychom se o Boží dílo a jeho budoucnost nebáli.

Podobenství končí tím, že zrno dozraje a úroda v každém případě bude. Království Boží dojde svého naplnění. A pak nastane žeň. Žeň je v Bibli obrazem závěrečného Božího jednání, začátku jeho království. Takže smysl tohoto kratičkého podobenství je jednoznačně povzbuzující. Ne že nějak to dopadne. Tady nám Pán Ježíš podává jednoznačné evangelium: zrno dozraje, úroda bude, království Boží přijde, v celé své plnosti. Proto je toto podobenství tak povzbudivé. V této naději smíme Boží slovo rozsévat. Co v tomto směru děláme, není marné. S tímto vědomím a v této jistotě smíme nést poselství spásy všemu stvoření i my: ve sborech, v církvi, ve svých rodinách i na veřejnosti.

Podobně povzbudivý smysl má i podobenství o hořčičném zrnku. To samotné zrno je skutečně maličké, nejmenší ze všech. Ale když z něho vyroste celá rostlina, tak je vyšší než všecko ostatní, co bylo zaseto. Pán Ježíš tady myslí už nejen na růst Božího Království v našem světě, ale i na budoucnost a poslední cíl všeho. Jeho dílo skutečně roste, i když to my lidé nevidíme. Ale hlavně: přijde čas, kdy jeho království bude tou největší (a nakonec jedinou) skutečností.

A snad to můžeme přijmout i jako povzbuzení, pokud jde o lidi, kteří Slovo Boží přijímají a stávají se jeho následovníky. Pán Ježíš to řekl svým nejbližším hned na počátku, když jich bylo na celém světě jenom pár. Učedníci odsud mohli slyšet i příslib nebo ujištění: Teď je vás jen malý počet, ale bude vás stále víc, mé království poroste i v tomto směru. Snad v tom smíme slyšet podobné povzbuzení i my dnes, i když mnohde podle našeho vlastního úsudku nevidíme v tomto směru velké výsledky. Ale díky Bohu, můžeme-li však přece v nejednom v našem sboru sledovat, že tam přicházejí i noví lidé. Jistě, není to to hlavní. Ale je to povzbuzující.

Snad právě tímto směrem ukazuje věta, že strom, který z hořčičného zrna vyrosté, bude mít velké větve, takže v jejich stínu najdou úkryt i ptáci. Přinejmenším je tu připomenuta jedna stránka našeho poslání, našeho rozsévání Božího slova: být pomocí a útočištěm. Jako církev, jako společenství bratří a sester tu nejsme jenom pro sebe,

k uspokojování vlastních náboženských jistot a potřeb, ale i pro druhé. Církev a sbor jako místo útočiště, naděje i pomoci. V každém případě nás i toto podobenství povzbuzuje k věrnosti a k nadějnému pohledu do budoucnosti. Amen

MODLITBA

Náš Pane, děkujeme ti i za tato tři podobenství. K tobě vztahujeme své ruce a prosíme: Ved' nás svým Duchem, abychom vzali vážně jejich výzvu k věrnosti, a právě tak s důvěrou přijali výhled, který ty sám před námi otvíráš. Amen

PÍSEŇ č. 446 Moudrosti poklad z nebe

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLIBA

Náš Pane, děkujeme ti za to, že můžeme pravidelně otvírat Písmo svaté a naslouchat jeho poselství. Dej, ať za lidským svědectvím slyšíme tvůj hlas. Ať takto tvé Slovo přijímáme. Ať se dokážeme vždy znovu soustředit na to nejdůležitější, na evangelium spásy, která k nám přichází v Pánu Ježíši Kristu.

V přímluvné modlitbě myslíme na všechna místa, kde se schází tvůj lid, kde se čte a vykládá Písmo svaté. Prosíme za tvoji přítomnost při zvěstování evangelia ve všech církvích. Prosíme za všechny, kteří toto dobré poselství lidem přinášejí, ať už jako kazatelé, nebo jako rodiče dětem, nebo jako tvoji svědkové na jiných místech. Ty sám ved' všechny, kteří se odvažují vnášet je do konkrétních situací. Dej, abychom správně rozuměli, co v různých záležitostech od nás očekáváš, v osobním životě, v našich rodinách, v našich sborech i v celé společnosti. Dej, abychom si věrnost evangeliu nijak a ničím neusnadňovali. Chraň nás před tím, že bychom se odvolávali na tvé Slovo při prosazování vlastních cílů, nebo že bychom jiným způsobem tvé Slovo zneužívali. A také abychom nedávali přednost jiným názorům, které kolem sebe slyšíme. Prosíme za posluchače, aby tvé Slovo pokorně

přijímali, ať už je povzbuzující nebo přísné, vždyť jedno i druhé vychází z tvé lásky.

Pokorně prosíme, dej nám tu milost, nechť tvé království mezi námi roste. Za jeho blízkost a za jeho příchod prosíme: Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: Se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch. Všecko, cokoli mluvíte nebo děláte, čiňte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci. (Ko 3, 16n)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého budíž a zůstávej se všemi vámi. Amen

PÍSEŇ č. 487 Amen, Otče, rač to dáti

SEZNAM ČTENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

		strana
První Mojžíšova	13, 1–9	49
První Mojžíšova	30, 1–13	78
Žalm	130, 1–5	37
Izajáš	52, 3–10	56
Matouš	14, 22–33	70
Matouš	21, 10–15	16
Marek	4, 1–9. 26–33	96
Lukáš	12, 25–31	42
Lukáš	18, 9–17	84
Jan	8, 1–10	63
Jan	14, 1–11	90
První Korintským	1, 25–31	23
Filipským	4, 1–9	2
Koloským	1, 9–14	8
První Tesalonickým	5, 1–11	30

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		strana
První Mojžíšova	13, 10–18	49
Žalm	46	70
Žalm	130	63
Jeremjáš	7, 1–7	16
Jeremjáš	9, 22–23	23
Abakuk	3, 17–19	42
Marek	4, 13–20	96
Lukáš	12, 13–21	37
Lukáš	17, 20–30	30
Jan	15, 1–8	8
Římanům	2, 1–11	84
Římanům	10, 9–17	56
Filipským	4, 7	2
První Tesalonickým	4, 1–8	78
Zjevení	2, 8–11	90

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)
Vydává Českobratrská církev evangelická v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce
Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Fraňková Malinová. Tiskne
OPUS v.d.i., Janáčkovo nábřeží 1075/27, 150 00 Praha 5. Objednávky přijímá
a rozšiřuje ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21 Praha 1, telefon redakce
224 999 236, e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz, <http://www.e-cirkev.cz>